

V. évfolyam
2007. 3. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

zent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Nagy Anikó

Dinnyés József

Szörényi Levente

Bözsöny Ferenc

Ma már hiszek
a szeretet
erejében

Jézus Krisz-
tust mondha-
tom megvál-
tónak

Higgy, bízz és
cselekedj!

Magyar vagyok
és keresztény

Sasvári Sándor

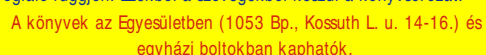
A hitem belülről fakad!

Különösen sokat adott Jézus Krisztus szerepe

Kerékgyártó u. 36-38.

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

Akkor félrevonta a tizenkettőt, s így szólt hozzájuk: „Most felmegyünk Jeruzsálembe, s beteljesedik minden, amit a próféták az Emberfiáról megjövendöltek. (Luk.:18.31)

Micsoda merészség ez Istentől, hogy bízik bennünk! Sokszor azt mondjuk: „De azt nem tette bölcsen, hogy engem választott, hiszen nincs bennem semmi, nem érek semmit.” Éppen ezért választott. Amíg azt gondolod, hogy van valami benned, nem választhat ki téged, mert saját céljaid vannak és azoknak szolgálsz. Csak ha önelégültséged végére érsz, akkor választhat ki olyan cél betöltésére, amit nem beszél meg veled. Hajlandók vagyunk kijelenteni, hogy az a különösen jó keresztyén, akinek vannak természetadta képességei. A kiválasztásunk nem a természetes erényeink, jellemünk, felkészültségünk kérdése, mindez nem használ semmit, hanem a lelki szegénységünkől függ, attól, amit Isten ad nekünk. Az egyellen, ami fontos, hogy Isten nagy kényszerítő hatalma megragadjon és az Ő munkatársává tegyen (1. Kor. 1, 26-30). Isten gyülekezete olyan emberekből áll, akik felismerték szegénységüket. Isten mitsem kezdhet azzal az emberrel, aki azt hiszi magáról, hogy hasznos lehet neki. Mint keresztyének nem a magunk ügyéért vagyunk itt, hanem Isten ügyéért. Nem tudjuk, Isten mit akar kikutatni, de meg kell őrizniünk a Vele való kapcsolatunkat, bármi történjék is. Ne engedjük, hogy valami megzavarja ezt, de ha mégis, akkor hozzuk rendbe a dolgot, szánjunk rá időt. A keresztyénységben az Istennel való kapcsolat a legfontosabb, ez minden, amire törekedniünk kell az Ő kívánsága szerint, és éppen ez az, amit állandóan támadások érnek.

Üdvözzel: *János Horváth*

lapalapító-főszerkesztő

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Gréczy László,
Forgács Renáta, Frigyesy Ágnes,
dr. Kis Boáz, dr. Kovács János, Kovács
Mária, Kubányi Andrea, Negyela László,
Németh Andrea, Pálffy Mária, Rácz Kristóf
László,
Somogyi György, Szilágyi Ferenc,
dr. Udvarhelyi Olivér

Címlapfotó: Somogyi György

A lapot kiadja:

Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
1008. Budapest Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknél,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
faxon: 303-3440

További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:

Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
1008. Budapest Orczy tér 1.
levélcím: HELIR 1900 Budapest
Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

Tartalom

Az IMA az ember legszentebb cselekedete 1. rész.....	4. old.
Eltávolítás előtt Czirják Árpád plébános?.....	5. old.
Kodály Zoltánra emlékezünk	6-7. old.
Kiválasztottnak érzem magam.....	8-9. old.
Segíteni embertársainkon, a haragot, a gyűlölködést kivetni a szívünkéből.....	10-11. old.
Felépült a templom Táborfalván.....	11. old.
„Valakinek holnap le kell győzni a sötétséget” I. rész....	12-13. old.
A Föld napja 2007.....	13. old.
Ezeréves herceg.....	14-15. old.
Vonalak és fonalak.....	15. old.

8-9. old.

12-13. old.

Határtalanul szeretném hazámat.....	16-17. old.
Merici Szent Angéla nyomdokain.....	18. old.
Gyöngyöspata Plébániatemplom – Jesse oltár.....	19. old.
Poszter.....	20-21. old.
Hittel készülő festmények.....	22-23. old.
„Mr. Ratzinger”.....	23. old.
Szíveteket kezeitekben hordozzatok.....	24-25. old.
Magyar vagyok és keresztyén.....	26-27. old.
Halál árnyékában.....	27. old.
Mi történik velünk a halál után?.....	28-29. old.
Beszéljünk a gyónásról 3. befejező rész.....	29. old.
„Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet”.....	30. old.
„Egy hazában”.....	31. old.
Templomok és harangok az interneten.....	31. old.
Népfőiskolai konferencia az Újszász-házban.....	32. old.
Varadinum ünnepi hét Nagyváradon.....	32. old.
Sütő Andrásra emlékeztek Pusztakamaráson.....	33. old.

24-25. old.

Református Bölcsőde Csákváron.....	33. old.
Ülészett a Református Egyház XII. Zsinata.....	33. old.
Együtt imádkozunk, ünnepelünk, beszélgetünk.....	34. old.
Imadélutánon emlékeztek	35. old.
Aranymise Dercsikán.....	35. old.
Imakilenced Nagyölveden.....	35. old.
Feltámadás és megújulás.....	36. old.
Bemutatjuk a Budapesti Unitárius Egyházközséget.....	37. old.
Megrendelés és előfizetés.....	38. old.
Szent Korona Rádió – a „tisza magyar hang”.....	39. old.

16-17. old.

Mielőtt az IMA tárgyalására térnénk, ismerkedjünk meg a MONOTEIZMUSSEL. A monoteizmus filozófiai értelemben az a tan, amely szerint csupán egyetlen egy legfőbb, abszolút, végtelen és szellemi-személyes lény van. Ő a világtól különböző, de minden tekintetben teremője és hordozója a világnak, áthatja a világot, és minden tapasztalható valóságnak az alapja.

Teológiai értelemben az Ószövetség és az Újszövetség monoteizmusa azt jelenti, hogy az a lény és az a hatalom, akinek a cselekvéséről az ember „itt és most” tapasztalatot szerez – nem az „egyik” isten, hanem éppen az az egyetlen egy, abszolút Isten, aki az egész világnak és az egész történelemnek egyetlen alapja és mindenható Ura.

A monoteizmus tehát nem csupán filozófiai igazság, hanem alapvető és maradandó jelentőségű a kereszténység szempontjából is.

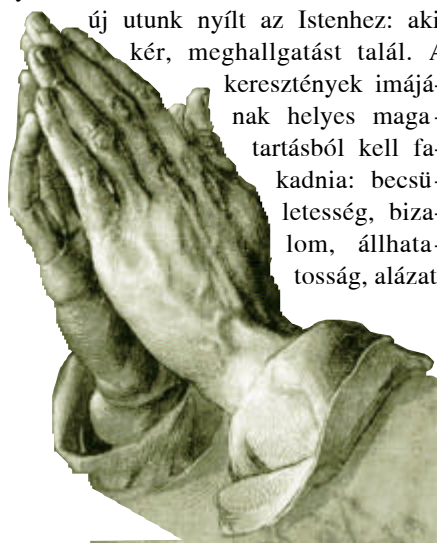
Ezt a mindenható Urat imádás illeti meg. A teológiában ez a kifejezés Istennek és az Úr Jézusnak igazi imádsát jelöli. A Jelenések könyve szerint az Úr Jézust az egész teremtés imádsában részesíti. Isten imádása a Jn 4 szerint nem egy körülhatárolt helyen, hanem lélekben és igazságban történik. Szent Pál és a Zsidókhoz írt levél szerint: Isten igazi házában történik, amely nem más, mint az úrvacsora ünneplésére összegyűlt közösség, mint Jézus Krisztus teste.

Imádni csak Istent lehet. Az imádsában elismerjük azt a mérhetetlenül nagy különbséget, amely Istent elválasztja az összes teremtménytől. Továbbá elismerjük Isten végtelen szentségét és dicsőségét. Szenteket, képeket és tárgyakat nem lehet és nem szabad imádni.

Az IMA az ember legszentebb cselekedete 1. rész

Az IMA lelkünk anyanyelve, az ember Istenhez fordulása. Átfogja az élet minden területét. Például kérés, könyörgő közbenjárás, bűnbánati ima, dicsőítő, hálaadó stb.

Jézus gyakran imádkozott és tanítványait is imádkozni tanította. Krisztusban új utunk nyílt az Istenhez: aki kér, meghallgatást talál. A keresztények imájának helyes magatartásból kell fakadnia: becsületesség, bizalom, állhatatosság, alázat,

kiengesztelődés másokkal, megigazulás. Ha megkérdezzük embertársainkat „Szoktál-e imádkozni?” ilyen válaszokat kapunk: nem szoktam, szoktam, csak ritkán szoktam, nem érdemes imádkozni – Isten úgysem hallgatja meg, én csak kérni szoktam Istentől, ha igen kellemetlen helyzetbe kerülök, mindig imádkozom, édesanyám jó példát ad stb.

Az ima Istennel való beszélgetés, párbeszédes találkozás vele. Az imát a Szentlélek kezdi. Az imádságra szólító Lélek visszhangra talál lelkünkben, figyelünk és válaszolunk Isten szavára. Az ószövetségi választott nép is imádkozott. Imádságaik közt a legszebbek a zsoltárok. Ezek a mi számunkra is az Istennel való kapcsolat örökké új lehetőségei.

Az apostolok is imádkoztak. Amikor Jézust imádkozni látták, észrevették, milyen kimondhatatlan élmény számára az imádkozás. Ezért kérték: „Uram, taníts minket imádkozni!” Ekkor tanította meg Jézus követőit a Miatyánkra. Sokan azt gondolják, hogy az imádkozás lényege bizonyos szövegek elmondása. Ezért unják az imádságot, ezért nem szeretnek imádkozni. Sokkal helyesebb, ha az

imádkozást baráti találkozáshoz hasonlítjuk. Akit szeretünk, azzal szívesen elbeszélgetünk. Elmondjuk neki gondolatainkat: örömeinket, bánatunkat. Megbeszéljük vele terveinket, gondjainkat. Jézus barátainak tart minket, ezért arra biztat, hogy olyan bizalommal forduljunk Hozzá, mint ahhoz, akivel bizalmas baráti viszonyban vagyunk. A mennyei Atyánkhoz pedig úgy, mint a gyermek édesapjához. Isten gyermekeinek közös imádsága elsősorban a szentmise. Benne valósul meg legtökéletesebben Isten és ember találkozása Jézus által.

Vannak más közös imádságaink is: előre megfogalmazott imák és énekek, amelyeket közösen mondunk. Imádságok a szentelmények is. Ilyenek például: a balázsáldás, a húsvéti ételszentelés, a lakásszentelés, a járművek megszentelése, ministránsavatás.

A magányosan végzett imánál nincs szükségünk szépen megfogalmazott szavakra. Elég szöveg nélkül, gondolatban szólni Atyánkhoz, vagy pedig rá gondolván „csak” együtt lenni vele. A kimondott szavak nélkül, gondolkodva végzett imádkozást elmélkedésnek nevezzük. Fontos, hogy tudjunk az imában hallgatni is, hogy Isten hozzánk intézett „szavát” is meghalljuk. Ugyanazért tartunk csendes szünetet a templomi közös imádságban is.

Néhány probléma az imával kapcsolatban: Tényleg szól az Isten? Gyerekes dolog-e imádkozni? Sokan mondják: „Nem imádkozom, úgysem hallgat meg az Isten!” Imádkoznék, de sokszor megfedkezem róla. A kezdet csak megy, de mire észre térek elkalandozom. Hogyan tanulhatok meg jól imádkozni? Gyakorolj, testvérem! Lehet-e más helyett imádkozni! Nem, de másért igen.

Összefoglalva: Amikor imádkozunk, Istennel beszélgetünk. Az imádságban Isten úgy szól hozzánk, hogy eszünkbe juttatja, amit nekünk mondani akar. Aki ismeri Jézust, Isten üzenetét, az ráismer Isten szavára.

PÁLFFY MÁRIA

Eltávolítás előtt Czirják Árpád, Kolozsvár főtéri plébánosa?

2007. május 10-én a székelyföldi bérnakörútján tartózkodó Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek meghallgatás keretében fogadta a kolozsvári *Szent Mihály római katolikus egyházközség* küldöttségét. A találkozón részt vett az egyházközség főgondnoka, egy civil szervezet elnöke, főorvos, egyetemi docens, szobrászművész és gimnáziumi igazgató. A találkozóra *Csikszeredában* került sor. A küldöttség tagjai a találkozót saját elhatározásukból kérték, miután értesültek a „*Krónika*” (kolozsvári napilap) egyik cikkében arról, hogy a gyulafehérvári *Egyházmegyei Főhatóság* el kívánja helyezni Kolozsvárról Czirják Árpád plébánost, kolozs-dobokai főesperest.

A találkozó keretében a jelenlévők szeretnék volna megismerni azokat a megfontolásokat, amelyek alapján a Czirják Árpád plébános, főesperes elhelyezéséről szóló döntés megszületett, egyben valamennyien kiálltak a kolozsvári főesperes mellett, maradását kérve. A küldöttség tagjai egyenként méltatták a pápai prelátus érdemeit az egyházközség hitéletének megszervezésében, a római katolikus felekezeti oktatás pártolásában, az Egyház gazdasági alapjainak kiszélesítésében, a civil szervezetek, továbbá a művészetek és a kultúra támogatásában, illetve minden jóra való magyar ügy felkarolásában.

Jakubinyi György érsek szívt a székelyi magyar katolikus egyház apadásáról, külön megemlítve *Kolozsvár, Brassó, Sepsiszentgyörgy*öt, ám a feltett kérdésre a küldöttség tagjai nem kaptak választ. Csupán az egyházi kánon azon általános rendelkezéseit említette az Érsek atya, melyek szerint egy papnak rendszerint egy helyben legfeljebb 15 évig kell maradnia, mely idő alatt elég barátot és ellenséget szerezhet magának. A küldöttség egyik tagja szóba hozta a gyulafehérvári római katolikus teológiának a kolozsvári *Babes-Bolyai Tudományegyetem*be való betagoztatását, mely az egyetemi docens szerint vizsgatetszést keltett mind a kolozsvári római katolikusok, mind Kolozsvár egész magyar lakossága sorában, ezért kérte a Főegyházmegye vezetőjét: óvakodjanak egy újabb elhibázott lépéstől. Válaszában Jakubinyi György dicséretesnek nevezte, hogy a hívek kiállnak papjuk mellett, és kérte, ugyanúgy álljanak oda Czirják Árpád utóda mellé is. Az érsek atya hajthatatlan maradt, amikor a jelenlévők kérték: Czirják Árpád legalább addig maradhasson a helyén, míg befejezi azokat a munkálatokat, amelyeket elkezdett. Jakubinyi György kijelentette: a döntés megszületett, egyben tudatta a kolozsvári küldöttség tagjaival: az egyházi kánon szerint a Főegyházmegyei Hatóság döntése ellen az érintett pap két ízben szólhat fel, harmadjára köteles engedelmessé válni.

A küldöttség tagjai meggyőződéssel vallják, minden emberi erényt és gyarlóságot egybevéve: pótolhatatlan veszteség éri a kolozsvári Szent Mihály egyházközséget, egyben az egész kolozsvári ma-

Részletek Czirják Árpád érseki helynök csiksomlyói pünkösdi szentbeszédéből (1999. június 13.)

A csiksomlyói búcsún megvalósul Szent István álma: az egész nemzet hódol a Magyarok Nagyasszonya előtt. Tudatosul bennünk, hogy évszázadokon át a kereszténység védőbástyája voltunk, megvédtük a keresztény hitet, és most a keresztény hit véd meg bennünket. A Szentlélek gyújtotta tűz átjárja szívünket. A sok lángocskából nagy láng, az egész magyar nemzetet megvilágító és felmelegítő pünkösdi tűz gerjed. De nemcsak a Napba öltözött asszony, hanem mi a búcsús zárandokok is jel vagyunk. Ország-világ szemlél bennünket.... A csiksomlyói búcsú azt bizonyítja, hogy a vallás nem magánügy, hanem közügy, a legnagyobb ügy. A vallás tanúságtétel, Krisztusnak az emberek előtt való ünnepélyes megvallása.

A Boldogságos Szűz szenvedő asszony. (...) Vajon mit élhetett át a Szűzanya, amikor a kereszten haldokló fia megüvegesedett szemmel rátekintett és elhaló hangon azt suttogta: „Asszony, íme a te fiad!” Amint a Boldogságos Szűz szenvedő asszony volt, úgy a Szent István által a Boldogságos szűznek felajánlott nemzet is szenvedő nemzet. Mária nemzetének, Mária gyermekeinek is vállalniuk kellett a csapásokat. A régmúltról nem is beszélve, csak századunkban hány magyar édesanya élte át a kereszt alatti jelenetet a két világháború poklában, a Don-kanyar gyászában, 1956 vértengerében, a diktatúra kegyetlenségében. De nemcsak az édesanyáknak, hanem a haza minden gyermekének kijutott a szenvedésből. Más népek is szenvedtek, de közel sem kaptak ekkora sebeket, mint mi. Amint Mária töprengésére nem adatott válasz az égből, úgy mi sem értjük a történelem számos igazságtalanságát. Nem értjük, miért szabdalták darabokra a Szent István-i örökséget, miért lettünk mi, a peremvidék magyarjai, az óhazától elszakított árvák és az új haza mostoha gyermekei.

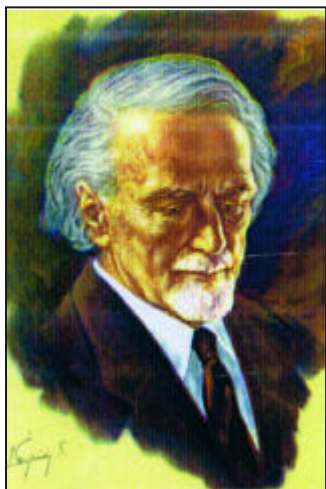
Isten akarata az ismeri fel, aki imádkozik, aki olvas a Szentírást, aki hallgatja Isten igéjét, vigyáz lelke tisztaságára. Vajon mit akar és mit nem akar Isten? Az első kérdésre nehezebb, a másodikra könnyebb választ adni. Egészen biztos: nem Isten akarata, hogy a szociológusok előrejelzése valóra váljék, hogy 2020-ra a tízmillió Magyarországot hét és fél millióra zsugorodjék. Nem Isten akarata, hogy a kétféle magyarországot tovább fogyjon, nem lehet Isten akarata, hogy a Kárpát-medence magyarsága lassan felszívódjon. Isten akarata az, amit a Biblia első lapján olvasunk: „Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a Földet és vonjátok uralmatok alá!”. A magyar hazának nem olyan nőkre van szüksége, akik a boldogságot a tiltott fa gyümölcsének ízletésében látják, hanem Máriához hasonló édesanyákra, akik az anyaságot hivatásnak, a legszebb hivatásnak tekintik. Édesanyák, nézzetek körül a Kárpát-medencében, az egykori nagy magyar hazában, vegyétek észre az elcsatolt területek halódását, halljátok meg lelkipásztoraitok jajkiáltását: kétszer, háromszor többet temetnek, mint keresztelnek. Az ősi táj nem változik, de a táj lakói szemlátomást kicserélődnek. Édesanyák, senki más, csak ti tudhatjátok ezt az elidegenedő földet újból szülőföldünké varázsolni.

gyarságot, ha Czirják Árpád elmozdítása megtörténik. Cui prodest? Kinek az érdekében? De mit tett Czirják Árpád az elmúlt évtizedekben? Több mint három évtizedes egyház- és nemzetépítő szolgálata meghatározó volt Kolozsvár számára mind egyházi, mind világi szempontból. Sokak számára emlékeztetnek maradnak nemcsak műves igehirdetése, de a Ceausescu-korszak végnapjaiban elhangzott szókimondó prédikációi, melyekben nemcsak félreértetlenül jelezte a vég napjait, hanem egyben kitartásra és megmaradásra szólította fel a város magyar közösségét. Czirják Árpád közvetlenül az 1989. decemberi események után szembe mert szállni a kor egyik legkeményebb rendszerének képviselőivel. Ő üzte el a kolozsvári plébániában székelő állambiztonsági szerveket, és egyértelműen állást foglalt a tényleges rendszerváltás mellett. Czirják Árpád plébános Kolozsvár elhíresült polgármesterének provokációi közepette kiállt a Mátyás-szobor védelmében, szolidaritást vállalva a Kolozsvár főterén tüntető magyarsággal, melynek élére állt, és kitartásra bátorította a katonaság és a rendőrség által körülvett magyar tüntetőket. Azóta majd két évtizeden keresztül nemcsak a lelkeket építő, hanem a várost gyarapító, építő főpapot ismerhették meg és tisztelhetik benne. A megújult *Szent Mihály plébánia*, az általa épített *Szent István templom*, a *Szervátiusz-kiállítás*, az arányaiban is imponáló Agape vendéglátó központ, a folyó év júniusában a főtéri Szent Mihály templom mellett leleplezésre kerülő *Márton Áron* szobor mind-mind a szívós következetességgel építő papot és az elkötelezett magyart dicséri.

Erdély szellemi fővárosa, de az egész erdélyi magyarság számára felmérhetetlen veszteség lenne Czirják Árpád elhelyezése, mely nemcsak építő tevékenységének félbemaradását jelentené, hanem a léleklében megcsappant magyar közösség és város veszténél el az a főpapot és magyar embert, akire mindig, minden körülmény között számíthattak. Talán kevesen tudják: *Márton Áron* 28 évvel ezelőtt Czirják Árpádot jelölte utódjának. Erdély nagy püspöke 1979-ben Gyulafehérváron Czirják Árpádot javasolta és támogatta a segédpüspöki kinevezésre másik két személy mellett. Sorrendben őt követte páter *Écsi János* csiksomlyói ferences házfőnök és *Jakubinyi György* teológiai tanár. Páter *Écsi János* a román hatalom börtönbe zárta és autóbalesetben meghalt. A *Gyulafehérvári Egyházmegyei Főhatóság* 2007. május 6-i döntése értelmében Czirják Árpád érseki helynök, Kolozsvár plébánosa 2007. augusztus 1-ig maradhat kolozs-dobokai főesperes.

Tekintettel arra, hogy Czirják Árpád elmozdításával nem csupán egyházi megfontolások veendő számításba, hanem Erdély szellemi fővárosa magyarságának jövőbeni sorsa is, Kolozsvár hívei még mindig bíznak az érsek atya pozitív döntésében.

FRIGYESY ÁGNES

Mit jelent nekünk 2007-ben ennek a rendkívüli tehetségszűk embernek a munkássága, nemzetszeretete? Ezt próbáljuk meg tudni az írótól, a népdalénekestől, a lelkipásztortól, a szobrásztól.

Jókai Anna

Jókai Annát, a Kossuth-díjas írórt arról kérdezem, mit jelent számára a Kodály-életmű?

Számomra Kodály Zoltán életműve és munkássága élő bizonyíték arra, hogy egy művész, ha saját nemzetének értékeiből táplálkozik, nem kerül ellentétbe az európai szellemiséggel. Kodály Zoltán valóban a népzeneből merített. Ezt dúsította fel saját zsenialitásával és ez tette őt a zene területén híressé. Ma sincs a világon olyan zenekultúra, amelynek avatott képviselője ne ismerné őt, és ne használná az ő nevéhez fűződő Kodály-módszert. Jellemző, hogy Japánban ezt a módszert következetesebben és hatásosabban alkalmazzák, mint hazánkban.

Kodály Zoltánra emlékezünk

– születésének 125. és halálának 40. évfordulójára

Már nem Kodály áll az utókor mérlegén: az bizonyos. Mi állunk Kodály mérlegén... Kodály a „várakozást hozó!” advent szülötte. Viszonzatlan szerelem fűzte népéhez és szerette volna neki visszaadni, amit tőle kapott. (Szokolay Sándor)

Művészete élő példa arra, hogy gyökereinkből kell táplálkoznunk, amelyek meghatározott földből erednek, de az ágak és a lombok a mindenki-re sugárzó nap segítségével már messze terjednek.

Budai Ilona népdalénekesi pályájára milyen hatással volt Kodály Zoltán?

Sajnos, én személyesen nem ismertem a Mestert, de a pályám meghatározó alakja lett. A híres Kodály-Vargyas Népzenei Példatár volt a „Bibliánk” a Ménfőcsanak Gimnázium könyvtárában csendjében. Tanárnőm, Asbóth Márta adta kezembe, és sok gyönyörű percet szerzett nekünk a benne található és megtanult népdalok sokasága. Az 1970-es Országos Röpülj Páva népdalversenyen Kodály Zoltánné különdíját nyertem el a Kodály gyűjtésű népdalok hiteles megszólaltatásáért. Majd 1980-ban a Kodály Társaság díját kaptam a magyar népdalok elkötelezett népszerűsítéséért. Tehát egész eddigi életemben és művészi pályám alatt az ő szellemében próbáltam és próbálok dolgozni. Sok megszívlelendő gondolata közül van egy, ami különösen sokat segített nekem, s ez így hangzik:

„Ami megtartott bennünket Európában idáig, majd csak megtart ezután is. Mi lehet ez? Nem az, amiben alkalmazkodtunk, hasonlókká lettünk a környezetünkhöz, hanem amiben különböztünk tőle. Hisz, ha mindenben hasonlókká lettünk volna, eltűnt volna Magyarországra. Így is sokat letett régi mivoltából ezer év alatt, de megtartotta külön lelkiségét. An-

Budai Ilona

nak két legfontosabb megnyilvánulását: a nyelvét és a zenéjét.” Hogyha vigyázunk az anyanyelvünkre és a népzeneinkre, semmilyen hatalom nem árthat nekünk. Én hiszek ebben.

Kodály Zoltán mint zene-pedagógus milyen példát adott a következő generációnak?

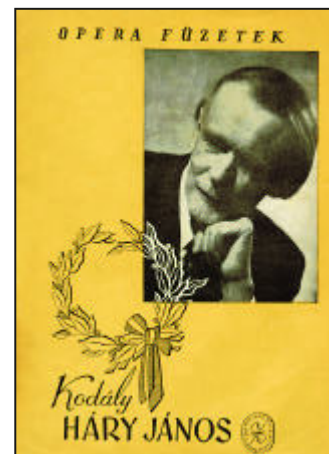
Több évtizede tanítok az Óbudai Népzenei Iskolában népdaléneklest. Biztos vagyok benne, hogy boldog lenne a Tanár úr, ha benyitna hozzánk. Tanítványaink eredeti adatközlők sokaságától, énekesektől, zenészekről tanulják a népdalokat, a helyes hangszerkezelést, s a hiteles népdaléneklés és muzsikálás stílusát. De örülne a 35 éve virágzó Táncázmozgalomnak, ahol generációk tanulták és tanulják a magyar néptáncokat, s a zene, a tánc és az ének egységében igazi közösségek alakultak és alakulnak ma is. Bizonyára szívesen meglátogatná azt a sok-sok népzenei tábor szerte az országban és a határon túl, ahol fiatalok és idősebbek boldogan tanulják a népdalokat és a néptáncok lépéseit. De mind-

ezek ellenére tanúja lehetne annak is, hogyan sorvadt el énekképzésünk az iskolákban. Heti egy óra az általánosban, a gimnáziumban pedig a harmadik és a negyedik osztályban már nincs is. Kodály országában nem énekelnek az iskolákban a gyerekek.

Biztosan fontosak a nyelvek, a számítógépes ismeretek, de vajon mi lesz a gyerekeink, unokáink lelkével? Mert a Tanár úr is azt írta egy helyen:

„Utóvégre lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út. De mi, akik azon fáradozunk, hogy minden gyermek kezébe kapja a zene kulcsát, s vele a rossz zene elleni talizmánt, azt akarjuk, ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.”

Hogyha nekem a több évtizedes pedagógiai munkám eredményeként néhány tanítványomat erre a virágos útra sikerül rávezetnem, akkor talán nem éltem hiába, és ezt Kodály Tanár úrnak köszönhetem, mert „utóvégre lehet élni zene nélkül is”, de szerintem nem érdemes!

Alberti Árpád

Alberti Árpád atyát, rákospalotai plébánost kérdezem, milyen hatással volt és van életére Kodály Zoltán? Németh Amadé karnagy írja egyik könyvében: „Csak az lehetett a nagy művész (Kodály Zoltán) munkatársa, aki legalább 200 népdalt el tud szolmizálni.” Azt hiszem, az atya ezt a feltételt háromszorosan tudja teljesíteni.

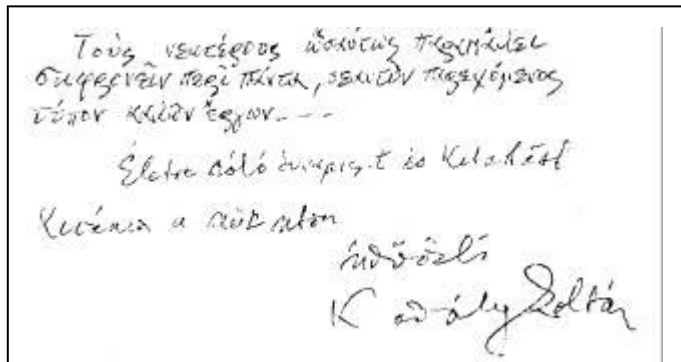
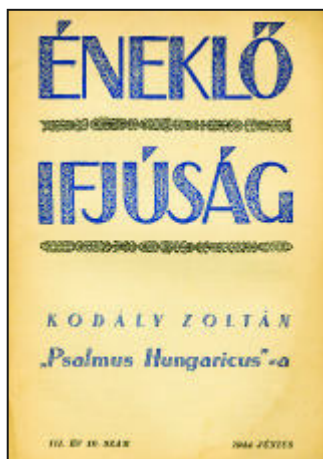
Két nagy területről veszszük Kodály Zoltán anyagát. Az egyik a muzsika, tehát a zenei alkotások, a másik a prózája, megnyilatkozásai. Mind a kettő hallatlan értékes és szinte örök. A prózájából azt lehet különösképpen kiemelni, hogy minden igazi művészetnek, tudományosságnak a gyökere a vir justus, az igaz ember. Ha ez hiányzik valakiből, akkor építhet bármit, az mind el fog tűnni a süllyesztőben, mert homokra épít és a vihar szét fogja verni. Ez a vir justus egy bibliai kifejezés. Ezt a szót a Szentírás Szent Józsefekre használja. „Erat vir justus” – ennyit mond, alig valamit, de ez a legtöbb és a leghatalmasabb, igaz férfiú volt. Kodály ugyanezt mondja: ha valamit akarunk építeni, alkotni, akkor ennek a gyökere az emberi léleknek és az emberi személyiségnek a belső igaz volta, tehát kegyelmi állapotban kell lennie az alkotónak.

Másik nagy mondása volt, hogy mindenkre jellemző az, hogy milyen zenét fogyaszt. Csecsemőkortól figyelni kell a szülőnek, az óvónőnek és a tanároknak arra, hogy mit hallgattatunk a kicsikkel, na-

gyokkal. Kodály zenei világából rám mint papra különösen az egyházi, liturgikus művei voltak hatással. A szent liturgiának volt ő is a megszállottja, ezért írta nagyon korán azt az öt csodálatos Tantum ergo-t, amelyeket az ő nagyszombati hitoktatójának ajánlott. Latin szövegű az ajánlás a kötet borítóján. Az ember nem akárkinek ajánl, ez mutatja, hogy mit jelentett neki Béla atya (a középiskolás éveket a nagyszombati gimnáziumban, a jezsuitáknál járta). Őrá gondolt, amikor ezt az öt fantasztikus kórusra és orgonára írt művét komponálta az Oltáriszentség imáadására, amelyek főként az úrnap liturgiának tartozékai. A nagy latin anyagai, a Laudes organi, a Budavári Te Deum hallatlan nagy opusok. A Psalmus bemutatója után valaki azt mondta neki: Tanár úr, aki a Psalmus-t meghallgatja, az jobb ember lesz. Erre Kodály azt válaszolta: Akkor azt kívánom, hogy ne kelljen többet bemutatni a Psalmus-t. Vagyis legyen mindenki olyan jó, hogy már ne kelljen jobbra válni.

Kodály másik nagy jellemzője az igényesség. Hihetetlen magasra tette a mércét. Ő mondta azt, hogy aki húsz szóval mondja el azt, ami tízzel is elmondható, az egyéb aljasságokra is képes. Ilyen meredek mondatai voltak.

Az „Ének és Lélek, Meditációk kilenc magyar népdal kapcsán” című füzetsorozat második részében olvastam, hogy személyes kapcsolata

volt Kodály Zoltánnal. Megosztaná olvasóinkkal is?

Életutam meghatározó nagy eseményére, pappá szentelésemre és első misémre meghívtam a Tanár urat. Levelemben hatalmas hálával köszöntem meg azt a sok-sok ösztönzést, örömet és tartalmat, amit Kodály Zoltán műveiből, szavaiból és írásaiból meríthettem. Meghívásomra görögül válaszolt. Sok évvel később Nádasi Alfonz bencés atyával egy papi névnapon a Jézus Szíve templomban voltunk, népdaloztunk és szóba jött Kodály levele. Az atya emlékezett arra, hogy a Tanár úrral együtt keresték ki azt a két csodálatos záró mondatot a Titusznak írt levélből. Ekkor tudtam meg azt is, hogy Alfonz atyával hajnalonként együtt olvasták a görög Szentírást. Azért írt nekem görögül levelet, hogy azt üzenje, meg kell tanulnom görögül is. Az volt a véleménye, hogy latinul minden magyar embernek meg kellene tanulnia.

R. Törley Mária szobrászművész így vall Kodály Zoltánról:

A zeneirodalom génuszának tartom Kodályt Bartók mellett. Nem véletlenül emlegetik együtt a két nagy zeneszerzőt. Mindketten népdalokra építették műveiket. Amíg Bartók a dalok motívumait építette be műveibe, addig Kodály a teljes dalt hagyta meg művei középpontjában. Azt ruházta, öltöztette tovább, ezzel csodálatos zeneműveket alkotván.

Kodály Zoltán nemcsak zeneszerző, népdalgyűjtő, tudós, pedagógus, hanem nemzetne-

velő is volt. Hívó emberként tudott küzdeni az emberért és a nemzetért. Nekem, szobrásznak mint férfi is imponált. Egyenes tartású, szép, magas férfi volt.

R. Törley Mária

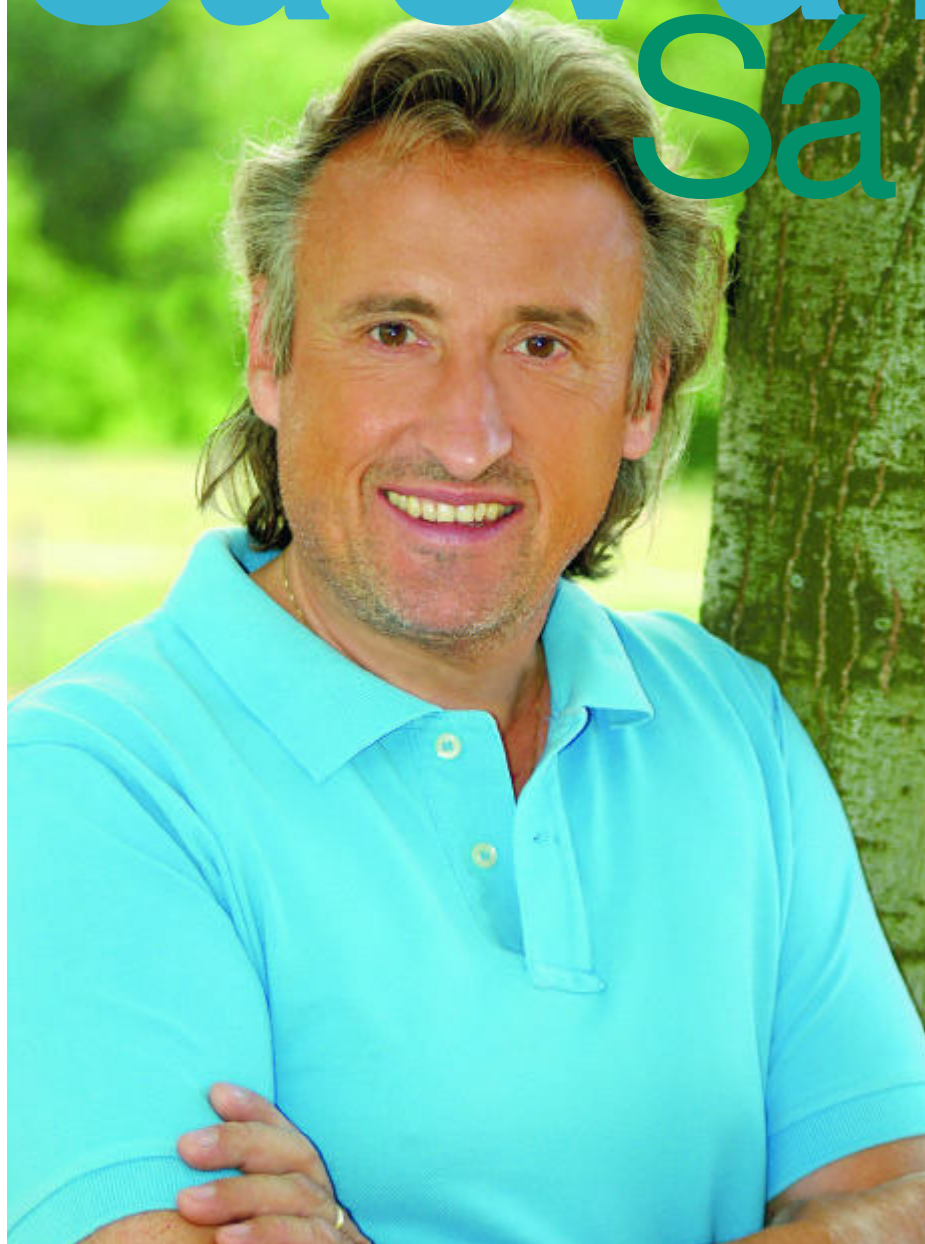
Erdélyben járva egy képeskönyvben találtam egy fotót Kodályról, amely zenélés közben ábrázolta egy gyönyörű kazettás mennyezetű teremben. Ez ihletett arra, hogy még első műveim között készítssem el 1981-ben azt a domborművet, amelyet ma is szívesen vállalom.

Művei közül talán a legnagyobb, világhírű műve, a Psalmus az egyik kedvencem, amely örök művészi érték, a magyar nemzet szellemi kincse. Ez a mű volt az, amely felrázta a magyar lelket aléltóságából és tanította meg újra hinni egy jobb jövőben.

GRÉCSI LÁSZLÓ

Sasvári Sándor

*színész, énekes,
zenész, versenylovas
– olvashatjuk a Sasi
honlapon. Nő, két
gyermek édesapja.
Több mint negyven
szerepet játszott el,
a musical irodalom
klasszikusait és
moderneket, de
operettben,
filmekben is játszott.
1991-ben Az év
zenész színésze,
1993-ban eMeRon
díjjal tüntették ki.
Idén 50 éves, ebből
25 évet töltött a
színészi pályán.*

Kiválasztottnak érzem magam...

Csodás természeti környezetben ülünk, ahol a ház egybenyílik a kerttel, a kert végében lóistálló, akácok, kutyák, macskák. Mi köt Csömörhöz, hogyan kerültél ide?

Még gyerekkoromhoz kötődik a természet- és állatszeretetem. A szüleimmel, akik a Csokoládégyárban dolgoztak – édesapám egyébként három diplomával és kilenc nyelv aktív tudásával rendelkezett –, a Mester utcában laktunk, ahol akkor még lovas kocsik is jártak. A Csokigyárnak volt Mátraszentlászlón egy nyaralója – ma már persze más képet mutat – és

az ötvenes-hatvanas évek végén, nyáron minden évben ott nyaraltunk a két nővéremmel együtt. A Mester utcai kisgyereket egy olyan természetes, falusi környezet fogadta, amely egy életre szóló élmény és vágy maradt. A lovak, a parasztház, a nomád környezet, fűteni kellett a kályhában, reggel a frissen fejt tej, tehát, disznó, kacsa, ló. Annnyira belém ivódott ez a csodálatos környezet, hogy amikor családom lett, ilyen körülményeket teremtettem. 1980-ban vásároltam első lovam, a Csibészt, őt Lajosmizsén tartottam, ahova hetente négy-

szer-ötször lejártam. Színházi elfoglaltságom miatt Pest közeli helységet kerestem. Szegény Bubik István barátom ajánlotta Csömört, Ákos Ajtony lovardáját. Aztán itt tartottam a lovam, beleszerettem a díjugratásba, no meg Csömörbe is. A sógorommal megvettünk egy ikertelket, először istállót építettünk, aztán hat év után a feleségemmel házat is. Most már 11 lovat tartok itt, persze nem mind a sajátom, de mások is szívesen hozzák ide hozzánk a lovaikat. Pálya, akácerdő, patak, állatok... csodálatos, emberhez méltó természetes környezet.

A lovaglás régi szerelem, hiszen versenyszerűen lovagolsz is.

Igen. Nyolc éves voltam, amikor a nővéreimet kísérttem lovagolni a Nemzeti Lovardába. Ott szerettem bele a lovaglásba. Díjugrató versenyeken indulok, és voltak már szép eredményeim is.

Készülsz valami új bemutatóra?

Kaptam most egy igen izgalmas felkérést egy vidéki színháztól, amelyről még nem beszélnék, mert szervezés alatt van és csak a jövő évadra vonatkozik. A nyár folyamán a Fantom előadásokon kívül koncertezem, és az ötvenedik születésnapom alkalmából, egy óriási koncerttel egybekötött új lemezem is készül!

Van valami összefüggés, hogy nyíltan vállaltad nemzeti érzéseidet, és az utóbbi időben ritkán kapsz új szerepeket.

Talán van. Volt egy pont, amikor úgy éreztem, hogy ki kell állni valami mellett – amit ugyan korábban is megtettem –, de akkor úgy éreztem, hogy nyilvánosan is vállalnom kell. Azóta érzem, hogy másképp néznek rám. Nyilvánvaló, hogy előtte sokkal több dolgom volt. Hiszen volt olyan időszak, hogy egyszerre három színházban is játszottam. A színészek között a politikai hovatartozás egyébként nem téma. Mindenki tudja, hogy a másik hova tartozik. Ez mostanában kicsit felerősödött, de remélem, hogy megnyugszanak a kedélyek, és helyére kerülnek a dolgok.

Hogyan érlelődött a színészi pálya, hiszen a természetközelség, a természetszeretet nem biztos, hogy erre a pályára inspirál, ahol azért sok a mesterkétség is.

A család és az állatok mellett mindig a zene volt a legfontosabb, elsősorban zenésznek tartom magam, vagy úgy érzem, hogy ebben vagyok a legjobb. A zene körül forgott az életem, zenekarokban játszottam, építőtáborokban zenéltünk, majd műsorokat, sztárokat kí-

sértem, bejártam az egész országot. A katonaság után tört meg a zenekari karrierem, és kerestem a lehetőséget. Akkor hallottam, hogy van egy színház, ahol zenei és színészi képességeimet is hasznosíthatom. Ez volt a Rock Színház, ahova Csuhá Lajossal együtt jelentkezünk. Sikerült. Rögtön a mélyvízbe kerültem, a Lázadók című produkcióban Szakácsi Sándor helyett kellett beugranom, a Sztárcsinálókban és az Evitából énekeltem részleteket, aztán megkaptam a Sztárcsinálók Juvenális szerepét. 1982-től lettem tagja a Rock Színháznak. Csodálatos szerepeket kaptam – miközben a színházon belüli, egyébként nagyon magas színvonalú komplex képzésben vettem részt. Sokat segítettek a kollégák és a közönség.

Egymás után jöttek a jobbnál jobb szerepek, 1986-ban volt a nagy kiugrás, a Jézus Krisztus Szupersztár címszerepe. Hatezer fős közönség előtt mutattuk be és 11 éven keresztül éltem át ezt a csodálatos szerepet. Kiválasztottnak érzem magam, hogy Jézus szerepét megkaphattam. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy Jézus szerepét három darabban is alakíthattam, a Szupersztár mellett a Mária Evangéliumában és a Sztárcsinálókban. A mai napig is a koncertjeimen énekelek ezekből a musicalekből részleteket.

Többször is előfordult, hogy egy darabon belül több szerepet is játszotál, énekeltél.

Igen, például a Nyomorultakban is előbb Máriusz, majd Németországban és a Madách

Színházban Jean Valjean szerepét, az Anna Kareninában előbb Vronszkij, majd Karenin szerepét játszottam. A csodálatos Rock Színházi szerepek mellett más színházakban is vendégszerepeltem. Még operettben is játszottam. Szinetár tanár úr hívott meg a Leányvásár címszerepére, amit új hangszerezésben mutattunk be Sáfár Mónikával az Operettszínházban. Nagyon élveztem, nagyon jó előadás volt. Nem fogalmazok pontosan, mert én úgy érzem, hogy nem játszom, hanem élem a szerepeket, illetve a megformált figurákat.

Zenész, színész, musical, operett, koncert – melyik az igazi?

A közönség elsősorban musical szerepeken ismert meg, így is ismer, ami számomra is nagyon fontos. Elsősorban zenésznek érzem magam. Azonban remélem, hogy várnak rám még jó musical szerepek, mint amilyen jelenleg a Fantom szerepe. Úgy tűnik, hogy a műfajnak újabb reneszánszát éljük!

Két gyermeked van, hogyan egyezteted össze a sok és rendszertelen elfoglaltságot a családi élettel?

Úgy alakítottam az életem, hogy megpróbálok mindenre időt szakítani, a családommal a lehető legtöbb időt együtt tölteni. Ez nem mindig sikerül, de egyszerűsíti a helyzetet, hogy a gyerekek is szeretnek a természetben és a lovak közelében lenni. Amióta nős vagyok, nagyszerű feleségem és a gyerekek a legfontosabbak. Feleségem aktív résztvevője az előadásaimnak, így a vidéki fellépésekre együtt utazunk, persze ilyenkor besegítenek a nagyszülők is. Szeretném, ha a gyermekeim olyan természetes környezetben és harmóniában nőnének fel, mint én.

Közismert, hogy hívő ember vagy. Segít a pályán a hited?

A legfontosabbnak tartom. Abszolút meghatározó volt egész életemben. Gyermekként vallásos nevelésben részesültem, de a hit belülről fakad. Az évek csak erősítettek ebben. Különösen sokat adott Jézus Krisztus szerepe. Megvan az a keskeny út, amelyről a sok kísértés letéríthetne, de a hit segít, hogy ha bármilyen keskeny is, ezen haladhassak. Ebben a családom is velem halad.

(BÖLCSHÁZY)

Segíteni embertársainkon, a haragot, a gyűlölködést kivetni a szívünkől...

Színész, énekes, a legendás Rock Színház alapító tagja. A musical műfajának szinte valamennyi világsikerét elénekelte. Több hazai musicalt tett ismertté és népszerűvé, például a Bestia, az Utazás vagy az Anna Karenina főszerepében. 1989-ben Jászai Mari-díjjal tüntették ki. Ő az a színésznő, aki ugyanolyan etalonná tudott válni a musical magyar előadói számára, mint a műfaj külföldi hírességei. Egyik legutóbbi nagy sikerű alakítása Teréz anya szerepe, a Kiálts a szeretetért! című rock-operában.

Hogyan kezdődött a színészi pálya?

Első nekifutásra, az érettségi után azonnal felvettek a Főiskolára, Ádám Ottó osztályába. Rajta kívül nagy hatással volt rám a zenés színház akkor még aktív, a Főiskolán is tanító nagy alakja, Nádasdy Kálmán. Első színházamban, Szegeden csupa prózai szerepet játszottam. Babarczy László hívott Kaposvárra, ahol játszottam operetteket, a Csárdáskirálynőt, a Marica grófnőt, majd megkaptam Bernstein Candide-jának főszerepét, Kunigundát. Tudtam, hogy ez az én igazi műfajom. Láttam a Rock Színház Sztárcsinálók című darabját, éreztem, hogy én ide tartozom, és azonnal jelentkeztem. Néhány hónap múlva már én játszottam Agrippinát a Sztárcsinálókban.

A Rock Színház egyik alapító tagja volt, ismert, hogy ennek a színháznak minden bemutatója kirobanó siker volt, noha nem volt állandó épületük. Mi volt a sikerek titka?

Csodálatos és felejthetetlen időszak volt, bár nagyon nehéz. Valóban nem volt állandó színházunk, sőt állandó próbatermünk sem, mégis nagyszerű előadások születtek. Próbáltunk MÁV-telephelyen, lakásban, az Arany János utcai Ifjúsági Házban, a Gutenberg Művelődési Otthonban, a Goldmark teremben, Budapesten összesen 28 helyen játszottunk több-kevesebb rendszerességgel. Később már a Vígszínházban és a Tháliában, majd az Operett Színházban is játszhattunk. És persze a Szegedi Szabadtéri Játékokon, négy vagy öt nyáron keresztül. Volt olyan szezon, hogy a Tháliában

Nagy Anikóval beszélgetünk

játszottuk az Evitát, a Vígszínházban a Nyomorultakat, a Gutenberg Művelődési Házban a Csillag Nápoly egén-t, a Szegedi Szabadtérin a Bestiát. Sokat vendégszerepeltünk Németországban, főleg az Evitával. Nagy sikerünk volt. Velünk egy időben a Broadway-produkció is turnézott Európában, többnyire mégis a mi előadásunkat választották. Nyugat-Európában talán még nagyobb szakmai elismerést arattunk, mint itthon. Jellemző a Nyomorultak esete. Rajtuk kívül még hat közsínház, állandó társulattal pályázott a hazai bemutató előadási jogaira. A szerzők és a jogtulajdonos producer eljöttek Magyarországra és egy-egy előadást megnézték minden pályázó társulattal. A Margitszigeten játszottuk a Jézus Krisztus Szupersztárt és már a szünetben közölték, hogy a verseny eldőlt a mi javunkra. Személy szerint nekem különösen jól esett, hogy Cosette és Eponine szerepét is felajánlották, természetesen Eponine-t választottam.

A mi titkunk abból állt, hogy egy-két fanatikus művész vezetésével összeállt egy fiatal, tehetséges csapat, hatalmas lelkesedéssel és hihetetlen szorgalommal dolgozott egy olyan ügyért, amely mindannyiunknak egyformán fontos volt. Rengeteget dolgoztunk. Nagy alázattal.

A Rock Színházban 24 bemutatónk volt. A Sztárcsinálók, a Bábjátékos, a Krónikás, a Café Rock, a Hair, az Evita, a Jézus Krisztus Szuper-

sztár, a Nyomorultak, a Musical-Musical, Légy jó mindhalálig, Dorian Gray, hogy csak néhányat említsek. Az itteni feladataim mellett Aldonza szerepét a La Mancha lovagjában Debrecenben játszottam, vendégművészként.

Persze remek közönségünk volt. A mi előadásainkon még a nézőtér lépcsőin is ültek.

A több tucat szerep közül melyik a legkedvesebb?

Sok van. Mondhatnám mindig az, amit éppen játszom. Volt néhány szerep, amelyet kifejezetten rám írtak. Lehet, hogy ezek a legkedvesebbek? Ilyen a Jentl, az Anna Karenina, a Bestia kettős szerepe, az Utazás főszerepe és a Teréz anya. De nagyon élvezem az Orgyilkosok bolondos háziasszonyának szerepét is, amelyet most a Tivoliban játszom.

Volt-e, van-e kedvenc partnere?

Minden partneremmel szívesen játszottam. Talán a legtöbbször és a legfontosabb szerepeimben Sasvári Sándor volt a partnerem. De csodálatos volt együtt dolgozni a nemrég elhunyt Szakácsi Sándorral a Krónikásban és a fájdalmas hirtelenséggel eltávozó Kaszás Attilával a Bestiában, a Nyomorultakban és a Dorian Gray-ben.

Két idézetet olvasok fel, tudja, hogy melyik alakításáról írták? „Az est lényege Nagy Anikó kivételes tehetsége.” „Igazán sokszínű és megrendítő Nagy Anikó alakítása, ismét bizonyítva, Ő maga rég nem ígéret, ha igen, akkor már régóta beváltott.”

Hát persze, az Amerika ígéret volt és azon belül is a Jentl. A produkciót, amelyre a kritika utal, Amerika ígéret volt címmel mutattuk be a Vigadóban. Az első rész volt a Jentl, a második részben pedig Malek Andreával és Sasvári Sándorral énekeltünk korábban még idehaza senkitől nem hallható musicalrészleteket. A Jentl-t azóta több mint hatszáz előadásra énekeltem és játszottam el, ma is műsoron tartom. Meghatározó élmény a pályámon. Megrendítő volt izraeli vendégszereplésemkor a jeruzsálemi, bibliai időket idéző helyszíneket látni és azok közelében játszani.

Az Anna Karenina operett színházi bemutatója után újabb színházalapítás következett. Ebben a megfiatalított Rock Színházban milyen darabokban szerepelt?

Én is nagy fájdalommal éltem meg, hogy a nagy siker ellenére 11 előadás után levették a műsorról az Anna Kareninát. Azt gondolom, hogy a darab meghatározó a magyar musical

történetében. Anna pedig nagyon nehéz, de csodálatos szerep. Szerencsére később még eljátszhattam néhányszor Kisvárdán és a Bakáts téren.

Kétezerben alakult meg a Piccoló Színház épületében az új Rock és Musical Színház. Ezt megelőzően már játszottam a Fame Miss Shermanját és az Utazás női főszerepét, Lady Ashton-t. Azóta is nagyon sok emlékezetes szerepet kaptam: a Rentben, a Jézus Krisztus Szupersztárban, a West Side Storyban, a Nanában, az Ilyenek voltunkban, a Vukban. A közönségünk hűségesen követte vándorlásainkat, ennek is köszönhető, hogy sikerült népszerűvé tenni a musicalt Magyarországon.

Aztán következett a Pataky Művelődési Központ. Itt mutattuk be az újabb magyar musicaloperát a Kiáltás a szeretetért! című, Teréz anya életéről szóló darabot.

Miklós Tibor a Rock Színház vezetője e művel kapcsolatban mondta, hogy ő maga és a szereplők is misszionáriusnak tekintik a darabot és előadásait. Mit jelent ez a misszió?

Teréz anya csodálatos ember volt, csodálatos életútta, a hit, a remény, a szeretet, az önzetlen segítségnyújtás szimbóluma lett világunkban. Példává lett mindannyiunk számára egy olyan korban, ahol sajnos a gátlástalanság, a közöny és részvétlenség kezd eluralkodni. A darab lehetőség arra, hogy szembesüljünk saját gyengeségünkkel is, és lehetőség arra is, hogy a hit által jobbak legyünk, hogy az embe-

Sasvári Sándorral

rek vegyenek el egy cseppet a szenvedés óceánjából, ahogy ezt Teréz anya mondta. Nehéz és gyönyörű szerep. Sokat olvastam Teréz Anyáról, több róla szóló filmet is megnéztem. A felkészülés ideje alatt többször elmentem a Szeretet Misszionáriusainak budapesti otthonába, hogy segítsék a betegek, hajléktalanok ápolásában. Láttam a nővérek alázatos szolgálatát és azt a jézusi szeretetet, ahogy bánnak az elesettekkel.

Lenyűgözött Teréz anya különleges személyisége, az alázat, a szeretet, ahogy a társadalom kitaszítottjain segít. Én nem részesültem vallásos nevelésben, Teréz anyának köszönhettem, hogy ma már hiszek a szeretet erejében, a

jézusi tanításokban. És igyekszem ezt a hétköznapi gyakorlatban is követni.

Hosszú időre van szükségem – az előadások előtt –, hogy tökéletesen beleélhessem magam Teréz anya alakjába. Igyekszem magam is követni Teréz anya tanításait, hogy segítsünk egymáson, és a haragot vessük ki szívünkől, még akkor is, ha igazságtalanul bántottak bennünket. Érzem az előadásokon, hogy az emberek megérinti a szeretet ereje, segít átértékelni a saját életüket, gondolataikat. Nem túlzás azt mondani, hogy velünk együtt a nézők is egy kicsit jobb emberként mennek haza az előadás után. Nagyon sokan írtak nekünk erről, de ezt jelzik a könnyes szemek és arcok, melyeket a tapsrend során láthatunk a nézőtérben. Bármilyen nehéz a mi körülményeink között a „színházcsinálás”, ha erre gondolok, akkor tudom, hogy megérte!

Jelenleg hol lehet látni a Rock és Musical Színház előadásait?

A Pataky Művelődési Házban játsszuk a Kiáltás a szeretetért! előadásait és a Fekete István regényéből készült Vukot.

A Tivoli Színházban kapunk lehetőséget az Orgyilkosok bemutatására. Júliusban a kétezer férőhelyes pilisszántói Szikla Színházban, szabadtéren mutatjuk be a Kiáltás a szeretetért! című darabunkat.

(BÖLCSHÁZY)

Felépült a templom Táborfalván

Táborfalva – London és Isztambul között félúton – Pest megye déli határán, az ország közepén, az M5-ös autópálya mentén található, 3600 lelkes település.

A nagyszámú lakosság ellenére katolikus templom nem volt a községben, kis, családiházaszerű kápolnában tartották a szentmiséket. Plébánia nincs, a község Örkény filiája. A rendszerváltás után a település saját kezébe vette a sorsát és fejlődésnek indult. A jó közlekedésnek és kedvező fekvésének köszönhetően a lakosság száma dinamikusan emelkedik. A változás következtében a vallásos élet is új lendületet kapott, ezért határozta el a katolikus egyházközség, hogy a jelenlegi ingatlanon bővíteni és fejleszteni fog. A valamikori igen rossz állapotú kápolna felújítása megtörtént, az közösségi házzá bővült. A közösségi ház névadója és lelki patrónusa Szent Imre, a magyar ifjúság védőszentje lett.

A kápolna mögé épült az új templom, amelyet a Szent Imre házzal egy folyosó köt össze. A templom bejárata egyben harangtorony is. A 12 m x 25 m-es alapterületű liturgikus tér 200 férőhelyes, a karzaton még 60 hívő foglalhat helyet. **Az attemplom urnafülkéiben 500 urna elhelyezése lehetséges.** Az urnatemetőben épített ossariumban kap végső nyughelyet az a **85 német katona**, akik a falu határában a második világháború harcai során estek el és lettek jeltelenül elföldelve.

A templomot **Garay Dóra** és **Garay András** Dunakeszin élő építészek tervezték. A kivitelező a lajosmizsei **GOMÉP Kft.**, színvonalas, gyönyörű munkát végzett.

A Szűzanyát és a koronázási jelvényeket ábrázoló 270 cm x 105 cm-es nagyságú mozaik oltárképét **Bráda Tibor és Tölg-Molnár Zoltán** Munkácsy-díjas művészek készítették. A natúr égetett agyag stációk **Bubelényi Zsanna** keramikus művész munkái. A magas színvonalú kömunkák (oltár, ambó, tondó, ossarium stb.) **Kovács Márton (Oscar)** táborfalvi kőszobrászművész munkáját dicséri. A mészkőből mivesen faragott oltárba Szent Justinus vértanú ereklyéjét helyezzük el a templom szentelésekor. A templomban békés harmóniát alkotnak a természetes anyagok: a téglá, a kő, az agyag, a főlé boruló impozáns, szabadon látható gerendázattal. Az építők a közösségi

ház előtt **díszburkolatos emlékparkot** és pengefalás **emlékművet** készítettek. Az előtte található kriptában a Hadtörténeli Intézet szándékozik elhelyezni azoknak a hősi halált halt, különböző nemzetiségű katonáknak a földi maradványait, akik hollétéről Magyarország Dunától keletre eső területén a jövőben tudomást szereznek. Táborfalva lakosságának egy része a település közelében lévő nagy laktanyákban szolgálatot teljesítő és azután a községben letelepedő katonákból (tisztok, tiszthelyettesek) áll. A katonák többsége már nem helyesli, hogy 30 évvel ezelőtt a közelükben lévő **Szent Imre templomot** – melyet a falu lakossága is használt – sportcsarnokká alakították.

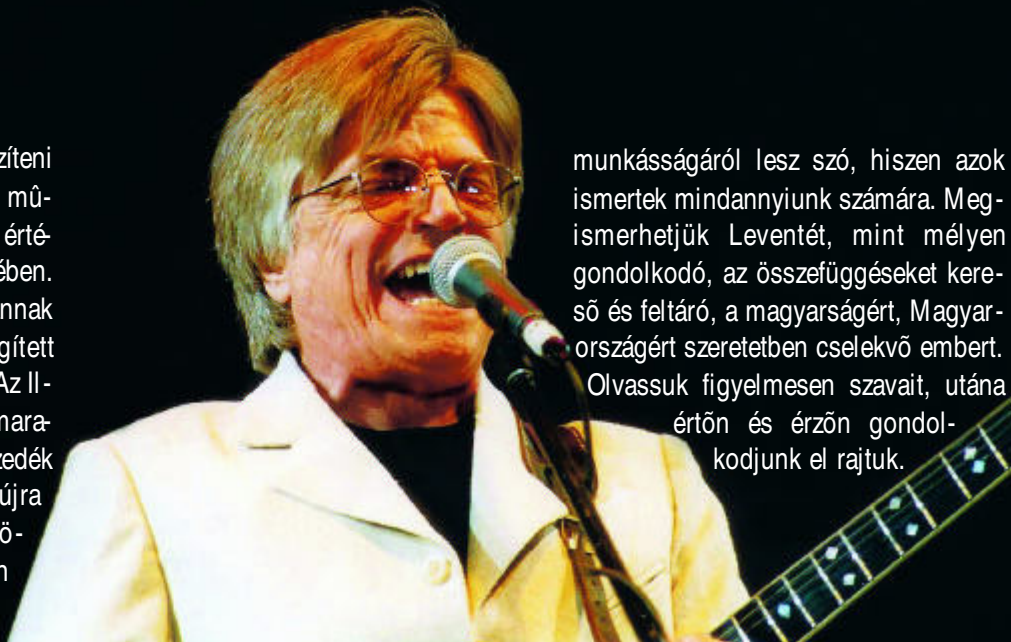
A templom építésének fővédnöke **dr. Beer Miklós Váci Római Katolikus Megyeispüspök**, 2006. március 24-én szentelte a templom alapkövét.

Az ünnepélyes templomszentelés 2007. május 20-án, vasárnap volt, amelyet dr. Beer Miklós celebrált. Meghívott vendégek: Szűcs Lajos úr országgyűlési képviselő, dr. Holló József altábornagy úr, a Hadtörténeli Intézet főigazgatója, Herr Jürgen Erbeck ezredes, Németország véderő attaséja, a Máltai Lovagrend képviselői, Táborfalva és a környező települések egyházi vezetői és vállalkozói, a média tudósítói. (www.taborfalva-kapolna.fw.hu) Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Egyházközség

KERÉKGYÁRTÓ LÁSZLÓ
EGYHÁZKÖZSÉGI KÉPVISELŐ

„Valakinek holnap le kell győzni a sötétséget” I. rész

Szörényi Leventével interjút készíteni komoly kihívás, hiszen munkája, művészi tevékenysége meghatározó értéket képvisel hazánk szellemi életében. Az István, a király ihletett mű, annak idején sok ezer embernek segített megtalálni nemzeti azonosságát. Az Illés és a Fonográf együttesek is maradandót alkottak, immár több nemzedék kedvencei. (Milyen jó lenne őket újra hallani a rádiókban is, sokunk örömére.) Ebben az összeállításban most főként nem Levente zenei

munkásságáról lesz szó, hiszen azok ismertek mindannyiunk számára. Megismerhetjük Leventét, mint mélyen gondolkodó, az összefüggéseket kereső és feltáró, a magyarságért, Magyarországotért szeretetben cselekvő embert. Olvassuk figyelmesen szavait, utána értőn és érzően gondolkodjunk el rajtuk.

Levente a mélyebb összefüggéseket, tartalmakat keresi az élet minden területén. Mit gondol a mostani káoszról, amelyben kénytelenek vagyunk élni, amikor sokakat tényleg „csak” a hit ereje lendít tovább a küzdelmes mindennapokon.

Az Univerzumban masszív, egyetemes intelligencia működik, amelynek mi is részei lehetnénk, ha ki nem szakadtunk volna belőle. A világot nem a fegyver és a pénz hatalmával, hanem az erkölccsel és az emberiség megmaradásának ösztönös érdekével lehet kormányozni. Higgy, bízz és cselekedj! Ha pánikba esel, a gonosz esélyeit fokozod, ha viszont cselekszel, az Egyetemes jó erőit növeled. Az ember évezredek óta jelekkel, jelképekkel fogalmazza meg a világról alkotott elképzelését. Az úgynevezett Napkereszt, ez az egyenlő szárú kereszt, ha összehúzzuk a végpontjait, egy csúcsára állított négyszöget ad ki.

A magyar a mai napig is így mondja, milyen szépen: „a világ négy sarka”. A világ négy sarka, mint a négy meghatározó korszaka ennek a Nagy Világrendnek. A Világrend az, amelyet a kozmikus erők irányítanak. Most a négyszög alsó sarkpontjánál tartunk, a Vízöntő korban, amikor bármi történik, minden felszínre kerül. Megemelkedik a víz és minden hordalékot magával hoz. Ettől olyan szennyes, legalábbis az elején, hogy azután elmossa az

áradás, leülepedjen és kitisztuljon. Hogy feljöjjön a friss víz. Milyen szimbolikus, milyen képletes minden. Az egész világ szó szerint és átvitt értelemben is felhordja a szennyet. Ennyi gyűlöletet nem halmoztak fel a világ egyetlen periódusában sem az emberek.

Miért tehetik meg a lefelé mutató erők képviselői, hogy eltakarják a tudást? Azért, mert most sötétségben vagyunk. A Nap fiái most börtönben vannak, csak egy kis lyukon keresztül látják a fényt. Ez nem azt jelenti, hogy amikor a kozmosz a világos felében tartózkodik, akkor mindenki tiszta. Erre van egy nagyon jó ábrázolás, az a bizonyos elválasztott kör, a sötét felében egy kicsi fehér pont, a világos felében egy kicsi világos pont. Most a sötét felében léte-zünk, a fehér pont, mint reménysugár mutatja Isten létét. Hogy legyen kiút, azokra bízva, azokra a lelkekre, akik az adott helyzet ellenére hisznek benne, hisznek abban, hogy van kibontakozás. És minél többen vannak, annál nagyobb erőt képviselnek. A kibontakozáshoz, ami elkerülhetetlen, még hozzásegít minket az az erő, amelyet nem a Földről, hanem Fönről irányítanak. Érezzük, hogy hozzásegít.

Régen voltak az emberek ennyire bizonytalanok, mint most. Mintha nem tisztulnának a dolgok.

Kiteljesedni megtisztulás nélkül nem

lehetséges. S a megtisztulás mindig valami gyötrelmes folyamat következménye. A lépéseim, a tetteim, cselekedeteim, minden a lélek által történik. Nem azért, mert én kigondoltam. Ezt csak így képzeljük, ebben az elhülyült világunkban, hogy most kigondolom, megyek és megcsinálom. Persze az egyszerű cselekedetekhez ez kell. De a nagy dolgokhoz, ahhoz nem az agy kell. Ahhoz a lélek kell, ami hat az agyra, és nem fordítva.

Ebben az országban az a legnagyobb baj, hogy egy nagyon világos határvonal mentén ugyanabban a dologban az egyik megkérdőjelezi a másikat. Sajnos, csak egy elkerülhetetlen kudarcélményen, tragikus felismerésen keresztül vezet majd az út a kibontakozás felé.

Miért elkerülhetetlen?

Mert egyszerűen nem lehet úgy tovább haladni, ahogy eddig. Az elmúlt évek, évtizedek agymosása után, miközben ki-ki komoly küzdelem árán megpróbált másnak látszani, mint amilyen valójában, nem mindenkinek sikerült megtartania önmagát. Értékes emberek veszték el, mentek tönkre ebben a kaméleon-színjátékban. Az emberiség egyik legnagyobb tragédiája, hogy nem ismeri a múltat, annak tapasztalatait, illetve tanulságait. Legfőképpen azért nem, mert a múltat, – akárcsak a jelent – már akkor is hamisították, amikor az

jelen volt. Az a nép pedig, amelyik nem talál fogódzókát a saját történelmében, vagy amelyik hagyja, hogy ezeket a fogódzókát ellopják vagy elrejtsek előle, az megérdemli a sorsát.

Világszerte, de nálunk is inkább egyre nő a tiszta beszéd, és

gondolat igénye. Ki kevesebbet, ki nagyobb lódit, s közben megpróbálja a másikat a maga (vélt) igazára hangolni. Ettől van ez a zavart állapot.

Az is zavart okozhat a lelkekben és a fejekben, hogy bár Magyarok vagyunk, mégis olyan hatásokkal próbálnak minket manipulálni, mintha szinte szégyellnünk kellene ezt a tényt. Magyarkodással „vádolják” azokat, akik szeretik a hazájukat, és ennek hangot is adnak.

Tisztázzunk egy kifejezést. Mi az, hogy magyarkodik? Egy nép, sohasem „kodik”,

hanem él olyanként, amilyen. Lelki terror ez a megbélyegzés, hogy érezze magát alacsonyabb rendűnek az, akinek természetes ebben az országban élni, vállalni történelmi hagyományait.

Fel kell világosítani az embereket arról, hogy ez manipuláció, hogy senkinek sincs oka szégyellnie magát azért, mert magyar-nak született. Az olaszok túlfűtött indulatokkal ragaszkodnak nemzeti érzéseikhez, a franciák, büszke történelmi tudatukban eltűnének-e azt, hogy franciaságukat koholt módon összekeverjék például az antisemitizmussal? Mert nálunk Magyarországon ez történik, abban a hiszemben, hogy a vádaskodással szőnyeg alá söpörhetjük a valódi problémákat.

Legtöbbször ezzel tisztában vannak, sokkal bölcsebbek, mint amit gondolnak róluk. Talán annyira jóhiszeműek, naivak, hogy még terelgetni is hagyják magukat, de ahogy Levente mondja, nem a végtelenségig. Azért is hatott talán az a bizonyos tavalyi beszéd olyan sokkolóan az emberekre, mert ráébredtünk, hogy tényleg átvernek minket, visszaélve maximálisan a bizalommal, jóhiszeműséggel. Ez vezethetett a kétségbeesett, dühös „csapkodáshoz”. Levente hisz a fel-emelkedésben, ami Magyarország sorsába

van kódolva. Hogyan képzei ennek az eljövételét, megvalósulását?

Az új világrendben, a keleti ember szemlélődő magatartásában kiteljesedő, a kölcsönös megbecsülésre épített, hangyaszorgalmú létet látom kivezető útként az emberiség számára. Szűkebb otthonunkat, Európát sem tudom máshogy elképzelni, mint olyan közösséget, amelyik egy normális családhoz hasonlóan él, együnk ilyen, másunk olyan, de éppen ez a változatosság teszi érdekessé, egyedivé.

Mi akkor válhatunk e közösség értékes tagjává, ha hagyományaink felelevenítésével és ápolásával, ennek szellemi és erkölcsi tápanyagától felerősödve nézünk az újabb kihívások elé, miközben megmaradunk annak, amik eddig is voltunk: magyaroknak.

(Forrás: „De ki adja vissza a hitünket?”

Szörényi Levente magyarságról, emberségről, Istenről és persze zenéről is. Szerkesztette: Kocsis L. Mihály. Magyar Egyetemi Kiadó 2005. Bp.)

Folytatjuk.

FORGÁCS RENÁTA

„A Natura Istentől kapott ajándék, ezért önmagában is tiszteletre méltó. Éppen ezért kell erőteljesebben hangsúlyozni felelősségünket embertársaink és utódaink iránt. Szabadságunk, a Teremtőtől kapott szent képességünk szintén ajándék, ami nem jogosítja fel az embert a világ pusztítására. Inkább kötelességeket ró a 'teremtés koronájára' élőlénytársai és az egész ökoszisztéma megőrzésében. El kell tehát ismernünk a többi létforma méltóságát is, hangsúlyozva, hogy azok az embertől függetlenül is értékek hordozói. Ennek a tiszteletnek pedig tükröződnie kell a velük való érintkezés minden esetében.” – a Kiskunsági Nemzeti

A Föld Napja 2007

Felelősségünk a teremtet világért

területkezelője volt a házigazda és a túravezető. Érdekes előadásokkal gazdagította a tartalmas programot a Kocsis Pál Kertészeti Szakközépiskola, valamint az ÉDOSZ Egyesület természetjáró szakosztálya is.

A délelőtti folyamán Petőfi Sándor Alföldjének a jövő számára megmentett vidékét járták be a látogatók. Ezt követően megkezdődött a tavaszi nagytakarítás – rendőrségi segédlettel – az 52-es főút fülöpszállás-hartai határszakaszán. A természet ölen megtartott Föld Napi megemlékezés végén a résztvevőket a Kígyósi Csárda tulajdonosa, Hodován László fogadta vendégül.

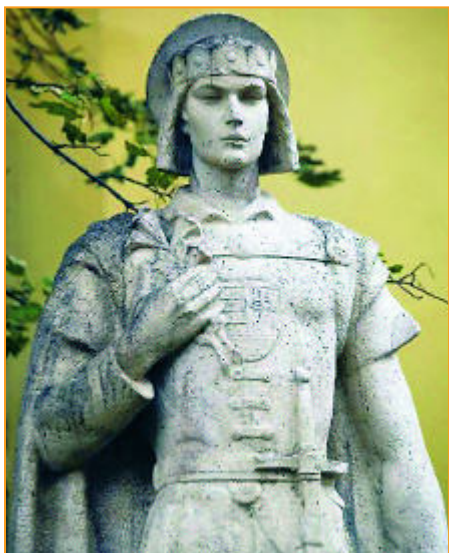
PORTA SAJTÓSZOLGÁLAT

Park fülöpszállási egységénél, a kígyósi Csatorna szigetén fölállított fehérmárvány keresztnél hangzottak el e gondolatok a Porta Zöld Szív Munkacsoport hagyományos Föld Napi zarándoklatán.

Az akciónap fő mondanója „Felelősségünk a teremtet világért” volt. Számos Bács-Kiskun megyei civil szervezet fogadta el a szervezők meghívását. A szakmai napon Utassy Tibor, a nemzeti park

Ezeréves herceg

Itáliában is eleven volt a Szent Imre-kultusz

Kimondhatatlanul nagy szükségünk van a hercegnek mint ifjúságunk védőszentjének közbenjárására. Az ezer esztendeje született Szent Imre a magzatként megölt, a drogmámorba lökött, a nyomorban hagyott vagy éppen a kitanított, de idegenbe csábított magyar fiatal lelkek üdvözülésének útját egyengetheti. Az egészséges magyar fiatalok őt magát, az államalapító király fiát, büszkeségét ünneplik e jubileumi évben.

Augusztus 18-án Szent Imre születésének ezredik évfordulója alkalmából Székesfehérváron ünnepséget rendeznek, amely a püspöki konferencia központi rendezvénye lesz – tette közzé a sajtó. Az örömdetes hír talán még mélyebben tudatosítja: a kisebb magyar közösségeknek is meg kell emlékezniük a hercegről szerte a földkerekségen, s mivel csak a születés évét ismerjük, napját nem, az egész év rendelkezésünkre áll, hogy amikor a legbensőségesebben tehetjük meg, akkor idézzük fel alakját.

Imre Szent István királynak és Boldog Gizellának gyermeke. Születési évéként

1007-et jegyzi a kutatás, a születés helyét pedig Székesfehérvárra teszik a történészek. Györffy György: István király és műve című kötetében tudatja, hogy a herceg Gizella királyné testvéréről, Henrik-ről kapta nevét. A német Heimrik hangzásban magyarosodott: Emrik, Emrih, majd Imreh változatban terjedt el, sőt keletkezett egy latinósított alakja is, az Emericus.

Nyolcéves a gyermek, amikor tanítását maga a Velencéből Pannóniába érkezett Gellért veszi át. A bencés szerzetes hét éven keresztül pallérozta Imre elméjét. A fiú elvégezte az akkori kor iskolafokozatait, a triviumot és quadriviumot, megtanult latinul és németül. Még csak tizenöt éves, amikor apja lehetővé teszi fia számára, hogy belelásson az uralkodás művészetébe.

Ez akkor sem lehetett könnyű, hiszen évtizedekkel később az Imrét szentté avatató másik szent királyunk, László így fogalmaz egy őszinte levelében: „...nincs lehetőség a földi hatalomban sáfárkodni igen súlyos bűnök nélkül.” A mai Szent Imre-kép egyik jellegzetessége: a herceg szűzi életvitele. Györffy György közli, hogy ezt a XII. század elején élt legendászíró jegyezte le róla, s vélhetően „az akkortájt bevezetett papi nőtlenség, a cölibátus gondolatának akart hazai eszményképet állítani, amikor Imrét mint szűz házasságban élő szent királyfit mutatta be az egyházi olvasmányoknak szánt legendában.” A legendát nem erősítik meg korábbi följegyzések. Ám ama tekintetben egyetemesek a források, hogy a gyermek Imre, amikor apjával Pannonhalmán és Veszprémben járt, vallásos magatartást tanú-

Szent Imre
zarándoklat

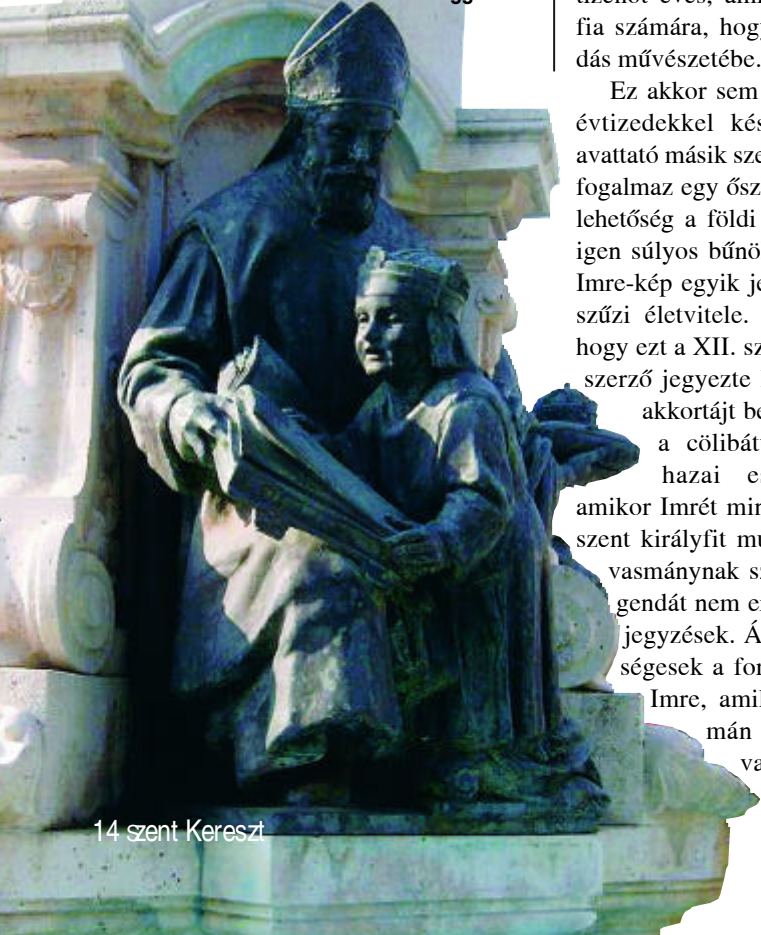
sított. Csókkal jutalmazta a legszentebb életű szerzetest: Mórt, a későbbi pécsi püspököt. Valós az alapja annak a legendának is, amely szerint István király egy éjjel a fia szobájából világosságot sejtett kiszűrődni, benézett, s Imrét imádságba merülve látta.

Imre a húszas évek végén távozhatott a királyi udvarból, hogy elfoglalja a trónörökösnek járó, a hatalom gyakorlására szoktató – minden bizonnyal bihari –

Vazul és Imre

A székesfehérvári Püspökkút részlete
Szent Gellérttel és Szent Imre herceggel

dukátust, és átvette a királyi sereg parancsnoklását is. Vélhető, hogy 1031-ben, apja mellett Imre is felvonult a rákötő német ellenesség, II. Konrád ellen.

Nem sokkal a németek legyőzése után, szeptember 2-án következett be a tragédia. A Hildesheimi Évkönyvek egykorú feljegyzése jelzi, hogy Imre egy vadászon vadkan áldozata lett... Ennek anyni valóságalapja

talán fölsejlik, hogy Imre vadászszenvendélyéről lengyel források is szólnak. Ugyanakkor a magyar legenda nem említi e férfias kedvetlenséget, és ami ennél lényegesebb: az úgynevezett „vadászbaletet” sem... Egy későbbi, a Képes Krónikában megcsodálható kép pedig egyazon táblán mutatja Vazulnak – a későbbi Szent László király nagyapjának – a megvakítását Imre temetésével. Sugallva, hogy a két eseménynek köze van egymáshoz...

Az ugyancsak Árpád-házi – minthogy Taksony fejedelem unokája – Vazul bizonyos értelmezések szerint István utódlására készült. Ez azonban testi megcsönkítésével – melyet Ady is költeménybe foglalt: „Fülembe forró ólmot öntsetek...” – megghiúsult.

István egyetlen életben maradt fiát, Imrét szerette volna utódjának. Olyannyira, hogy már 1031-ben Székesfehérvárott koronázásra készült. Valószínűleg erre az alkalomra alkották részben Gizella királyné keze munkájával és irányításával azt a miseruhát, amelyet később átalakítva koronázási palástnak használtak kilenc évszázadon keresztül. Ebben az ünnepélyes hangulatban jött a hír: Imre herceget „vadászbaletet” érte... Sebeibe 1031. szeptember 2-án belehalt.

Szent László királyunk Imrét atyjával, Istvánnal és nevelőjével, Gellért püspökkel 1083-ban szentté avattatta.

Az európai hagyomány szerint Amerigo Vespucci szülei a Szent Imre-kultusz művelői voltak, gyermeküket ezért nevezték el Imrének, s így a magyar herceg közvetve Amerika névadója lehet. Figyelemkeltő, hogy a padovai Szent Antal-katedrálisban egy Szent Imre-mellékoltár is díszlik, sőt – miként a kiváló magyar irodalomtörténésztől, *Szentmártoni Szabó Gézá*tól megtudtuk – a herceg Assisiben, a Szent Ferenc-bazilikában is megcsodálható: itt egy freskón Szent Erzsébettel és Szent Margittal együtt jelenik; a képet mestere 1317-ben alkotta. Kétségtelen tehát, hogy a középkori Itáliában eleven volt a Szent Imre-tisztelet.

Az idei jubileumi év a magyarországi Szent Imre-kultusz föllevenítését is segítheti. Augusztus 18-án Székesfehérváron központi ünnepség lesz, ám kisebb megemlékezések másutt is fölidézhetik e kiválóságunk emlékét. Szentté avatásának napja november 4., emléknapja – s egyben névnapja – november 5. Jó alkalom arra, hogy olyan magyart ünnepeljünk, akit már a XII. századi Európában is szerettek, és mind a mai napig szerte a földkerekségen tisztelnek.

MOLNÁR PÁL

Szent Imre herceg tragikus sorsú „halálának egyik vélt helyszínén” egy évezredes templom áll még ma is az emlékére.

Vonalak és fonalak

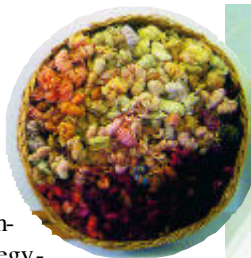
Az *Evangélikus Országos Múzeumban* megnyílt **Polgár Rózsa** Kossuth-díjas gobelin-művész

kárpitjainak kamara-kiállítása, rajzaival, vázlataival kiegészítve.

„Mondanivaló és technika a jó művészetben egybeesnek” – mondta *Karátson Gábor*

a kiállítás megnyitóján. Ami a művészt foglalkoztatja, elsősorban a sík természete, a sík tanulmányozása, s ez teszi képessé arra, hogy kilépjen a síkból. Jómagam erősen kísértésbe estem, hogy megérintsem az Esernyőt: való-

di-e, vagy a textil szövetének része? „Szabadság”, „Az élet kenyeré”, „Katonataka-ró” – szebbnél szebb, gyapjúból, selyemből szőtt alkotások, amelyek fájdalmat, rejtelmet, máskor mesemondást közvetítenek, néha megfajtásra várnak.

A kiállítás 2007. szeptember 30-ig látható. Egyúttal kapható *Polgár Rózsa: Szövött kárpitok* c. albuma (2001.) és a szépséges új *Tarisznyakönyv – Polgár Rózsa kárpitjai versekkel*. Ez utóbbi szerkesztői mind nők, s a kárpitok mellé rendelt versek asszonyok versei. Imádságoskönyv, úti batyu. „Lapjain gyapjúból szőtt, szavakká csomózott imák...” – írja bevezetőjében *Schäffer Erzsébet*.

KOVÁCS MÁRIA

Határtalanul szeretném hazámat

Beszélgetés Dinnyés József daltulajdonossal

Dinnyés József zeneszerző, énekes-gitáros Szegeden született. 1967-től énekel, verseket zenésít meg. Radnóti Miklós díjas és Béres Ferenc díjas előadóművész.

Ars poeticája: Költők között zenész, zenészek között költő vagyok. Népem egyharmada szülőföldjétől megfosztottan, más népek fennhatósága alatt él. Önmagam veszténém el, ha a világléleket képviselném és elfutnék nemzeti hagyományaim elől. A Balkán zenei stílusa nem szolgálja, az angolszász muzsika prozódíja megtöri nyelvünk ritmusát.

Az utóbbi 300 évben a német zene elvetette, átigazította még népdalainkat is. A liturgikus egyházi zene, Istennek köszönhetően, csak a költészetre hatott, az ősi zenét meghagyta a népnek. Múltunkat ártították és tönkretették. Jövőnk a környező népek elpusztításra ítélték. Megmaradnunk Európában csak következetes munkával lehetséges. Önmagunkat kell felmutatnunk az idő szentháromságának jegyében. Múlt – Jelen – Jövő – ezért élek és dolgozom. Gondolkodom költőként a zenészek között és írok zenét a költők között.

Magát daltulajdonosnak nevezi. Mit jelent ez?

Ha egy műfajt művel az ember, még ha az ezer éves műfaj is, mint a regös, az énekmondó, az igris műfaja, akkor nagy bajban van, ha egy gyökértelen, a művelődés területén tájékozatlan emberek elé áll oda. Amikor azt mondom, hogy én igris vagyok, akkor nevetnek rajtam. Ezért elneveztek engem 1965–66-ban sanzon-énekesnek. A sanzon egy másik műfaj, ennek megvan a maga helye, a maga kulturális öröksége, művelődéstörténete. Nem sanzonénekes vagyok, én dalokat énekelek. Később elneveztek a közéleti dalok miatt pol-beat énekesnek bizonyos újságírók. Magamat inkább a folk-beat-hez sorolom. A folk a népből van, a beat-ust latin szóból eredeztettem. Azonban mindennap közlekedési rendőrt állítani egy kifejezéshez, megint csak nem jó. Ekkor kitaláltam ezt a daltulajdonos szót. Országosan már elég híres voltam, amikor kérdezték tőlem, vagyok-e már autótulajdonos? Mondtam, nem vagyok autótulajdonos, én daltulajdonos vagyok. Ezt a szót 1971–72-től használom.

Mikor és hogy tanult meg gitározni?

Szegedi vagyok, határsávban volt a város, ezért a város önálló művelődési központ volt. Adott volt, hogy gyerek

színjátékos lettem. Gyerekekkel játszottunk koncerteket. Bőgőzni, gitározni tanultam. Nagyon szerettem az irodalmat, hiszen édesanyám könyvtáros volt. Több olyan irodalmi esten vettem részt, ahol a szerző is jelen volt, Veres Pétertől Tersánszky Józsi Jenőig. Ebben a miliőben az ember tinédzserként már tud egy kicsit zenélni, szeret olvasni, szeret vitatkozni. A Magyar Nemzetet olvastuk, mert abban az újságban rend volt. A Tiszatáj folyóirat felnevelő irodalmi ízlése mellett azt hiszem, minden magyarázat megvan arra, hogy az általános műveltségre törekvő, zeneszerető ember legyek.

Március 15-én Siklóson a Nemzeti Társas Kör rendezvényén lépett fel délelőtt, majd nem várva meg az ünnepek végét Felvidékre indult, mert délután ott várták. Templomokban lép fel, járja a Kárpát-medencét. Megénekelte a közönséget. Pillanatok alatt

közvetlen, jó kapcsolatot alakít ki a jelenlévőkkel. Mikor és miért kezdte járni a Kárpát-medencét?

Szegedi lévén nekem a vajdasági magyarok, a zentaiak, az újvidékiek, a szabadkaiak és a Vajdaságból átvett alkotók, írók az olvasó találkozókon ismerősök voltak. Olyan nagyszerű emberek, mint Dévavári Zoltán a Magyar Szó főmunkatársa, vagy más országok magyar újságjainak főszerkesztői, alkotói szemem láttára éltek. Nyilvánvaló volt, hogy 17–18 évesen már átjártam Szabadkára, Újvidékre koncertezni. A közösségi éneklés, a közös muzsikálás mindig nagyon fontos. A népdalokat, sajnos, nem éneklük az emberek maguktól. Ezért azokat a dalokat, amelyeket úgy gondolok, hogy épülésükre szolgál megpróbálom elénekelteni velük. A tanító zsoldárok, az istentiszteleti alkalmakkor elénekeltek dicséretet, ha tartalmazták azokat a tanításokat, amelyeket az Evangélium közvetít felénk, és ezt még el is éneklek, akkor talán megmarad bennük.

Rendszeresen felkeresi a börtönöket is.

A rendszerváltozás előtt volt alkalmam börtönökbe menni tanítani. A rendszerváltozás után a fogva tartottak kötelező foglalkoztatását, munkára vezénylését,

különböző személyiséget sértő börtönfeladatokat eltörölte a börtöntörvény, ami együtt született a halálbüntetés eltörlésével. Mi maradt hátra? Csak egy lelki fröccs. Így csatlakoztam a Testvéri Börtönszolgálathoz, ahol Roszik Gábor a lelkesvezető. Járom a börtönöket, ahol a szeretet hatalmáról, a szeretet parancsolatról beszélek. A fogva tartott azon lepődik meg a legjobban – hogyha sikeres az előadás –, hogy meghajolok előtte, a bűnös előtt. Amikor leszerelnek a börtönből, sokan megkeresnek. Rám köszönnek az utcán. Tudják, hogy adtam nekik valamit, ha csak egy napra is.

Kérem, mutassa be repertoárját.

Most öt évszázad irodalmát énekelem. A Mohács utáni évtizedektől kezdve máig, a reformáció születésével együtt kialakult egy olyan magyar irodalom, amit nem hivatásos irodalmárok írtak, hanem maguk a prédikátorok, maguk a katonák, a bujdosók, azok az emlékirók, akik megismerkedtek a haza elvesztésének traumáját. Azok a börtönben szenvedő emberek, akiket elfogtak a törökök vagy a labancok. A XVII. század végétől kialakult a közköltészet. A XIX. századra pedig egy olyan plebejus, reformkori költészet alakult ki, amely párbeszéd szinten tárgyalja a magyar életet. Ennek a mai XX. századi alakjai a kilencek és a hetek költőcsoportja. Meggyőződése, hogyha minden történelem tankönyv elveszne egyszer az összes hamisításaival együtt, a magyar irodalomból, a költészetből újjá lehetne írni a magyar történelmet hazugságmentesen. Ezt csinálom most. A repertoárom tehát az irodalom, minden évszázadnak kortárszenéje és énekelt verse, és ezen keresztül a történelem.

1985-ben jelent meg Önnek egy lemeze a Magyar Hanglemezgyártó Vállalatnál. A lemez végén egy négy másodperces dal volt. Mi volt a szövege ennek a dalnak?

A négy másodperces dal egy hanglemez B oldalának a befejező dala. Szövege: Határtalanul szeretném hazámat. Az első oldalon saját szövegű dalaimmal pró-

báltam elmondani alaphelyzetemet azokról az évekről, amikor ez a lemez megszületett. A másik oldal egy költői életpálya különböző költőktől elbeszélve. Egy versszerető ember költői tükörképe. Rajta volt ezen a lemezen régi ars poeticám Ratkó Józseftől: Vállaltam olyan csodadolgot, amire senki se kért, énekelek melegebb fényű, romlatlan csillagokért.

Gimnáziumokba is hívják. Milyen témakörrel érkezik?

Épp most voltam a mezőtúri Szegedi Kiss István Gimnázium hallgatói előtt. Négy évszázadot két és fél óra alatt énekeltem el. Ez összefoglalása volt az addig tanultaknak. Kötődöm a tananyaghoz, de

mindig új anyagot adok elő. Nem ismétlem el azt, ami bent van a szöveggyűjteményben.

Énekmondó találkozók is szervez.

A székesfehérvári találkozó 25 éven keresztül ment, sok hangfelvétel őrzi ezeket az évtizedeket. Sikertől Gödöllőn egy akusztikus fesztivált rendezni. Szombathelyen a Magyar Kultúra Napján tizedik alkalommal lesz találkozó a jövő év januárjában. Alkalmi fesztiválokat is csinálunk. A szándék a magyar irodalmat és a magyar jelent felmutatni, ha kell a múlt értékein keresztül.

Népfőiskolát szeretne csinálni.

A népfőiskola nagyon fontos európai találmány, igazából a felnőtt oktatás része. Mindig van a felnőtt lakosságnak olyan hiányossága, amihez nem ért, de szeretne hozzá érteni, például az adóelszámolás. Vannak szakirányú népfőiskolák is, ahol szükség van zenére, irodalomra. Olyan társadalomtudományi ismertetésre, amely költői eszközökkel mond el mindent.

Emlékoszlopot állítanak falvakban. Az elmúlt 300 évben ott tanítók nevei kerülnek rá.

A 300 év inkább bizonyos településekre vonatkozik, hiszen Mária Terézia idején jött az a rendelet, hogy mindenütt kell iskolát állítani. Van 400–500 éves és

van 700–800 éves iskola is Magyarországon. Van egy közös emlékezet, libellus a katolikusok részéről és a papi jegyzőkönyv a reformátusok, lutheránusok részéről. Ezeket szépen vissza lehet keresni. A közös emlékezet majdnem 200 évre megy vissza. Egy 80 éves ember emlékszik a nagyapja tanítóira. Ez 150 év, amely élő emlékezet. Ha bezárják az iskolát, az emlékoszlop figyelmeztet arra, hogy itt volt iskola. Vannak olyan települések, ahol rájöttek a tanítók emlékfája avatása napján, hogy itt mennyi gyerek van, miért nincsen iskolánk?

Ön hívó ember. Milyen a kapcsolata a hittel?

A hívó művészek közé, a magyar Református Egyházhoz tartozom. Engem az a megtiszteltetés ért hosszú évtizedekkel ezelőtt, hogy Jézus Krisztust mondhatom megváltómnak. Ennél nagyobb megtiszteltetést gyakorlatilag még egy Kossuth-díj sem jelentene.

Mi a véleménye az ökumenizmusról?

Az ökumenizmust igazából egy faluközösségen belül lehet legjobban nyomon követni. Amikor különböző gondolkodású, különböző hitű emberek eldöntik, hogy a faluban rendet tartanak, leelőlt bérelnék közösen, üzemcskét hoznak létre, hogy megélhetésüket biztosítsák. Nagyon nehéz elérni azt, hogy az én pénzem ne sértse mások ízlését, ne sértse mások gyarapodását. Mert ha én mások kárára gyarapodok, ugyanúgy sérti az ő szabadságát. Az ökumenében ez is benne van. A közjó a legszebb ökumené kifejezés, a pápától származik. Aki a közjóért nem tesz semmit, egyéb disznóságokra is képes.

Milyen tervei vannak? Dolgozik valamin?

Jókai Mór és Pósa Lajos költészetét szeretném megmutatni az embereknek. Az Ady előtti időkől kapott örökséget mindenképpen fel kell mutatni. Ehhez értő pedagógusokra, értő népművelőkre lenne szükség. Értő televíziós és rádiós műsorokra is szükség lenne, amely nincs. Most szűnt meg a rádióban a műsorom, amit hosszú éveken vittem: „Az énekelt vers.” Terv van, legálissá tenni a magyarságot Magyarországon.

SZILÁGYI FERENC

Merici Szent Angéla nyomdokain

A Szent Orsolya rend többszörös jubileumot ünnepel az idén. 260 évvel ezelőtt 1747-ben érkeztek az első nővérek Sopronba. Az egész világon nagyszabású ünnepséggel emlékeznek idén arra, hogy 200 évvel ezelőtt 1807. május 31-én hirdették ki alapítónőjük, Merici Szent Angéla szentté avatását. Száz évvel ezelőtt 1907-ben indult meg a gimnáziumi oktatás Sopronban. Ebből az alkalomból beszélgettem Ignatia nővérrel a rend jelenlegi főnöknőjével.

Magyarországra Szelepcsényi György prímás hívta meg az orsolyitákat 1675-ben. Első iskolájuk Pozsonyban 1676-ban alakult, majd ezután számos magyarországi városban telepedtek le a nővérek azzal a céllal, hogy oktassák és neveljék az ifjúságot. 1747. május 17-én az apácák a Szent Domonkos rend templomában vettek részt az ünnepélyes szentmisén. Nem sokkal ezután megnyitotta kapuit első iskolájuk, az Orsolya tér 2. sz. alatt. Először csak a városból bejáró gyermekek részére tudtak helyet biztosítani, de hamarosan bentlakó növendékeket is felvettek. Az alapítás évében 7 rendtag élt a zárdaiban, a 70-es években már 33 nővért számlált a közösség.

II. József szerzeteseket megszüntető rendelete nem érintette az Orsolyita nővéreket, így folytatni tudták eddigi életüket, sőt az iskola bővítésére is sor kerülhetett.

1860-as években Simor János győri püspök anyagi segítsége és a nővérek áldozatos élete lehetővé tette, hogy helyreállítsák az öreg templomot. 1907-ben megvásárolták a Horváth-házat, ahol a gimnázium és az internátus kapott helyet. Az első világháború azonban néhány év múlva hadikórházzá alakította a Horváth-ház épületét. Sebesült katonákat ápoltak, menekülteket fogadtak be a kritikus időkben, a nővérek bátor helytállásról tettek tanúságot.

A világháború után felgyorsultak az események. 1930-ban lehetőség nyílt az

Ignácia nővér 25 éves jubileuma 2004-ben – a soproni rendház főnöknője

Szent Orsolya Rend Soproni Közössége

iskola bővítésére, majd Budapesten, a Rózsadombon nyitottak iskolát a nővérek. Nagy hírű tanítóképzőjük, mezőgazdasági- és ipari iskolájuk, valamint elemi iskolájuk volt Sopronban, mely a tanítóképző gyakorló iskolájaként működött. Magyarországon számos oktatási intézményük működött, ahol kiváló, jól képzett szerzetes szaktanárok tanítottak. Áldásos

működésüket a II. világháború hátráltatta, majd az 1948-as államosítás, és 1950-ben történt szétszórás véglegesen megtörte.

A negyven év kényszerszünet után a kilencvenes évek elején nyílt lehetőség az újraindításra. A soproni Belvárosi Általános Iskola az 1991–1992-

es tanévtől újra a Szent Orsolya Rend Római Katolikus Általános Iskolája. Sajnos az évtizedek során a nővérek közül sokan meghaltak és kevesen jelentkeztek a rendbe, így az iskola tantestületét világi tanárok alkotják.

A soproni Horváth-ház 1991 augusztusától újra a kollégiumnak adhat helyet, melynek jelenleg ötven lakója van.

Safko Helena, Ignatia nővér az Orsolyita rend jelenlegi főnöknője Pozsonyból került Sopronba. Az öt testvér közül ketten léptek be az Orsolyita rendbe. Ignatia nővér már gyermekkorában érezte Isten hívását, mely az Orsolyitákhoz vezetete. Elvégezte a Gyógynevelési Főiskolát, és Csehországban fogyatékos gyerekek-nél, dolgozott. Később a kassai közösségbe került, nyolc éve él Magyarországon, ahol most a rendfőnöki teendőket látja el.

Az Orsolyita rend évszázadokon keresztül nagyszerű pedagógusokat adott az országnak. Áldásos munkájuk nyomán felvirágzott az ifjúság nevelése. Imádkozunk azért, hogy rendjük gyarapodhasson hivatásokban, Isten tervei szerint újra virágzó közösség lehessen.

RÓZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

Gyöngyöspata Plébániatemplom - Jesse oltár

A Mátra délnyugati lábánál fekvő ősi település középkori temploma évszázadok építő tevékenységét foglalja magába. A templom a magyar művészeti múlt jelentős emléke. Az 1200-as évek hagyományait őrző Anonymus szerint Árpád honfoglalói a Zagyva partján tábornokot ültettek „...akkor Árpád vezér nagy földet adott Ednek és Edemennek a Mátra erdőben, ahol unokájuk, Pata később várat épített.”

A falu területe, a vár körül elterülő földek a XIII. századig királyi tulajdonban voltak. A település közepén épült a község első temploma. Alapfalait a mai templom észak-nyugati negyedében tárták fel, melynek hajója 8,50x6,60 méter területű volt. Ehhez csatlakozott kelet felé a 3,50 m mélységű félköríves szentély. A mai templom nyugati homlokzatán látható a román kori épület teljes homlokzata. A XIII. század első felében torony is épült a homlokzat elé, alapfalai ma is láthatóak. Nécsey Demeter 1316-ban elnyerte a tárnokmesteri méltóságot. Nécsey a király festőjével Bolognában tanult. Hirtul mesterrel gazdagon díszített Biliát festetett magának. A kódex lapján tűnik fel a feltárások alapján a patai templom felismerhető sziluettje a Szűz Mária születését ábrázoló freskóval. Az ásatásokból tudjuk, hogy a kis román kori templom szentélyét elbontották és helyébe egyenesen záródót, tágasabbat építettek.

1410 és 1415 között újabb bővítésre került sor. Ekkor a templom déli oldalához sokszögzáródású hajót építettek. 1460-ban történt az újabb bővítés. Ekkor bontották le a déli hajó szentélyét és kéthajós templomtestet összefogó, új sokszögzáródású szentélyfejet építettek az Anjou-kori oszlopok és szépen megmunkált oszlopfejek felhasználásával. Az egész templomot szépen tagolt hálóboltozattal fedték le. A lebontott román kori torony alapfalainak felhasználásával négyzet alapú, nyolcszögben folytatódó új tornyot építettek, amelynek lépcsős díszítésű kapuja felett befalazott fejet Pata vezér képmásának tartják. A szentély falába súlyosan formált, kő szentségházat építettek. A fülkét gótikus vasrács védi.

Templom

Kő szentségház
gótikus vasráccsal

Szentsíroltár

Hordozható
Mária szobor

Mellékoltár

A régi oltár kőtalapzata tanúsítja, hogy a mai Jesse-fa helyén szárnyas oltár állt. A magyar gótika jelentős alkotása a templom. Mátyás király emelte Patát mezővárosi rangra. Az eseményhez kötődött a templom mai formáját meghatározó átépítése. 1544-ben, amikor Pata török kézre került, a csatározások a templomot is megviselték. Ekkor a két templomatya, Maka Miklós és Keskönt Jakab kijárta a töröknél a helyreállítás engedélyezését és újjáépítették az északi fal megerősítésével a boltozatot, az eredeti boltozat többé-kevésbé hűséges rekonstrukciójával. Ekkor építették az elpusztult szárnyas oltár formai indítását követve lengyel mesterek a hatalmas főoltárt. A magyar művészi gyakorlatban teljesen egyedülálló főoltár a Jézus családfáját ábrázoló Jesse-fa. A XVII. század közepén készült nyolc méter magas oltár témája: Jesse életnagyságú törzséből fa sarjad. Ágain bibliai királyok és próféták dús aranyozású festett szobrai felett Mária trónol karján a kisdedd. A fa törzsén iratszalogok kígyóznak az Énekek énekéből vett idézetekkel. A kétoldalt felnyúló ágak koszorúként ölelik át a Szűz Mária születését ábrázoló oltárképet. A fa törzse ezüst színű, az ágak aranyozottak. Kemény munkát jelentett a restaurátorok számára a részben elszenesedett, megcsontult, helytelen kiegészítésekkel, átfestésekkel, aranyozással megrontott műalkotás eredeti szépségeinek helyreállítása. A templomban található rokokó faragvány a XVIII. században készült hordozható Mária szobor. 1748 és 1751 között bővítették az északi oldalhajót. 1839-ben voltak még nagyobb felújítási munkák és ekkor készült az északi hajó végén a Szentsíroltár klasszicista építménye a Pietával és a szentsír ajtajára festett sírt őrző katonákkal. 1968 után az Országos Műemléki Felügyelőség munkatársai mesterien végezték a Takács József esperes-plébános által kezdeményezett felújítást, melyhez az egyházközség is jelentős anyagi támogatást nyújtott. A műemlékek nagyszerű helyreállítása megkapó egyébe foglalta a templom értékeit. A falu mellett emelkedő 260 m magas várhegyen ma nemzeti színű zászló emlékeztet az

Anonymus által is említett várra.

GRÉCI LÁSZLÓ

A mai várhegy
Fotók: Orosz Imre

Szent Kereszt

POSZTER

Jesse Oltár, Gyöngyöspata

Fotó: Orosz Imre

Szentendrén, a Vujicsics Tihamér Zeneiskolában március végén nyílt meg és a tanév végéig látható Molnár Bertalan festőművész, tanár, író, zenész kiállítása. Ki is ő valójában? Az első benyomásra mosolygós, kedves, szerény ember, viszont a beszélgetés alatt hamar kiderült az életét végig kísérő sokoldalúság.

Kabán, 1933-ban született, Szegeden 1954-ben kapott tanári diplomát, Szentmártonkátán volt igazgató, Szentendrén rajztanár, és jelentős közművelődési tevékenységet végzett. Ősei egyrészt Erdélyből származtak, és a hívő református szülők gyermekeként nagymamájától már korában megtanult imádkoz-

Molnár Bertalan festőművész

ni. Szívesen járt a templomba és figyelte a kántort orgonálás közben. Szerette a zenét és fogékony is volt rá, elboldogult a zongorával, a tangóharmonikával, de inkább a festést választotta. Édesapja bútortasztalos munkái is fejlesztették szépérzékét, látta, hogyan festeget. Valójában egy, a mai napig megmagyarázhatatlan érzés igazta le 1973-ban, hogy esetet ragadjon és megörökítse az alföldi tájat, ahol élt, 1979-től pedig Szentendrét templomtornyaival, barokkos házait a hegedű formájával összekapcsolva, és nem

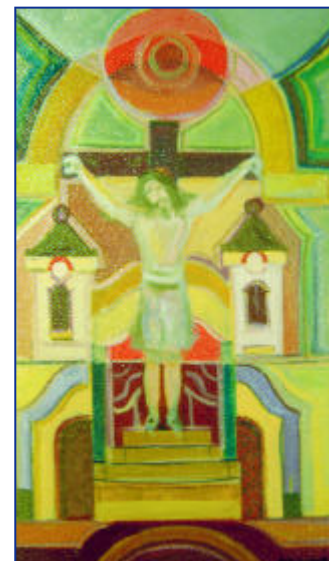
utolsó sorban Krisztust és a szentendrei Madonnát. Számos egyéni és még több csoportos kiállításon vett részt, munkáit gyakran iskoláknak, egyházaknak ajándékozta. Közben írogat és írásán keresztül szívesen bemutatja művészbártaait.

Hogyan élt az ötvenes, hatvanas években mint vallásos fiatal tanár?

A vallásosság fogalma bennem soha sem merült fel, erről a krisztusi elvre, a szeretetre gondolok, amit az ember a cselekedeteivel bizonyíthat. Azért választottam a tanári

pályát, mert úgy gondolom, ott lehet leginkább átadni a szeretetet. Negyven éven át soha sem csalódtam a gyerekekben. Hitem végigkísért, és továbbadtam azt, most fog konfirmálni harmadik unokám. Az ötvenes években nehéz volt, különösen Békés megyében, a Viharsarokban. Nem jó szemmel nézték, ha bementem a templomba ze-

nélni, és majdnem fegyelmet kaptam, mert valakinek az esküvőjén orgonáltam. Nagyon kemény volt, mert könnyen elbocsátották, meghurcolták az embereket. Belőlem nem tudták kiirtani az istenhitet, mert mélyen bekerült a lelkembe. Akkortájt kissé tartózkodtam a templomba járástól. Feleségemmel többször fel-

Hittel készülő festmények

utaztunk Újpestre, abba a kis templomba, ahol régi ismerősünk volt a tiszteletes. A nyolcvanas években már eljárogattam, meg is kérdezték, miért megyek oda tanár letemre. „Mert jól esik, és ez magánügy” – válaszoltam.

Mi a véleménye a mai fiatalokról?

Vegyes, mert a II. világháború után évtizedekig megszűnt a léleképítés, hiába pró-

bálták helyettesíteni más ideológiával, nem értették a gyerekeket. Nagy tisztelet illeti azokat az egyházi embereket, akik mindent megtettek, hogy a fiatalok lelki kultúráját kapjanak. A bibliai történetek örök érvényűek, mert ma is lejátszódhatnak, más díszletek és körülmények között. A mű-

vészek mindig szívesen elővették, a festészetben és a ze-

nében gyakran találkozunk bibliai témával. Sajnálatos módon a mai oktatási rendből egyre inkább eltávolítják a rajz és a népdalok tanítását. Ezzel Kodály elméletét cáfolják, hogy a zene legyen mindenkié. Véleményem szerint a hitet kellene megalapozni, nem azt mondom, hogy filozófikus módon, hanem közérthetően. Durva rajzfilmek helyett a képes bibliából kellene a gyerekeket tanítani. Ar-

ra is gondolni kell, hogy az élet egy kis utazás, véges, és nem mindegy, milyen tartalommal töltjük meg. Mindekelőtt a rombolást, a rongálást, a tisztátalan beszédet kellene megszüntetni. Nem másokat mocskolni, megsebezni, hanem aki elesett, azt emeljék fel, legyen a fiatalokban tisztesség, hazaszeretet, nemcsak szavakban, hanem tettekben is. Sajnálatos módon, a rossz dolgok kozmikus sebességgel terjednek a világban. Hitre épülő, normális emberi életet kellene élni.

Aki közelről ismeri Molnár Bertalant, tudja, hogy Ő már bizonyított, mert szavai mögött szorgalom és tettek állnak. Remélhetőleg gondolatai és hite a tanítványaiban termőtalajra találtak.

NÉMETH ANDREA

„Mr. Ratzinger?”

Furcsa szerzet az újságíró: néha vesszőparipákon lovagol. Én sem vagyok kivétel: mostanság mindig értékrendjének felborulása mászkál az agyam hátsójában. És az események újra és újra erre mutatnak.

Szeretek naprakészen informálódni, ezért hallgatom-nézem a rádiót, televíziót. Minap a képernyőn gyarló és egyáltalán nem csálhatatlan tekintetem a pápai dolgozószobára tévedt és megállt egy meglehetősen primitívnek tűnő arcon. A fej tulajdonosa egy kényelmes alkalmatosságon ül s a Pápa Őszentségét Mr. Ratzingernek nevezi. Felkapom a fejem: bizonyára egy egyszerű, ámde ittas zarándok feledkezett meg magáról. A kommentátor hideg vizet zúdít a nyakamba: a Földgolyó

A legközelebbi találkozó már lehet, hogy így fog kezdődni?

egyik vezető államának feje rúgta fel a protokollt, a szokásjog és a jó ízlés szabályait...

Jómagam ugyan református vagyok, de például az áldott emlékü II. János Pál és utóda is számomra a Pápa Őszentsége. Aztán – csak úgy mellékesen – a Vatikán állam feje.

Bár én a világ nagyjaihoz képest senki vagyok, de főiskolai tanítványaim nem a vezetéknememen szólítottak, hanem Tanár úrnak tiszteltek. Ha köztársaságunk első emberéhez elmegy egy diplomata, Elnök úrnak szólítja. Gondolom, az angol királynőt is valamiféle „Felséged” kifejezés, titulus illeti meg, és ha pl. egy kül-

ügyminiszter elmegy Vaduzba, akkor a mini állam fejét „Hercegséged”-nek nevezi, és nem azt mondja, hogy „Hogy van, kedves Mr. Lichtenstein?”

Nem tudom megmondani, hogy a jelzett vatikáni látogató felfuvalkodottságát vagy ostobaságát

tartom-e nagyobbnak, de a durva megszólításban lekicsinylést is érzek.

A Mindenható többek között azt is mondotta: (hogy majd, egyszer) új eget és új földet teremtek. Nem tudom miért, de erről ketten is eszembe jutnak. Például Mr. Bush, azaz bocsanat, az Elnök úr. Ebben a remélt új világban az Ön nevére, Elnök úr a kutya sem fog emlékezni, de II. János Pál Pápa Őszentsége nevét még az ég madarai is dalolni fogják...

BAYER EMIL

Szíveteket kezetekben hordozzátok

Beszélgetés Tokay Rozáliával, a Szent Kamill Otthon megálmodójával és igazgató asszonyával

Itt ülünk a *Szent Kamill Otthonban* Kolozsváron. Az intézmény csodálatos: mozgássérülteknek ad otthont, ugyanakkor a szállást kereső is nyugalomra talál. Mielőtt bemutatja nekünk *Tokay Rozália* az Otthont, megkérdezem, ki volt *Szent Kamill*?

Olasz férfi, aki világi emberként kezdte az életét. Katonaként megsérült a háborúban, s egy olyan sebet kapott, melyet élete végéig hordozott testén. A kórházban kereste önmagát, s ott döbbsen rá: Isten különleges feladatot írt elő neki. Ekkor közeledett az egyház felé, elvégezte a teológiát, majd egész életét a betegek szolgálatába helyezte. Kamill az 1500-as évek egyik szentje, aki a Vörös Keresztet hordozta mellén. A Kamilliánusok szívűket a kezükben hordozzák.

Innen származik az a szép gondolat, amely olvasható az épület bejáratánál?

Igen. *Szíveteket kezetekben hordozzátok!* Az 1700-as években a pápa renddé alakította a kamilliánus mozgalmat, s így alakult meg a Kamill-rend az első szerzetesrendek között. 1990-ben, a változások idején felfaragó művész emberként más életet gondoltam magamnak: művészi táborokat szerveztem, az ifjak támogatására gondoltam. Ám amikor megtapasztaltam, hogy a segélyeket, mely beáramlott Nyugatról és Magyarországról, diszkriminatív módon kezelték, más tervem született. Ugyanis ha egy magyar mozgássérült elment, hogy segélyt igényeljen, és például Kovácsnak hívták, nem részesült támogatásban. Ez a diszkrimináció tudomásomra jutott, s ekkor döntöttem el, hogy nem művészemberként tevékenykedem tovább, hanem sorstársaimért ajánlom fel további életet. Kétéves koromban gyermekbénuláson estem át, s a jobb lábamon viselem „életem keresztjét”. Ugyanakkor Isten sokkal több ajándékkal halmozott el, mert ellátott tehetséggel, türelemmel, hittel. Ekkor született meg bennem a döntés, hogy csak a sorstársaimért ál-doizhatom az életem. Hisz ők élnek a legkiszolgáltatottabb helyzetben. 1990-ben létrehoztam a *Magyar Mozgáskorlátozottak Társulatát*.

Hol hirdette meg, hogy mozgássérülteket keres? Hisz ez nem mindennapi vállalkozás lehetett.

Az újságban. Akkor döbbsenem rá, mennyire nem vettem észre őket a városban, s meglepett, milyen sok rá-szorult ember él siralmas körülmények között. Megszé-gyelltem magam, s elhatároztam, nem lényeges az ottho-nom, a műtermem, az udvar, hanem érettük fogok élni. S ezt a tervemet megbeszéltem a kedves férjemmel, aki ekkor még élt.

Ő is művészember volt?

Nem, közgazdász. De tényleg szeretett, s elfogadta a döntéseimet.

A kedves férje mozgássérült volt?

Nem. A város legszebb férfiai közé tartozott. Gyer-mekkorunk óta együtt nőttünk fel észrevétlenül. Nem hit-tem, hogy a gyermekkor barátságából életre szóló szere-

lem lesz. Sajnos gyermekünk nem lehetett, ezt szintén a gyermekbénulásnak köszönhettem, de az életem mindig úgy alakult, már a Ceausescu idején is, hogy hol fiatalo-kat, hol időseket bízott rám az Isten. Egyetemisták jártak az otthonomba, irodalmi esteket, kiállításokat szervez-tem, miközben Székelyföldet jártam. Akkor is arra tanítot-tam az ifjakat, maradjanak azon a helyen, ahová Isten te-remtette őket. A hátgerincüket pedig ne engedjék, hogy bárki megtörje. Izgága teremtes voltam, bármilyen pindur-ka kicsi asszonyka is vagyok.

Hogyan jutott eszébe, hogy ezt a gyönyörű intéz-ményt létrehozza?

Amikor találkoztam a mozgássérült emberekkel, megismertem, milyen körülmények között élnek. Rádöb-bentem, hiába szerzek nekik minden hónapban ajándéko-kat és hiába osztom ki a segélyeket, azzal nem oldottam meg a problémájukat. Akkor döntöttem el, hogy építeni kell egy otthont, ahol mindenki biztonságban érezheti ma-gát keresztény módon. Olyan világot akartam teremteni nekik, melyben még soha nem volt részük. 1991-ben egy szerencsés kapcsolat révén kijutottam Ausztriába, *Losensteinleiten*-be egy kamilliánus lelkigyakorlatra. Per-sze nem egyedül mentem, többen utaztunk, s rögtön tud-tam, hogy „cselekszem”, de nem tudtam, milyen lelkeség alatt. Ott ismerkedtem meg Kamill szellemével, lelkeségé-vel, s a lelkigyakorlat végén már közöltem *Dr. Anton Gots* atyának, aki vezette a lelkigyakorlatot, hogy építkezni szeretnék! Ő csak mosolygott, és annyit mondott, hogy jó. Már akkor tudtam, hogy Erdélynek szüksége van olyan keresztényi lelkiületre, ahol az elesett emberekkel más-kepp foglalkoznak. Legyen, aki odahajolj följük, aki megsegíti a betegeket, az elesetteket. Megkezdődött a tervkészítés. Papíron minden egyszerűnek tűnt. Amikor később visszamentem az atyához és megmutattam neki a tervet, hogy milyen épületet akarok építeni, azt mon-dta: áldásunk rá! Kezdd el! Én meg csak néztem rá, és annyit mondtam: – De atya, valami anyagi támogatás is kellene hozzá. Ő rám nézett mosolyogva, mintha most is látnám, s csak annyit mondott: Csöpi, neked van hited! Menj haza és dolgozz! A pénz nem a te dolgod. Az az Is-tené! Ha annak a háznak állnia kell, állni fog! Én hiába adok neked bármennyi pénzt, ha Isten nem akarja.

Ekkor még nem kapott egy fillér támogatást sem?

Semmit nem kaptam. Illetve kintről kapott szebb mi-nőségű ruhákat kezdtem árulni az udvaromban, ahol nyi-tottam egy „turkálót”, melynek bevételéből kezdtem épí-teni az Otthont. Első befektetésként megvettünk egy tel-ket, ahová szeretnénk volna felépíteni a Házat. Ezt azon-ban nem sikerült megoldanom, mert *Funar*, az akkori pol-gármester azt mondta: ameddig nem törölöm a magyar szót a cégjelzésünkből, nem építkézhetem.

Sok kellemetlenséget kellett végigszenvednem, át kellett élnem nagyon sok kinszenvedést, de azt mond-tam: nem mondom le a tervemről. S küzdémem eredmé-nyeként itt, a *Hajnal-negyedben* sikerült megvásárolnom egy másfél ezer négyzetméteres telket. Itt már belepótol-tak a telekvásárlásba Anton atyáék, az ausztriai kamil-liánusok. Hamarosan letettük az alapkövet. Ekkor termé-szetesen több közéleti személyiséget meghívtam. Min-denki mindent megígért, de senki nem tett le egy garast sem az asztalra. Illetve egyvalaki. A Szentírás írja: a szegény ember egy fillérje többet ér a gazdagénál. S ez valóban így történt. A jelenlévők mosolyogtak, jól érezték magukat, ettek-ittak, s egyedüli támogatóként a marosvá-sárhelyi *Lorántffy Zsuzsánna Egyesület* pici csoportja hoz-ta el szeretettel az összegyűjtött 300 ezer lejt. Ennél na-gyobb meglepetést és örömet nem okozhattak volna. Az osztrák kamilliánusok is jelen voltak, ők pedig Tamás módjára hitetlenkedtek: hogy épülhet fel ez az épület csu-pán az általuk küldött adományokból?!

Ti csak hozzatok, mi majd meglátjuk a többbit – mondtam nekik. Az alapkövetétel után, amikor valójában megláttam a kiásott alapot, megijedtem. Hiszen papíron kicsi ügyes épület volt, az életben pedig kolosszális nagy területet foglalt el. De ekkor már nem volt visszaút.

Az első pofonütést akkor kaptam, amikor az első vál-lalkozóval megkötöttem a szerződést, majd az összegyű-jtött 60 ezer márká előleget felvette és eltűnt vele. Ma már ez a magyar ember száguld a milliárdosok sorai kö-zött. Ez a lopás nagy érvágást jelentett, de ekkor sem áll-tam meg. Tudtam, hogy Isten gördít olyan köveket elé-m, melyeket át kell lépnem, vagy arrébb kell tolnom. Közben rendszeresen jártam Ausztriába egy kis mikrobuszon, amit adományként kaptam, s hozzákezdtem az építkezéshez. Plusz foglalkoztam a Társulattal és a férjemmel. Az oszt-

rákok pedig csak ámultak, bámultak, hisz az úgynevezett rongyokból kapott pénz csodát teremtett, az építkezés vált a legnagyobb bizonyítékká, hogy a pénz befolyt. Mint a szorgos kicsi hangya, mindig elteszek valamit, hátha jó lesz holnapra. Úgy igyekeztem, hogy a tagságot se hagyjam el, a munka is haladjon, s a pár segítőknek is tudjak adni valami anyagi juttatást.

Hány év alatt épült fel a Szent Kamill Otthon?

1996-ban kezdtem el az építkezést, majd következett egy leállás. 1997-ben folytattam tovább. 2000-ben Istenhez fohászkodtam, s arra kértem, adja meg nekem, hogy – az épületből nem hiányozhat a lelkeség –, felszenteltethessük a kápolnát. A 2000. évet ezzel a lépéssel akartam köszönteni! 2000-ben első alkalommal látogatott meg bennünket **Leonhard Gregotsch** Provinciátus atya, a bécsi kamillánus rendek főnöke. Még tőő nem volt a házon, látogatása augusztus elején történhetett, s döbbenet mondtá, lehetetlenség, hogy felépüljön egy ekkora épület csupán a hozzájárulásokból. Sokan nevettek rajtam, mert mindenféle „szemetet” összehordtam: ablaküvegeket, csempét stb., amit később felhasználtam. Majd később, amikor Gregotsch atya látta, hogy áll a ház, azt mondta: megszületett, megnőtt a gyermek, most már sapkát, ruhát adunk rá. Ekkor megkérdezte, mekkora az épület körüli szabad mozgási terület? – Atya, azért alakítottam ki több teraszos részt az épületben, mert nincs területem, csupán négy méter jobbról, két méter balról. Rámutatott egy területre: – Itt van üres terület! – Igen, de azt eladják, pénz kellene hozzá! – Beszéld meg, máris van pénz rá! Így köszönhettem meg neki, hogy 4000 négyzetméter telek területet megvásárolt nekünk, így az otthonnak van egy tágasabb mozgási lehetősége. Azt mondta ekkor: – Aki felvállalta ezt a nagy munkát, megérdemli, hogy be is fejezze azt. Erre azt válaszoltam neki: – Atya, szeretném, ha a kápolna még ebben az évben elkészülne. Ha küldik a padokat, asztalt és a kelleket, amely kell egy templomhoz, egy hónap alatt befejezzük a munkát. – Egy hónap alatt? Nézz körül, itt rengeteg még a munka. – Atya, egy hónap alatt elkészül, szeptember 9-én jöhetnek, felszentelhetik a kápolnát! – Ha ezt beigazolod, megyünk tovább! Egy hét alatt magam lettem a padlócsémpét, egy ember segített nekem. A tábérnakulomot magam faragtam. A mások által kikacagott üvegeket beépíttem. Asztalossal elkészítettem a kerekteket, rámakát, beüvegeztettem. Kimeszeltem a kápolnát, az építkezési anyagokat lecsiszoltam, felhasználtam, átalakítottam. 2000. szeptember 9-én felszentelték a kápolnát. Az osztrák vendégek – noha a szobákban még kartonok borították a betonföldet –, ámultak-bámultak, látva az eredményt. Az osztrák provinciális atya, Leonhard

Gregotsch ekkor kezdte el támogatni anyagilag a munkálatokat.

Innentől számítva kapott támogatást az egyháztól?

Igen. Addig nagyon nehéz volt. 2001 augusztusában sikerült hivatalosan átadnom az épületet. De még következett egy érvágás. Hiába került az intézmény 6-7 milli-

árd lej értékbe, a Tanács azt mondta, ez az épület nem annyi, hanem 11 ezer milliárd lej. Még elő kellett teremtenem a hiányzó részt, hogy befizessék állam bácsinak a kért összeget. Egyébként az államtól semmilyen támogatást nem kap-

tam. Soha nem voltam felmentve semmiféle fizetések alól, mindenféle illetéket kifizettem, de soha nem tartoztam senkinek. Aznap, amikor beiktatták az épületet, kint voltak a polgármesteri hivataltól, majd másnap reggel telefonáltak, hogy állj meg, vándor vissza az egésszel, mert nem engedi Funar, hogy beiktassák ezt az intézetet! Először megkérdeztem tőlük, elkövettem-e valamilyen hibát, vagy van-e kifogás a tervezésben vagy a kivitelezésben? – Nincs. – Akkor mi a baj? – Tetszik tudni, mi a baj, nem szabad. – Már telekkönyvezve van az épület, hivatalosan bejegyezték. – Az nem lehet! – De igen, lehet. Amikor aláírtam a szerződést, aznap elmentem a hivatalba, és kértem, hogy azonnal telekeljék az intézményt. Onnan már nincs visszaút! Ettől a perctől kezdve elindult egy három évig tartó küzdelem a fiáncokkal, a gazdasági rendőrséggel, az adóhatósággal, mindenki a fejünkön volt. Mert azt mondták: ez az asszony felépített valamit, ez nem lehet!

Hogyan védte ki ezeket a támadásokat?

Isten kegyelmével, aki erőt adott és hittel áldott meg. Mindezek mellett nagyon nehezen, mert 1999-ben egyik nap a férjem rosszul lett, és kiderült, hogy veserákja van, pár hónap alatt elment. Az utolsó beszélgetésünk egyikén azt mondta, nem szabad megállnom, tovább kell menjek, mert ő nem engedni, hogy abbahagyjam az elkezdett munkát! Attól kezdve nekem más dolgom nincs: a 24 órából – ha lehet – 24 órát végigdolgozom.

Anton atya mondta, az Ön hite is kellett az intézmény felépüléséhez...

Pontosan. ő azt mondta nekem, menjek haza és dolgozzam! Kitartóan, meg nem alkudva. Mai napig érzem, hogy Isten fogja a kezem és nem hagy el. Noha most más gondokkal küszködöm. Fizetnem kell a munkatársaknak. Volt olyan esetem, hogy egy óra múlva fizetnem kellett, de nem tudtam miből. Most vajon hogyan lesz, Uram? S az utolsó órában megjelent valaki és letette az asztalra azt az összeget, melyet a fel nem használt ajtókért, ablakokért kapott, amiket elhordtunk Ausztriából. Ma már nem idegeskedem, mert tudom, Isten ott áll mögöttem és segít. Ahogy eddig, ezután is.

Csőpke, kik az otthon lakói?

Az Otthon lakói a legnehezebb helyzetben élő idős emberek vagy fiatalok, a legnyomorultabb állapotokat

vállaltam fel. Civilizált, korszerű otthont építettem, de Kamill nem a könnyű eseteket vállalja, hanem azokat, akiket már valóban mellőznek. Akiket meguntak, vagy épp nem vállalnak a családban. A sebes, a beteg embereket. Kamill is ezt tette. Próbálok elérni, hogy az ápolást igénylő emberek részesüljenek segítségben. Ők a kicsi gyermekeim, ők a mi szüleink, testvéreink. Van egy harminc éves lakónk is, tanárember, aki elveszítette mindkét lábát vonszerezésséltenség következtében. Megsérült a feje is, a családja nem óhajítja. Vannak, akik tudnak fizetni, de nem mindenki. Senki sem tudja a másiktól, hogy tud-e fizetni? A módosabb, tehetősebb hozzátartozók még nem értek olyan civilizált gondolkodási fokra, hogy felfogják, azért kellene adjanak két-három fillérrel többet, hogy a valóban rászorulókat is segítsék!

Beszélgetésünk elején említette, hogy az osztrák kamillánusok vezetője kétkedve hallgatta kezdetben, hogy ön építkezni óhajít. Mit mond ma ez az atya?

Azóta is rendszeresen jár hozzánk. Időközben a nyíregyházi Kamillánus kolostor vezetője lett, mert végre visszatért Magyarországra a Kamillánus rend. Magyarországon az eredeti rendház Győrben működött, ám a kommunisták megszüntették, s a változások után, a 90-es évek elején Nyíregyházán kaptak helyet és ott találtak otthonra. Anton atya szenzációs ember, Kamill sebeit hordozza élete végéig.

Ezt hogy kell érteni?

26 éves korában teológiatanárként a diákokkal együtt részt vett a testnevelési órán, elesett és eltört a térd. Különös módon olyan sérülést kapott, hogy a térdét azóta sem tudja behajlítani, a lábán keletkezett nagy fekély pedig nem gyógyult be. A mai napig ugyanúgy viseli, mint annak idején Kamill hordott tályogot a lábán. Eközben vidám ember, végtelen szeretet árad belőle, s aki találkozik vele, meggyógyul. Ő mindig arra biztat: – Te Csőpi, nem állhatsz meg sohasem!

Milyen ars poetica vezérli ezen a nem mindennapi úton?

Ha beteget ápolok, Istent szolgálom. S ha nem így gondolkodunk, tapasztalhatjuk, hogy egyre fogy a nemzetünk, mert hitetlen. Tapasztalhatjuk a vérengzéseket, a háborút, ez mind azt igazolja, hogy hitetlenül élnek az emberek. Pedig Isten kiválasztott bennünket, hisz terve van mindannyiunkkal.

Az íróasztala mögött látható felakasztva egy nagy rózsafüzér. Kitől kapta?

Anton atyától. 2000-ben – ez volt az egyik legnagyobb meglepetésem –, a Kamillánus rend megadta a legmagasabb kitüntetést és elismerést Rómából. Sosem gondoltam rá, hogy Rómáig eljut a hírünk. Az osztrákok hazájának a Szent Kamill Otthonba, s mai napig csodálkoznak, ha felismerik, hogy melyik kézimunkát hozták. Vagy melyik tányér az ő adománnyuk. Boldogok, akik adakoznak, mert lélekben gazdagok. Igazolhatom, hogy nem mindenki tolvaj ebben az országban. S mi, erdélyi magyarok felvállaltuk Isten ajándékát, úgy, ahogy édesanyám mondta halála előtt: Légy büszke kislányom, hogy Isten magyarnak teremtett!

Frigyesy Ágnes

Magyar vagyok és keresztény

Beszélgetés Bözsöny Ferencel a Magyar Rádió örökös főbemondójával

Kérem, meséljen az életéről a hit–magyarság–érték fogalmak jegyében. Tudomásom szerint Ön ifjú korában pap akart lenni? Mi motiválta erre, a családi körülmények?

Nem igazán. Pécs kertvárosában, a Mecsek alján születtem, 1931. január 7-én. Édesanyammal, Édesapámmal, László öcsémmel, és az Amerikát megjárt apai nagyszülővel laktam együtt a Pacsirta utcai házukban. Édesapám ott volt vendéglős. Édesapám Amerikában nőtt fel, 25 éves korában hazajött látogatni, de itthon jobban érezte magát. Barátai javaslatára vette el a szép kocsmároslányt, édesanyámat. Háznakat északra a Csorónika-dűlő, dél felől a Hadapród iskola és keletre a Pius-templom és Gimnázium, a Sörgyár, majd a Makár utcai elemi iskola határolta. Itt töltöttem életem első másfél évtizedét. Az első gimnáziumot is még a pécsi jezsuitáknál végeztem. Szüleim nem voltak nagyon vallásosak, bár templomba jártak. Nagymamám tanított meg az alapimádságokra. És mivel én voltam a kedvenc unokája, a Piusz templom hangjai engem már pályásként is láttak.

Hat és fél éves voltam, amikor Édesanyám váratlanul meghalt. Édesapám újra nősült, majd nevelőanyánkkal Budapestre költöztek, ahová öcsémmel mi is követtük őket. A háború alatt bombatalálat érte budapesti lakásunkat. Édesapám anyagilag tönkrement. 1947 után a politikai helyzet miatt visszament Amerikába. A vasfüggöny lezárult, mi pedig a testvéremmel és a nevelőanyámmal itt maradtunk.

A Pestre kerülés számomra megrázkódtatás volt. A budapesti Fáy András Gimnáziumba kerültem, majd 16 éves koromtól (1947) Veszprémben, a Piarista Gimnáziumban folytattam tanulmányaimat. Osztálytársam volt többek között Mádl Ferenc köztársasági elnök úr. Ott is érettségiztem, kisszeminaristaként.

Annak ellenére, hogy a jezsuitáknál majd a piaristáknál is nagyszerű tanítóim, tanárain, hittanárain, válogatot jó pedagógusaim voltak, csak 17 éves koromban jutott eszembe, hogy pap legyek. Szüleim azt szerették volna, ha mérnökeknek tanulok. Nem mérték fel a képességeimet, mert mechanikai érzékem azóta sincs, mindig humán érdeklődésű voltam.

Mikor döntötte el, hogy a papi hivatást választja?

Veszprémben, a Nagyszemináriumban tanulmányaimat immár teológusként folytattam. Eredetileg Esztergomot választottam, de itt nem volt hely, sem Vácott. Majd 1947-ben kisszeminaristaként felvettek Veszprémbe. Szerettem volna átmenni Esztergomba. Mindszenty hercegprímás nagy hatással volt rám, többször hallottam Őt beszélni Budapesten. Teli volt lelkiességgel, energiával. A Bazilikában bérmált meg engem. Villámlott a tekintete, ahogy az asszisztenciával a főoltárhoz vonult. A papok is félték tőle, szigorú ember volt. Sokáig házi őrizetben volt a letartóztatása, börtönbüntetése után.

Soha nem felejttem el: megemlékeztünk a letar-

tóztatásának harmadik évfordulójáról a szemináriumban, a faliújságon. Az állami megbízott, amikor ezt meglátta – leszedte. Hat nap múlva, 1952-ben az ÁVH feloszlatta a szemináriumot. A növendékek egy részét és egyik előjárónkat éjszaka vitték el. A püspök atya megpróbált engem elhelyezni más szemináriumba, de nem vettek fel. Ekkor első éves teológus voltam, és mivel már nem lehettem pap, gyárba mentem dolgozni Pestre. A Fém munkás vállalatnál szerkezeti lakatos és villanyhegesztő szakmunkás bizonyítványt szereztem.

Utána hogyan alakult az élete?

Két évig voltam sorkatona Esztergomban a híradó zászlóaljnál, mint rádiótávírász. Ekkor határoztuk el öcsémmel, hogy kimegyünk Édesapámhoz Amerikába Jugoszlávián keresztül. De még szerencse, hogy nem indultunk el, mert közben tudomásunkra jutott, hogy egy illető a lebukott volt minket.

Miután leszereltem, továbbra is gyárba mentem dolgozni, mert egyetemekre nem vettek fel az előéletem és a származásom miatt. Egyszer már öngyilkos gondolat is gyötört. Elővettem Kempis Tamás Krisztus követése című könyvét, amely mindig nálam volt. Kapásból kinyitottam, és Jézus üzent általa: „Szárnyaid árnyékában bízom Uram, amíg átvonul a gonoszság.”

Mint már említettem híradósként szolgáltam a katonaságnál, és itt javasolta az egyik parancsnokom, hogy próbálkozzam meg a rádióbemondói pályával. Nem bíztam benne, de beadtam a papírjaimat. Az akkor alakuló televízióhoz újsághirdetésen keresztül kerestek bemondókat. Többszöri meghallgatás után a több mint 3000 pályázó közül végül egyedülként en-

gem vettek föl és így kerültem a Magyar Rádióhoz. 1956. nyarán már lazultak a diktatúra eresztékei.

Miután már esélyes voltam, utána kellett életrajzot írni. Csak a szükségeseket írtam be, katonaság, két vagy három szakma. Édesapámról kénytelen voltam azt hazudni, hogy meghalt. 1956. augusztus 22-én gyakoromként egy hónap múlva véglegesítettek. 1956. augusztus 24-én szólaltam meg először élőben a Kossuth Rádióban 16 óra 30 perckor. Nemsokára életem mindmáig legszörnyűbb éjszakáját éltem át október 23-án az ostromlott Bródy Sándor utcai stúdióépületben.

A forradalom napjaiban a szabad Kossuth Rádió parlamenti stúdiójában teljesítettem szolgálatot, így nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy 3-án este én konferáltam be Mindszenty hercegprímás beszédét. És mindvégig mellette ültem a stúdióban. Másnap, vasárnap reggel, amikor hajnalban ismét megszólaltak a támadó szovjet harckocsik ágyúi, magam is tanúja voltam Nagy Imre stúdióba való érkezésének, rövid rádióbeszédének és még sok más eseménynek. A Parlamentet elfoglalva orosz katonák miután rájöttek, hogy nem a Nilusnál vannak, hanem a Dunánál, és nem megrögzött fasisztákkal van dolguk, a rádiósokat kiengedték az épületből.

A forradalom leverése után Rádiósként már felvettek az ELTE magyar–történelem szakára, ahol tanári képzést szereztem, majd újabb három év angol szak után magyar nyelvészetből doktoráltam 1973-ban. Innen kezdve vagyok tagja a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak. Elnökségi tagja vagyok az Anyanyelvpoló elnökségének. 1997-ben kaptam meg a Kazinczy-díjat.

Családalapításra sosem gondolt?

Dehogynem! Tavaly jelent meg a könyvem, amelyben ezt is leírtam.

Nyugdíjazásáig a Rádióban maradt?

Igen, pedig azt hittem, ideiglenes megoldás lesz a bemondóság, aztán mégis innen mentem nyugdíjba főbemondóként. Közben azért a TV-ben is szerepeltem. Jelenleg is narrátora vagyok a DELTA című, népszerű tudományos magazinnak.

És továbbra is büszke vagyok arra – habár az illetékesek tudták rólam –, hogy az akkori nehéz körülmények között is hívó, templomba járó ember voltam és marad(hat)tam.

Élete folyamán sok olyan emberrel találkozott, aki sokat tett a magyarságért. Mi az oka annak, hogy nem vagyunk büszké a magyarságunkra?

A kommunizmus után most a határok nélküli Európát erőltetik. Minket, magyarokat a nyelvünk, kultúránk, hitünk köt össze. A fogyasztói világ kimosta a lelkekből a kereszténységet. A nyugati világban sem hívbők az emberek, ahol pedig nem volt kommunista elnyomás. Ez átmeneti állapot, és meg vagyok győződve arról, hogy az aratás Ura továbbra sem fog elfeled-

keznél rólunk, továbbra is küldi munkáit a szőlőjébe. Hiszen nagy szükség van rájuk eme kietlen, lelketlen, erkölcstelen, (m)agya(r)t(a)lan világunkban.

Hogyan alakult az élete nyugdíjazás után?

Nyugdíjazásomkor a Központi Papnevelő Intézet rektora Bíró László püspök úr meghívott az intézet retorika tanárának. Esztergomban is tanítottam két évig a kispapokat. Eddig 6 Kazinczy-díjas kispap tanítványom van, s bár az órák adását már egy fiatal képzett nyelvésznek adtam át, mind a mai napig részt veszek a próbabrédikációk értékelésében, és felkészítem az országos Kazinczy-versenyre készülő jelölteket. A régi kispaptársaimmal azóta is tartom a kapcsolatot, akár csak a régi tanítványaimmal.

Hét évig vezettem a Rádió Harangszó című műsorát, de hűsvétkor közölte velem a Rádió elnöke, indok nélkül, telefonon, hogy nem én fogok tovább „harangozni” délbén – ötvenegy év rádiós pályafutás után! Nem örültem neki, de tudomásul vettem. Személyesen már nem is akarok találkozni vele, bár üzenete, hogy alkalmas időben hajlandó fogadni. Ha már döntött, miről akart velem beszélni? Rossz a sorrend! A Mesélő Krónikákat is át kellett adni, mindent, amit én csináltam.

Jelenleg min dolgozik és mivel tölti napjait?

A magyar nyelv ápolására, megőrzésére töreksem, országhatároktól függetlenül. Sokfelé hívnak nyelvésztanárként, rádiósként, magyar nyelvi és rádiós témákban előadást tartani. Közreműködője vagyok a különféle művészeti műsoroknak, de olyan rendezvényeken és eseményeken is vállaltam szerepet, értékrendem és meggyőződésem következtében, mint néhai kormányzónk: Horthy Miklós kenderesi újratemetése, vagy néhai Bethlen István miniszterelnökünk hamvainak hazai földre elhelyezése, de meg kell említenem azt is, hogy Grósz Károly temetését is én vezettem le, családja kérésére. Zebegény díszpolgáraként minden a településsel összefüggő rendezvényen részt veszek. Minden év június első szombatján én vezetem a trianoni megemlékezést az immár nemzeti emlékhelynek számító Kálvária-dombon. A Magyar Nemzeti Fórum elnöke, Lezsák Sándor vezetésével alakult meg 2004. március 5-én, Veszprémben a Mindszenty társaság. A 15 tagú „alapító atyák” egyike én vagyok. A 2000. millenniumi esztendőben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével tüntettek ki. Budapesten, ahol lakom, a Belváros-Lipótvárosnak is díszpolgára vagyok.

Őn hogyan éli meg Trianont?

Büntetésnek érzem Trianont és a kommunista előretörést. Nem vagyunk jó keresztények. Minden baj forrása az emberi önzés. A világ rossz felé halad. Az idők jelei megmutatkoznak ma az abnormális időjárásban is. A pénz rossz kézbe kerülhet, veszélyben a világbéke, kitörhet a harmadik világháború. De azért nem kell kétségbe esni, járnak még a fiatalok az egerszalóki ifjúsági találkozóra, Magyarosra és még sorolhatnánk számos, üdítő példát. Hatalmas az Úr Isten, csak mi emberek is vegyük ezt észre, és tudjunk még változni, megtisztulni, imádkozni és jól tenni! Talán akkor még nincs késő! Talán!

Köszönöm a beszélgetést, és további jó egészséget kívánok munkájához!
Kuruczleky Ilona

Mit kell tudnunk Adorján Sándorról, aki 1956-ban elment?

Pápán születtem, ott jártam a református gimnáziumba. Jött a háború, a legidősebb nővérem férje ejtőernyős százados volt, hozzá léptem be, végigharcoltam a Dunántúlt. Felleteseink a határnál elengedtek minket. Rédics községből indultam vissza, amikor az oroszok elkaptak. Elvittek minket, foglyokat Grazba, ahol már lázas beteg, tífuszos voltam. Is ten kegyelméből meggyógyultam – csodás módon – a tífusból mindenféle orvosi segítség nélkül. Majd Nagykanizsára kerültem, ahol az internálótáborban azzal vádoltak, hogy nem levente, hanem SS-katona vagyok. Ott hastífusban és mellhártyagyulladásban szenvedtem. Hívtam a tiszteletes urat, aki megismert, mert az egyik nővéremnek udvarolt, és értesítette állapotomról a szülei. A kórház is küldött édesanyámnak levelet, hogy halálomon vagyok, ha a hullát el akarja vinni, induljon érte.

Ez 1945-ben történt?

Igen, amikor az oroszok a vonatokat ellenőrizték és megerősöskoltak minden nőt 15-től 85 éves korig. Orvosságot nem kaptam, mert azt az oroszok elhordták, mi vetünk gyógyszert, végül meggyógyultam, így kerültem haza. Leérettségiztem. Kapcsolatba kerültem az ellenállással. 1946-ban letartóztattak az oroszok a Bakonyban. Azt mondták, ha nem megyek velük, elviszik az apámat. A tárgyalásomon tíz év munkatáborot kaptam.

Hány évet töltött a Gulágon?

Nyolc évet, a mongol határtól 80 km-re, az Altáj hegy-ségben.

Milyen munkát kellett végeznie?

Fát irtottunk, terepet rendeztünk. Rengeteg ember halt meg, az ennévaló minimális volt. Nem tudtuk a normát teljesíteni, ezért még kevesebb kenyert kaptunk büntetésből. Nekem fantasztikusan erős istenhitem van – azóta is – és biztos voltam benne, hogy túléltem. Egy széky legény azt javasolta, baltával vágjuk le az ujjunkat, hogy ne tudjunk tovább dolgozni.

Megcsonkította magát?

Eltörtem a bokámat, kórházba kerültem egy magyar orvoshoz. Az általános betegség a vérhas volt, nem volt mivel meggyógyítani, két aspirin már nagy gyógyszerakománynak számított. Nyírfaszemet ettünk, hogy lassítsa a hasmenést. Nem sok emberrel vált be. Két gramm cukor járt naponta, három havonta adták ki, hogy a halottak adagja megmaradjon. Azt mondta a doktor, ha az egész cukrot egyszerre megeszem, meghalok. Gondoltam, jobb, ha jóllakottan halok meg. Nyers krumplit ettem, a többiek azt mondták, olyan íze van, mint az almának. Feljavultam, visszaküldtek dolgozni. Térden felüli hóban vágtuk a fákat. A halál mindennapos dolog lett. Minusz 45 fokos hideg volt. Hajnalban vonítást hallottunk. Azt hittem, kutyák. Kérdeztem is egy orosz, minek ide ennyi kutya. Azt felelte, ez

Adorján Sándor

Halál árnyékában

a temetkezési vállalat. Párjartak a hullákra, eltakarították. Mondtam, tavasszal az olvadásor itt nagy gond lesz, járvány üt ki. Azt felelte, ne törődj vele, akkorára már mi nem leszünk itt. El is vittek az öregek táborába, ahol rokkantak voltak, ott feljavultam testileg, éjel dolgoztam a konyhán. Olyan hideg volt, hogy a forró víz a kruplin negyed óra múlva megfagyott. Visszakerültem az erdőirtásra.

Miért kapta ezt a sok szenvedést, hiszen semmi bűne nem volt?

Isten megengedi, hogy mások bűnéért is vezekeljünk

– talán ezért. Ezer meg ezer orosz volt ott ártatlanul. Volt olyan, aki éhségében összeseperte a morzsát, ezért inter-nálták.

Hány millió embert halt meg a sztálini időszakban?

Sokat kivégeztek, sokat vittek táborba. Jogi háttére nem volt. Tizenhét millió embert ástak el. Az első táborombába hoztak 500 észtet, 5 maradt belőlük életben a hasmenés miatt. Volt, aki a latrinába esett bele. A szovjet rendszerben a tolvaj, a gyilkos használható ember volt, a politikai rab használhatatlan ember: bennünket addig dolgoztat-tak, amíg éltünk. Egy öreg ukránnal kőbányában dolgoztam együtt. Az őr lekiabált neki, hogy miért nem dolgozik. Visszaszóltam, hogy hagyja már, hiszen a halálán van az öreg. Azt felelte az őr, az lényegtelen, ha csak egy követ elmozdít, azzal is előbbre van az 5 éves terv. Különben is, ti mind meg fogtok halni, mert politikai foglyokra nincs szükségünk. Az egyik őr elmesélte, hogy az ő apja is fogoly. 1949-ben speciális kontingensbe zártak, kegyetlen ázsiai örökkel. Isteni csoda, hogy én onnan megmenekültem. Amikor 1953-ban Magyarországra kerültem, itthon rosszabbul bántak velem.

Akkor az még számított? Hiszen már szabad volt.

Veszélyesnek tartottak bennünket, hat hónapig nem vettek át Lembergől. Itthon nem kaptunk állást, özvegy édesanyám nyugdíján éltem. 1956 Pápán ért. Kanadába emigráltam. Két dolog volt fontos számomra, az erdszet és az indiánok. Egyetemet végeztem, magnószalagról egyenként fordítottam le a szavakat.

Antropológiát végzett?

Igen, és tanárképzőt orosz, történelem szakon. Speciális osztályom volt, drogosok, tolvaj, verekedős fiatalok, felgyűjtötták az iskolát stb., azért bízták rám, mert látták az anyagomban, hogy Szibériában voltam börtönben, hátha szót értek velük. Hat fiúval foglalkoztam. Napokon keresztül vizsgáztattak, kérdezgettek a tankönyvből. Már az is siker volt, ha nem káromkodtak. A felügyelő tanárnak jelenttem, hogy lehet vizsgáztatni. Még az igazgató sem akarta elhinni, hogy tényleg tudnak valamit, nemcsak csalás az eredményük. A tanárok is félték tőlük. Én még mai napig is tartom a tanítványaimmal a kapcsolatot.

Őn nevelt belőlük embert. Köszönöm a beszélgetést.

KURUCZLEKY ILONA

nk a halál után?

Krisztus megváltása hatékony. Mégis leginkább Aquinói Szent Tamásnak van igaza, aki azon a véleményen van, hogy ez Isten titka. Gimnazista koromban beszélgettünk az osztálytársaimmal arról, hogy vajon Iskarióti Júdás a pokolban van-e? Mert Isten, a szerető Isten, lehet, hogy megbocsátott az áruló Júdásnak. De Jézus azt mondta Júdásról, jobb lett volna neki, ha meg sem

születik. Mi hát az igazság? Isten irgalmas, mindenkin könyörül, aki azt kéri. Hogy Júdással mi történt, az misztérium.

Jézus halála és feltámadása a világ megmentésének a modellje, mondta Schloemann. Ahogyan Jézus megdicsőült, úgy fog a világ is. Hogy **milyen a megdicsőült test**, azt Jézus példájából tudhatjuk, aki képes volt átszállni a csukott ajtón a feltámadása után, amikor megjelent az elbűjt apostolok közt. Nem volt szüksége ennyivalóra, de evett, hogy megnyugtassa tanítványait, hogy nem szellem. Engedte Tamás apostolnak, hogy megérintse sebeit, tehát a test jellemzői megmaradnak. Jézus hirtelen tudott megjelenni és eltűnni a feltámadása után, amint azt az Emmauszi tanítványok történetében olvassuk. Amikor pedig a szaddúceusok kérdezték Jézust a túlvilágról, az Úr elmagyarázta nekik, hogy a mennyben úgy élnek az emberek, mint az angyalok, nem nőülnek, férjhez sem mennek.

Amikor az egyház a gnosztikusok ellen küzdött, akik csak a lélek üdvét vallották, az egyházatyák eltiltották a test jelentőségét. Azt vallották, hogy ugyanabban a testben támadunk fel, mint amelyikben elhunytunk. Nüssai Szent Gergely megkérdezte, hogy akkor mi lesz azzal az emberrel, akinek leharapta a lábát a cápa – tegyük fel. Akkor ő féllábú lesz a mennyben? A Lélekről és feltámadásról szóló írásában adja meg a választ. A feltámadás egy paradicsomi állapot, ahol nem volt betegség, öregség, így mindenki ép és egészséges lesz. Isten számon tartja az egyes ember testét és

egyesíti. Isten emlékezetében élünk. De nem a földi testünket nyerjük vissza, hanem egy megdicsőült testet kapunk. Nüssai Szent Gergely használja magyarázata folyamán az eidos görög fogalmat, ami személyiséget jelent. A személyiségünk, jellegünk támad fel, amit nem érint egy csonkulás.

Minden ember saját szabad akaratán múlik az üdve, hiszen Isten mindenkit meghívott az istengyermezségre, Jézus mindenkit megváltott. Aki ezekre hittel válaszol szabad akaratából, az üdvözülhet. És mi van azokkal, akik a kereszténységtől elszigetelve élnek, mondjuk egy indiánnal Dél-Amerika dzsungelében, aki soha nem hallott Jézusról? Ő emiatt nem is kapja meg az üdv lehetőségét? Shell szerint minden ember megkapja halála pillanatában a döntés lehetőségét Isten mellett, vagy ellen.

Mit fogunk csinálni a mennyben? Nem fogunk ott unatkozni, mindig csak Istent dicsőíteni? Origenész tanítása szerint a lelkünk a halálunk után is csak véges módon lesz képes befogadni Istent. Ez azt jelenti, hogy a végtelen Istent mindig egy új oldaláról ismerjük meg, új tulajdonságát fogjuk fel. Ennek a lelki fejlődésnek tehát soha sincs vége. Ezért lesz örök a boldogság számunkra. Kíváncsi, hogy mindannyian meg tapasztaljuk ezt.

PAPP NÓRA

Hát büntelen vagy? Minden tökéletesen sikerül neked? Nem bántasz meg másokat? Eleget törödsz embertársaiddal? Nem sérted meg Istent? Kihasználod a tehetségedet? Mennyi időt fordítasz imádságra?

Az elmúlt részben ott hagytuk abba az elmélkedésünket, hogy olyan esemény fordulhat, hogy a pap nem tudott odafigyelni a hívére, amikor az gyónt, hiszen a pap is ember, neki is elvonhatja valami a figyelmét. Mi a teendő ilyenkor? Természetesen meg kell ismételni a gyónást. De akkor is meg kell ismételni, ha nem adott a pap feloldozást, vagy a gyónó nem vizsgálta meg alaposan lelkiismeretét, vagy nem volt meg benne a kellő bánat és erős fogadás.

A pap megtévesztése az, ha új bűnt úgy gyón meg valaki, mintha már azt egyszer meggyónta volna. Egyetemes gyónásnak vagy életgyónásnak nevezzük azt, amikor a hívő, a régebbi gyónásait megismétli. Ajánlatos ez annak, aki kételkedik gyónása érvényességében, vagy aki bűnvesztélyben él, visszaesik folyton a bűnébe, új életformát kezd, például házasodik, szerzetes lesz.

Az előbb szó esett az elégtételről. Ezek imádságok, amiket a pap ajánl elmondásra, elégtételül az elkövetett vétkekért. De hát nem elég, ha bevallom vétkeimet? Hogyan tehetek jóvá egy lopást például egy Miatyánkkal? Az elégtételt az életünk megjobbításáért kell elmondani, és a kár jóvátételéért. Anyagi kárnál a kárt meg kell téríteni, erkölcsi kárnál, például rágalma-

Beszéljünk a gyónásról 3. befejező rész

Minek gyónjak? – kérdezi sok ember, még sok hívő is

zárnál, minden érintettnek el kell mondani az igazat. A Trienti zsinat szerint az Isten által megbocsátott bűn büntetése nem tűnik el, hanem a halálunk után a tisztító tűzben várna ránk. De az elégtétellel már itt a földön levezekelhettük a bűnünket, a tisztító tűz helyett.

A gyónó köteles elégtételt kérni, figyelemztetni a papot, ha az esetleg elfelejtkezett volna róla. Ha feltett szándéka a gyónónak, hogy nem végzi el az elégtételt,

érvénytelen a gyónása. Ha később alakul úgy a gyónó élete, hogy nem végzi el az elégtételt, ezzel újabb bűnt követ el. A gyóntatónak meg kell kérdeznie,

hogy a gyónója el tudja-e végezni az elégtételt, mondjuk, ismeri-e azt az imát, amelyet elégtételül kapott. Ha nem tudja elvégezni a kiszabott elégtételt a gyónó, kérhet mást, de magától nem cserélheti másra. Nehezebb elégtételnek számít a rózsafüzér, a hét bűnbánati zsoltár, a keresztút. Minőség szempontjából nehezebb elégtétel a hétköznapi mise kérése, valamilyen önmegtagadás, az alamizsnálkodás, az irgalmassági cselekedetek. Van elégtétel a bűn fajtájának megfelelően: nevelő, büntől távol tartó, engesztelő.

Felmentő ok lehet a nehéz elégtétel alól a gyónó testi gyengesége. Az elégtétel kiszabása után a pap feloldozást ad. Fontos tudni, hogy a bűnök Isten bocsátja meg, nem a pap, a pap csak közreműködő, közvetítő. A feloldozás látható jele az Istennel való kiengesztelődésnek. Élıszóban történhet, személyesen. Van egy különleges eset azonban, amikor a pap bármilyen távolból, bármilyen tömeget feloldozhat. Ez pedig a szerencsétlenség. A II. világháborúban például Mindszenty hercegprímás feloldozta mindazokat a nőket, akiket a megszálló orosz hadsereg katonái megerőszkoltak brutális módon, akkor is, ha ezen a misén nem vettek részt, nem is hallottak róla, szegényeinkben soha meg sem gyónták a történeteket. Adja Isten, hogy ilyen különleges feloldozásra soha ne legyen szükségünk. Ámen.

PAPP NÓRA

Meleg-vörös színű, anatóliai szőttes mintájú borítóban nyugszik *Andorka Eszter emlékkönyve*, egy tíztagú szerkesztői csoport 3 éves munkájának eredménye, a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (MEVISZ) kiadványa. A kívül-belül szépséges, sok-sok képpel tarkított kötet tartalmából árad a szeretet. Magától „Esztus”-tól, prédikációiból, gyerekeknek szóló írásaiból, MEVISZ-beli tevékenységének emlékeiből (ahol a mozgássérültek *Bárka-házának* gondolata született), leveleiből, amelyeket Leuvenből küldött (ott a Lutheránus Világszövetség ösztöndíjasaként a Leuveni katolikus egyetemen tanult és kutatott), és minden egyéb rögzített megnyilvánulásából. De még megindítóbban mindazok visszaemlékezéseiből, akik ismerték, akikhez köze volt: első tanárától, Takácsné Kovácsné Pálmától Polcz Alaine-ig. Élmény olvasni, de nehéz, mert az ember szemét ellenállhatatlanul minduntalan előntik a könnyek.

Ki volt Andorka Eszter? *Andorka Rudolf* szociológus, egyetemi tanár lánya 1970-ben született. Már kislány korában annyira szeretett olvasni, hogy még a fára is felmászott könyveivel, hogy ne zavarják. 13-14 évesen gyermek-bibliórát vezetett. Azután az ELTE matematikai szakán elvégzett 3 szemeszt, de közben, 1988-ban a rendszerváltás sodró hónapjaiban a 131 taggal létrejött MEVISZ alapító-, 1994-től elnökségi tagja, majd titkára lett és a „*deviáns*”, később „*Bárka*” (diakóniai, szeretetszolgálatot végző) szakcsoport szociális munkájában vett részt. Gyökértelen – főleg roma – állami nevelőotthonos gondozottakkal foglalkozott. Lassan ez vált életcléjává, ezért ment át a Teológiára. Tehetséges, de saját kapcsolatrendszerrel nem rendelkező fiúkat mentettek meg az elkallódástól, amikor nagykorúvá lettek. „Utógondozó” lakóotthont szerveztek részükre, ahol az évek során összesen 12 fiú lakott. A fiúkkal, amikor felnőttek, tovább tartotta a kapcsolatot, „fiai”-ként tartotta számon őket, közülük háromnak hivatalosan nevelőszülője is volt. Ők azóta beilleszkedtek a társadalomba, családjuk, munkájuk van. Táborokat szervezett, tanulmányokat írt, konferenciákon vett részt – tele volt ötletekkel, tervekkel. Legnagyobb terve a Bárka-ház volt. Ez a mozgássérült és egészséges fiatalok közös lakóotthonának készült (volna), munkalehetőséget is biztosítva számukra. Az első tábort vak és gyengélátó gyermekeknek szervezték. 1992-ben először vettek be közéjük egy nevelőotthonos fiút. Merész, de tanulságos vállalkozásnak bizonyult... Az egyik tábor záró áhitatán beszéltek arról, ki miért született, miért van a világon? Ott így vallott: „*Arra jöttem én a világra, hogy megtanuljak érezni, hinni, elviselni, megérteni, elfogadni mások hitét, érzelmét, másságát. Arra jöttem én e világra, hogy vállaljam mindig önmagam.*”

1996-ban avatták lelkésszé. Avatásán a Deák téri templomban a Lutheránus énekkar helyett vérpezsdítő cigányzene szólt meg: Esztus fogadott fiai énekeltek, zenéltek – jellemző meglepetésként. Nyilvánvalóan „az elnyomottakért folytatott munkájával, forradalmi teológiai gondolataival az egyház megszokott kereteit fogja feszegetni” – állapították meg. 1999–2000-ben a *Lutheránus Világszövetség* kutatói ösztöndíjasa a Leuveni katolikus egyetemen, 2000–2003-ig PhD ösztöndíjas az

Esztus Muntag Vincével táncol: a fejük között tartott tojásnak nem szabad leesnie. Mozgássérült tábor, Telekgerendás, 1995

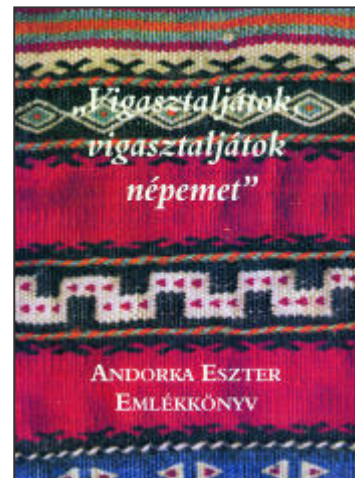
Evangélikus Hittudományi Egyetemen, 2002-től a *Magyar Teológusnők Ökumenikus Egyesületének* tagja. Egy időben a nyíregyházi főiskolára is lejár tanítani, az egyetemen pedig egyre több órát vállalt. Hallgatóit bevitte a könyvtárba s ott magyarázta el nekik a kutatás fortélyait. 2002 tavaszán tanszéki napot rendeztek, ahol játékosan akarták a hallgatókat az újszövetségi korhoz közelíteni. Ő lett ennek is a motorja, ő vállalta magára a legtöbbet. Görög nyelvű éneket tanított, a helyszínen gyártott tábláskára régies írószerszámokkal helyben bibliai szövegeket írtak, ókori társasjátékokat játszottak.

Nehéz számon tartani, mi mindenben vett részt, mennyi mindennel foglalkozott. Egyszerre százfelét akart és százfeléért küzdött. Nagy erő volt benne, ő volt minden társaság lelke, mindenkivel szót értett. *Igazi nagy teológus-ígéret volt.* A Leuveni egyetemen készült dolgozatai szolgáltak csaknem elkészült disszertációjának alapjául. Fő kutatási területe Márk evangéliuma volt, de igazi biblikus teológusként nemcsak az Újszövetség érdekelte. Tervei

Források: *Evangélikus Élet*; *Lelkipásztor*; *Misszió*: evangélikus magazin – és az *Emlékkönyv*, (melynek teljes bevétele Esztus álmának, a mozgássérült és egészséges emberek egymást segítő együttélésének otthon adó Bárka – azaz most már Esztus-háznak felépítését szolgálja.)

szert disszertációját elkészülte után a „holokauszt utáni biblikus hermeneutikával” (bibliai szövegek magyarázatának elveit és szabályait vizsgáló tudományággal) kívánt foglalkozni. Közben megalakult az „öko-klika” is, amelyben különböző szakterületekről a környe-

zetvédelem iránt elkötelezett emberekből álló csapattal dolgozott. A Deák téri gyülekezetben nőtt fel, belgiumi ösztöndíja után ide tért vissza. Aktívan részt vett az apácai testvérgyülekezettel való kapcsolat fenntartásában. Közös nyári táborokat szerveztek. Mindemellett nyáron 1-2 hetet lelkesítő szolgálatban is helyettesített. Kipróbálta, milyen egy erdélyi faluban lelkesznie lenni... Terve volt egy népfőiskola, ami egyhónapos sokrétű képzést adott volna evangélikus fiataloknak, akik ezt a tudást majd továbbadják. Mi történt azzal az izgalmasan tehetséges kislánnyal, aki felnőtteen oly ritka nagy ígéretté vált? Aki (sajnos...) nem ismert el szabályokat, nem látott akadályt, korlátot, aki csak a lassúakkal, a konvencionális úton járókkal ütközött? Aki nem félt senkitől... De nem is volt jó emberismerő. Telve jóindulattal, soha nem azt nézte, ami a szeme előtt volt, hanem azt, ami a szívében lehet. Az történt, hogy négy fiatalember feljött Pestre szórakozni, s egy átmulatott szombat éjszaka után elválva egymástól, egyikük vasárnap hajnalban becsengetett oda, ahol mindig mindenkit nyitott ajtó várt. Ebben most sem csalódott. Beengedték. Pénzt kért. Kábítószert kellett. A beszélgetésből, lebeszélésből vita lett. A fiú „bekattant”. Némi dulakodás után annyituk jövevőjét gondolkodás nélkül megfojtotta. A zsákmány? Egy táska, egy hátizsák, egy mobiltelefon. Egy ígéretes élet ára.

Vasárnap délután a kőbányai szeretetvendégségen híába várták, nem jött. Másnap reggel találták meg lakásán. Könyvei, jegyzetei, fénymásolt anyagai árván, gazdátlanul heverték az asztalon, a polcon. Andorka Eszter prófétai szolgálatot vállalt, ami „egész életére szól” – mondta. Rövid lett ez az élet! 32 éves volt. Hatalmas úr maradt utána – és egy kopjafa az apácai, egy másik a farkasréti temetőben. 2003. március 14-én temették. A kék koporsóra festett ábrák között szívek, macskák, madarak, kedves figurák, virágok voltak és egy fénylő napkorong. „Fiai” vitték, sírva. Mind ott voltak. Egy kivételével...

Az *Evangélikus Élet* c. országos hetilap döbbsent bejelentéséhez hozzátette: „... Köszönjük, amit az elköltözöttben nekünk ajándékozta. Köszönjük, hogy itt járt közöttünk, s eddig a miénk lehetett.”

Kovács Mária

Egy nagy teremben, békés egymás mellett élést tanúsítva („együtt élünk, együtt egy hazában”) üvegszekrényekben állnak 50 centis babák – magyarok, horvátok, svábok, kunok, sokáocok és még sokan mások, ünneplő ruhákban. Egyik szebb, mint a másik, a fejük tetejétől a talpukig megható műgonddal, hiteles népviseletbe öltöztetve.

Zorkóczy Miklósné népi iparművész muzeológusok segítségével, ma is tanító neves viseletkutatók útmutatása mellett alkotta meg ezeket a babákat, mégpedig nem a jelenben, az 1940–50-es évekből ma még található ruhákból válogatva, hanem a sokkal régebbieket felkutatva. Egy sokác lányt látunk 1800-ból, a többség az 1910–1920-as évekből származik. Szerepel itt az ország minden megyéje, tája, Nógrádtól Békésig, Soprontól Somogyig, Tolnáttól Jász–Nagykun–Szolnokig és ezeken túl, Kolozs megyéből, szlovákiai magyarok köréből stb.

Jász asszonyok és párok Jászbereényből, kun gazdalegény nyári ünneplőben, zalaegerszegi cigány pár, egy német asszony gyermekkel Baranyából, az Ormánságból, Dráva menti horvát asszony, híres széki ze-

„Egy hazában”: elfelejtett paraszti viseletek

nések, Mátyusföldi viseletek –

Győr-Sopronból, Kapuvárról egy

munkaruhás lány – és valamennyi él, mindnek neve van, Örsz néni, Ida, Fanni, Manci néznek ránk, csak éppen meg nem szólalnak! A babák hangsúlyozottan nem játékbabák, és a művész „szívesen törekedett arra, hogy bábuja ne szaporítsák az oly gyakran látható *álnépi giccspardét*”.

A kiállítás bejárta az ország különböző városait. De az élményen kívül üzenete is van. A művésznő azt reméli, hogy: „Talán egy percre megállíthatom az Európa felé törtető népes csoportját, és halkán mondanám: Árpád apánk már 1100 évvel ezelőtt szerencsésen megérkezett Kelet-Európába. Mi itt vagyunk, itt lakunk! Ideje lenne abbahagyni mások örökös majmolását! Van minéünk saját múltunk, saját kultúránk, saját ősről és saját HAZÁNK.” Vetjük az üzenetet!

A Textilmúzeum (1036 Budapest, Lajos u.

136–138) időszaki kiállítása jövő tavaszig (május) látható, hétfő kivételével naponta 10–16 óráig.

Fotó és szöveg: KOVÁCS MÁRIA

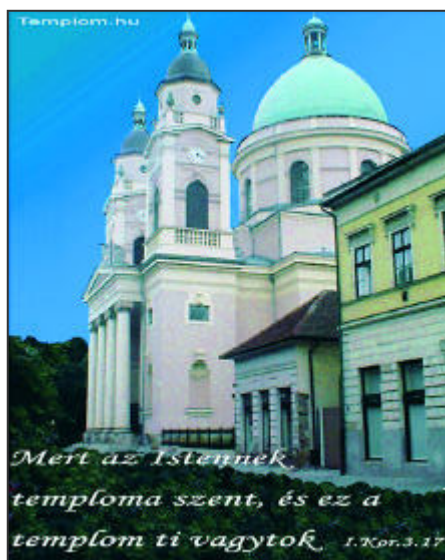
Templomok és harangok az interneten

Tudta, hogy egyetlen honlap segítségével virtuális kirándulást tehet a történelmi Magyarország 220 keresztény templomában? A www.templom.hu honlapra az elmúlt hetekben került fel a 220. templom.

Magánkezdemenyezésésként, amolyan személyes gyűjteményként indult útjára mint kicsiny, ismeretlen honlap, s a *Templomok és harangok honlapja* nevét viselte. A gyűjtemény, amely hosszú évek óta avval a céllal bővül, hogy az interneten kalandozóknak ismeretanyagot nyújtson hazánk templomairól, időközben egyre nagyobb népszerűsége tette szert. A kezdetben egy szerkesztős oldalt az utóbbi években lelkes segítő társak támogatják saját képekkel és történeti kutatómunkájukkal. A templomok mind Istennek háza, de alig találunk köztük két egyformát. Hűen tárják elénk az adott felekezet és a templomépítési korstílus jellemző vonásait. Némelyiket túldíszített, beszédes volta, némelyiket harmonikusan egyszerű vagy éppen puritán volta miatt érdemes megcsodálni.

A honlapon kiemelt hangsúlyt kapnak a tornyokban függő harangok. A harangok, melyeknek hangját halljuk, de mégis oly keveset tudunk róluk. Kevesen tudják, hogy nagyjából mekkora egy harang, hogy hazánk legnagyobb, 9 tonnás harangja a budapesti Bazilika tornyában van. Kevesebb köztudott az is, hogy nem a harang nyelve, hanem

a palástja mozog, amikor a harang szól. Kevesen tudják – vagy rosszul tudják –, hogy miből készülnek a harangok, mely feliratok gyakori rajtuk, vagy hogy kik a neves harangöntők? De azért a templomok titkait fejtegetve, nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a templomot az különbözteti meg más építménytől, hogy kövei élő kövek.

Felépülésük a keresztény emberek áldozatkészségét mutatja. A templom szimbolikája többért: jelképezi az Istenhez vezető utat, hiszen tornyával az ég felé mutat, és felhívja a figyelmünket, hogy a mennybe vezető út egyedül Krisztus. Jelképezi az embernek Istennel való kapcsolatát is, és egy közösséget, amelynek lelki otthona. Küldött már ismerősének templomos képeslapot? A www.templom.hu oldalon ezt is megteheti. A templomképekből iges képeslapok készülnek, ezek magán céllal felhasználhatók bárki számára. A honlapra bármely keresztény/keresztény templom felkerülhet, felekezeti és más egyéb megkötések nélkül. Bárkinek, akit a templomok érdeklik, módjában áll fényképes vagy szöveges ismertetőt küldeni templomokról a honlapon található e-mail címre, s ezzel bekapcsolódni hazánk templomtörténeti adatgyűjtésébe. Látogasson el hozzánk: www.templom.hu. BALÓ FERENC

Június 23-án tartotta az MNC szokásos konferenciáját az Újszászy házban, Sárospatakon. Ezen az alkalmon áttekintette az Elnökség az elmúlt időszak eseményeit és fokozott figyelmet fordított a július 16-tól július 22-ig Balatonszárszón megrendezésre kerülő, egyhetes népfőiskolai konferenciára.

Elhangzott, hogy ismét minimális anyagi támogatást kaptak a kormánytól, ami tulajdonképpen a túléléshez is kevés. Béres Lászlóné Erika beszámolt a szendrői népfőiskolai küzdelmekről és azokról az eseményekről, amelyek biztatást adnak a jövőre nézve. Az alkalmon Rőczei Andrásné kis versét olvasta fel. Az elkövet-

Népfőiskolai konferencia az Újszászy-házban

kezendő anyagi források számbavétele során Újszászy László, az Újszászy-ház egyik

gazdája javasolta, hogy kapcsolódjon be a népfőiskola az Agora programba. A Partium-

ból Orbán Zoltán meghívást adott át a jelenlévőknek a június 29-én tartandó hegyközlaki népfőiskolai konferenciára. A népfőiskolai konferencia hét programjának megbeszélését követően, a szendrői népfőiskola fazekas emléktárgyakkal kedveskedett a jelenlévőknek. A tartalmas megbeszélés után a résztve-

vők megkoszorúzták Újszászy Kálmán és Szabó Zoltán sírját a sárospataki temetőben. Az MNC elnöke, dr. Kis Boáz köszönetet mondott Újszászy Lászlónak a vendéglátásért, s egyáltalán azért, hogy a magyar népfőiskola születésének bölcsőjénél tarthattuk ismét a találkozónkat.

DR. KIS BOÁZ

Április 28-tól május 4-ig tartotta a Királyhágómelléki Református Egyházkerület a szokásos Varadinum ünnepségeket. A program kiváló kulturális eseményeket ígért és adott.

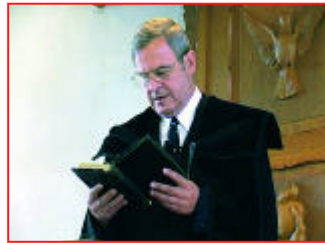
A rendezvényt dr. Tőkés István teológiai professzor áhítata nyitotta meg, a Nagyvárad-réti református templomban. Az ünnepségen jelen volt Bíró Rozália, Nagyvárad alpolgármestere. A rendezvény során több előadás hangzott el a család jelentőségével kapcsolatosan. Központi kérdés-ként fogalmazódott meg, hogy mit kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekek való-

Varadinum ünnepi hét Nagyváradon

ban továbbvivői legyenek a család közösségének. A

Lorántffy Zsuzsanna Egyházi Központban Kodály Zoltán

születésének 125. évfordulójára emlékeztek jeles előadók.

Az ünnepség jelentős eseménye volt az a szakmai tanácskozás, amely a határon túli népfőiskolák együttműködését és szerepét határozta meg. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület székházában Újvárossy László kortárs grafikai kiállítást nyitott meg. Dr.

Pomogáts Béla irodalomtörténész A szellem köztársasága, avagy a szolgálat Erdélyben címmel tartott előadást. Az ünnepi hét a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Székházában zárult a Psalmus Hungaricus előadásával.

DR. KIS BOÁZ

Sütő Andrára emlékeztek Pusztakamaráson

Ha élne, nyolcvan éves lenne az anyanyelv megtartó erejét hirdető író, a Mezőség szószólója – Sütő András.

A Marosvásárhelyi Írói Egyesület kezdeményezésére az író domborműve, valamint emléktábla került annak a háznak a falára, amelyben negyven évig élt és alkotott Sütő András. Életét, írói munkásságát a június 16-án tartott ünnepségen Gálfalvi György, a Marosvásárhelyi Írói Egyesület titkára méltatta, írói munkásságán túl kiemelve Sütő András közéleti szereplését, minden körülmények között való, „szemet szóért” helytállását.

Az emléktáblát Markó Béla, az RMDSZ elnöke leplezte le, aki beszédében hangsúlyozta, hogy Sütőnek milyen nagy szerepe volt Erdélyben „a magyar szó éberen tartásában”.

Nagy Lenke és Kis Stella Beáta

A Magyar Művészetért Alapítvány és a Herendi porcelánmanufaktúra posztumusz Árpád fejedelem-díjat adományozott az írónak, melyet ez alkalommal vett át a család.

Barátai, tisztelői ezt követően megkoszorúzták a sírját a marosvásárhelyi temetőben. Másnap, június 17-én a mező-

ségi Pustakamaras református templomában folytatódott az emlékezés, ahol Demeter József szászrégeni református lelképásztor hirdette az Igét, Illés

próféta példája alapján utalva Sütő András küldetéses életére. Az igehirdetést követően – mások mellett – Görömbei András, Márkus Béla és Kötő József irodalomtörténészek tartottak előadást, kiemelve Sütő emberi és írói nagyságát.

Immár a Sütő-portán álló házban is tábla hirdeti: „Itt ígért könnyű álmot András fiának édesanyja.” Az író életének sommázásaképpen pedig hadd idézzük őt: „Ha igyekezetemnek és álmatlan éjszakáim írott gyötremeinek csak oly zsenge nyoma, emléke marad bár, mint friss havon a felszálló madáré, ez talán már mentség arra, hogy kis ideig itt voltam, itt éltem e földön, veletek, sors társaimmal együtt... egy szét darabolt országban, amelyet oly sokszor jártunk be közösen az emberi igazság, méltányosság, a félelem és megaláztatás nélküli élet vágyának... álmofogatán.”

Dr. Kis Boáz

Református Bölcsőde Csákváron

Aközelmúltban kezdte meg működését Csákváron az ország második református bölcsődéje.

A Csákvári Református Egyházközség Idősek Otthona és Óvodája mellett ez a harmadik intézmény, amely segítséget kíván nyújtani a családok számára. A beindítás meghirdetését követően hamarosan megtelt a létszámkeret, ami azt igazolja, hogy a fiatal családok

számára valóban nagy segítség a kisgyermekek megbízható körülmények között való gondozása. Jelenleg mintegy 24 gyermek elhelyezése biztosított, így a Csákvári Református Egyházközség valójában a bölcsőtől a koporsóig ott áll segítségnyújtó, misszionáló tevékenységével a rá szorult emberek mellett.

Ülésezett a Magyarországi Református Egyház XII. Zsinata

Május 15-én és 16-án tartotta Budapesten tizennegyedik ülészakát a Magyarországi Református Egyház XII. Zsinata. Az ülés Steinbach József, újonnan megválasztott dunántúli főjegyző áhítatával kezdődött.

Fontos kérdésekben hozott határozatot a zsinati ülés és törvényalkotó és törvénymódosító munkát is végzett. Ez utóbbiak közül kiemelkedik a Lelkészek jogállásáról szóló törvénytervezet, amely önálló jogszabályban fogja rendezni a lelkési státuszt.

Második olvasatban tárgyalta a Zsinat a református hitoktatásról és a felsőoktatási intézményekről szóló törvénymódosítást. Az ünnepi meg-

emlékezések között különös figyelmet fordítottak a zsinati tagok a Ruyter admirális ünnepére, aki magyar gályarabokat szabadított ki fogságukból. Megemlékezett a Zsinat az 50 éves Reformátusok Lapjáról, valamint rehabilitálta dr. Filep Gusztáv volt esperest. Ezen a zsinati ülésen bocsátották ki indiai missziói szolgálatra Erdélyi Dánielt és feleségét.

A Zsinat ezt követően kitüntetések odaítéléséről határozott, majd a protestáns tábori püspök jelentése zárta érdemben a kétnapos zsinati ülést.

Dr. Kis Boáz

Együtt imádkozunk, ünnepelünk, beszélgetünk

A katolikus értelmiségiek nemzetközi társasága, a Pax Romana, amelyet a Vatikán is katolikus intézményként ismer el, a minap ünnepelte működésének hatvanadik évfordulóját. Lovag vitéz dr. Bogner István egyetemi tanárral, a Vajdasági Pax Romana elnökével a mozgalom tevékenységéről és a vajdasági magyar keresztény értelmiségről beszélgettünk.

A Pax Romana kezdeményezés Nyugaton az I. világháború befejeztével, a húszas években történt. Pontosabban 1921-ben a svájci Fribourgbán az akkori fiatal értelmiség összefogott annak érdekében, hogy több olyan háború – mint amilyen az I. világháború volt – ne következzen be. Ezért választották nevükként a Pax Romana-t, a Római Béke elnevezést. A római történelem egy korszakában (27-től Kr.e. – 180-ig Kr. u.), 200 éven keresztül nem volt nagyobb háború – ezt a célt elérendő alapította az értelmiség Nyugaton a Pax Romana-t. A II. világháború után, 1947-ben az emigrációban élő magyar értelmiségiek megalapították a Magyar Pax Romana-t, majd a rendszerváltás után hazatértek. 1991-ben volt az első Magyarországi Győr-Pannonthalmi kongresszus. A 35. Magyar Pax Romana kongresszust Szombathely mellett, Vépén tartották meg, 1993 áprilisában. Ezen a kongresszuson részt vett 14 délvidéki értelmiségi is, s ekkor alakult meg a Vajdasági Pax Romana. Akkori elnöke Dr. Hegedűs Kovács Katalin volt. A szervezet 1993. 11. 1-én Szabadkán került bejegyzésre – ismerteti a szervezet létrejöttét dr. Bogner István.

A Vajdasági Pax Romana miben egyedi, mivel tudja gazdagítani a Nemzetközi Pax Romana-t?

Három szerepet tulajdonítunk a Pax Romana-nak, s a programjainkat is ennek érdekében szervezzük. Az első, hogy megtartsuk magyarságunkat, a második, hogy ezt a magyarság-megtartó gondolatot meg is valósítsuk az értelmiség körében. Az értelmiségen nem a szűken vett egyetemi végzettségüket értem, hanem azokat, akikkel – ahogy Skultéty Csaba mondta – egyetemi szinten tudunk vitatkozni és egymást megérteni magyarságtudatunkról. A harmadik, hogy hirdessük a keresztény értékeket. Nálunk ökumenikus jellegű a Pax Romana. Vannak állandó tagjaink a református és az evangélikus egyházból is. Legtöbbször a katolikus egyházhoz tartozunk. Minden rendezvényünkre meghívjuk a történelmi egyházak képviselőit. Nagyon szépen érvényesül az ökumené. Hála Istennek, rendezvényeinkre eljönnek a különböző pártokhoz tartozó személyek, együtt vagyunk, együtt imádkozunk, együtt ünnepelünk, beszélgetünk. A Pax Romana magára vállalta, hogy a délvidéki magyar pártokat közelebb hozza egymáshoz. Hogy ennek mikor fog igazán a gyümölcse beérni? Ezt nem tudom, de ha meg sem próbáljuk meg, akkor nem is fog megtörténni.

A Vajdaságon belül milyen a számaránya az értelmiségieknek? Hiszen a magyar populáció így sem nagy.

Háromszázezen vagyunk magyarok. Hogy ez sok vagy kevés, azt nehéz megmondani. Amikor tagságunk összetételét nézem, nem az egyetemi végzettséget tar-

Lovag vitéz dr. Bogner István egyetemi tanár

tom a legfontosabbnak. Nagyon sok alkalommal részt vesznek rendezvényeinken olyanok is, akik nem diplomások és nem tagjai a Vajdasági Pax Romana-nak, mégis eljönnek, mert érzik, hogy ez a szervezet értéket képvisel. Persze nem várhatjuk el mindenkitől, hogy rendszeresen ott legyen minden összejövetelen, mert mindenkinek a szakmáján belül kell a keresztény értékeket képviselnie. Mégis elmondható, hogy szép számban össze tudnak jönni a magyar értelmiségiek!

Vannak ma a Vajdaságban olyan katolikus- keresztény értelmiségi körök, szervezetek, akik nyíltan felvállalják a hitüket?

Szerintem több is van. Nem tudnék hirtelen leltárt tartani, hogy mennyi, de a Vajdasági Pax Romana keretén belül is vannak. Ilyen a Keresztény Pedagógusok Társasága is, akik nagyon aktívak és szorgalmasak. Csatlakoztak hozzánk, így a Pax Romana – hála támogatóinak –, nekik is tud segíteni. Részt vehetnek a lelkigyakorlatainkon is. Igyekezünk mindenkinek lehetőséget adni a kibontakozásra. A vajdasági értelmiségiek élete természetesen lehetne még mozgalmasabb, élénkebb, de bízom benne, hogy ez még fejlődni fog.

A Vajdaságban élő keresztény értelmiségnek mi a feladata? Hol tudják segíteni a társadalmat vagy az egyházat?

Amikor társadalmi értékekről és fejlődésről beszélünk, ez mindig egy hosszabb periódus. Ha csak akkor vágnánk bele valamilyen kezdeményezésbe, ha karnyújtásnyira látnánk az eredményeket, akkor szerintem nem is lenne érdemes elkezdni. Ezért évente, 4–5 alkalommal, tartunk tanulmányi vagy lelki napot, amelyre összehívunk 150–200 értelmiségit. Bízunk benne, hogy mindig megragad bennük valami, amely lehet, hogy csak pár év múlva fog kamatozni, de egyszer beérik a tevékenységünk gyümölcse. És ha hozzá tudunk járulni a keresztény értékek terjesztéséhez, akkor hosszú távon biztos, hogy meglesz a munkánk eredménye.

Őn szerint mennyire fontos, hogy egy vajdasági magyar intézményben – például a nemzeti tanács munkájában – részt vegyen egy tekintélyes, vallásos értelmiségi?

Az igazi tekintélyt nem a hatalommal lehet megszerezni. Az igazán művelt ember szelíd, csendes, türelmesen végighallgatja másnak a véleményét, és csak utána fejt ki a sajátját, mert az élet majd őket igazolja. Könnyű nagyon kijönni az okos emberrel, mert tudja, hogy mi mindent nem tud még. Tartani attól kell, aki azt gondolja magáról, hogy sokat tud. Nekünk ez a „sokat tudó” középszerű réteggel kell foglalkoznunk.

Mennyire vallásos ma a vajdasági magyar értelmiség? Részt vesz a közéletben, egyházi életben?

Részt vesz, de nem eléggé. Szerintem itt még akad bőven tennivaló. Sokszor tapasztalom, hogy az értelmiségiek nem járnak templomba, csak karácsonykor, húsvétkor, esetleg találkozunk a temetőben Halottak Napján. Kevés a vallását kimondottan gyakorló ér-

Lovag vitéz dr. Bogner István egyetemi tanár és Dr. Korzenszky Richárd OSB perjel atya

telmiségi, de azért én nem látom olyan sötétnek a helyzetet. Szabadkán két felsőoktatási intézményben is tanítok, ezért ki merem mondani, hogy vasárnaponként is látom hallgatóimat a templomban. Nem mondom, hogy tömeges jelenség, de igenis vannak és ez örömdetes. A Pax Romana-nak még többet kellene a felnőtt pasztorációval foglalkoznia, de vannak fiatalokat felkészítő keresztény szervezetek is. A jövőbeni potenciális Pax Romana-sokat a középiskolai keresztény közösségekben kell keresnünk. Mi is így kezdtük annak idején. Mrsg. Húzsav László bánsági püspök úr, aki Szabadkán volt káplán, ő tartott nekünk előadásokat középiskolás koromban. Az akkori középiskolás „hittanásokból” került ki a mai Pax Romana-sok magja. Én nem látom olyan sötétnek a helyzetet, mint egyesek. Azt gondolom, hogy igenis van vallásos fiatal-ság, csak ki kell várni kibontakozásukat. A „kivárá-s”-on türelmet értek, de imádkozni és tenni is kell értük!

Nem kell minden fiatalnak Pax Romana-snak lennie, de legyen belőlük rendes, becsületes, vallásos ember. Akik megismernek bennünket, azok – reményeink szerint – segíteni fogják a vajdasági magyarokat, és akkor nem lesz gond.

Nagyela László

Tíz évvel ezelőtt, 1997. június 14-én a pozsonyi dómban hosszú várakozás után első ízben kerülhetett sor magyar nyelvű papszentelésre. Annak idején öt áldozópapot szentelt fel Mons. Dominik Tóth segédpüspök a Pozsony-Nagyszombati Főegyházmegye szolgálatára. Mint azt a szentelő püspök akkor megemlítette, most már lehetséges a magyar nyelvű papszentelés, hiszen már kaptak magyar nyelvű szertartáskönyvet.

2007. június 21-én a Csallóköz szívében imadélután keretében került sor az ünnepi szentmisére, amelyen részt vett a tíz évvel ezelőtti felszentelt öt lelkiatya: Kassa Sándor, Kiss Róbert, Varga Róbert, Sárai Attila és Karaffa János. A hálaadó szentmise főcelebránsa Mons. Dominik Tóth nyugalmazott püspök volt. A lelki program fél 5-kor

Imadélután non emlékeztek

a tízévvvel ezelőtti első pozsonyi magyar papszentelésre

rózsafüzér ájtatossággal kezdődött, majd Karaffa János atya tartott előadást a kommunisták által meggyilkolt Brenner János életéről és áldozatáról. A püspök atya szentbeszédében a papi szolgálatról és szentgyónás fontosságáról beszélt. Különösen is hálaadó volt ez az imadélután, mivel jelen volt két felvidéki magyar újmisé, valamint a papi jubileumának 50. évfordulóját ünneplő Korcsogh Imre dercsikai esperes-plébános is.

A szentmise az Oltáriszentség előtti hódolattal és Jézus Szíve litániával zárult. A dunaszerdahelyi hívek köszöntötték a jubiláló lelkiatyákat és a püspök atyát is. A pápai és magyar himnusz elneklése után a szeretetlakoma keretében folytatódott a testvéri együttélés a zárandokok és a lelkiatyák számára.

KARAFFA ATTILA

Ara nymise Dercsikán

Nagy ünnepre készülődött a csalólóközi kisközség, Dercsika június 24-én. Az egyházközség lelkipásztora Korcsogh Imre esperesplébános pappá szentelésének 50. évfordulójára aranymisét mutatott be a templomban.

A verőfényes délutánon a Szűz Mária Mennybemenetele tiszteletére felszentelt templomba igyekező, más községekből is érkező zárandokok jeleztek, hogy Imre atya aranymiséje nem mindennapi lelki program életükben. 1957. június 23-án szentelték fel a most 82 éves Imre atyát Isten szolgájává, és azóta töretlen hittel és buzgalommal végezte – és mind a mai napig is végzi – lelkipásztori munkáját. A lelkiatyák is szép számmal eljöttek távolabbi helyekről is, hogy együtt misézzenek az ünnepelttel és ezáltal lelkieben megerősödjének papi hivatásukban. Az ünnepi mise szentbe-

szédét Bíróczy István nagymegyeri esperes mondta, aki még Tardoskedden ministrált a most jubiláló lelkiatyának. Amint elmondta, Imre atya Tardoskedden és Gútán volt káplán, majd 1969-től Dercsikára került plébánosnak, ahol máig szolgálja az egyházközséget. Közben kisegített más falvakban is. Bakán, Egyházkarcsán, Bösön is ellátta a hívek szolgálatát. Káplán korában motorkerékpárral járta a tanyákat, hogy papi szolgálatát teljesítse és gondoskodjon a rá bízott nyájról. Sokszor életveszélyben is volt az

ateista szocializmus évtizedeiben, de a Gonviselő Isten megtartotta őt a felvidéki magyar katolikus hívek javára. Bíróczy atya elmondta, hogy egy pap élete három sikon mozog. Az első a papi szolgálat, amelyre megbízást kapott a szentelés során. A másik az imádságos lelkület, melynek segítségével tudja ellátni feladatát és megküzdni az emberi gonosszággal. A harmadik sik a szenvedés. Ahogy Jézus Krisztus is szenvedett a Golgotán és a

keresztfán, úgy szenved a lelkipásztor is minden egyes nap, és a szenvedéseket felajánlja a Teremtőnek. Szentbeszédében arra intette a híveket, hogy ne akarják ők megszabni egy pap mindennapjait és gondolkodását. Fogadják el Jézus Krisztus földi szolgáját és segítsék őt imáikkal és munkáikkal.

A Te Deum elneklése után a jubiláló Imre atyát köszöntötte Ábrahám Piroksa, Dercsika község polgármestere, valamint a komáromi hívek nevében Nagy Géza, aki megköszönte az atyának, hogy részt vett minden egyes imapon és ezzel is példát adott a fiatal papoknak. A gyerekek és más községek képviselői is köszönetüket fejezték ki Imre atyának. A sok köszöntés után maga az aranymisés is köszönetet mondott a munkájában segítő egyházi és világi személyeknek, a Pázmáneum Társulásnak, az önkormányzatnak és nem utolsósorban paptestvéreinek, hogy erőt adtak neki amikor elgyengült és mindig gondoltak rá a különböző lelki programok alkalmával. Végezetül aranymisés áldásban részesítette először oltártestvéreit, majd a híveket és a betegeket is. Az aranymise a pápai és a magyar himnusz elneklésével zárult. A templom előtt az évszázados fák hús árnyékában gratuláltak a hívek Imre atyának, és jó egészséget kívánva fogadták áldását.

KARAFFA ATTILA

A Nagyölvedi Római Katolikus Plébánia és a Pázmáneum Társulás rendezésében került sor a június 13-án, vasárnap Nagyölveden tartott megemlékezésre, melyet a keresztény magyarság lelki megújulá-

Imakilenced Nagyölveden

imaórárt tartottak, majd zenés áhitatra került sor. Ezt követően Karaffa Já-

sáért folytatott III. Imakilenced 2. állomásaként rendeztek meg. Az Imakilenced keretében havonta mindig egy-egy magyar szent vagy hitvalló életéről elmélkednek. Az Imakilenced mostani állomásán a fatimai jelenések 90. évfordulójáról is megemlékeztek, amelynek során fatimai engesztelő

nos atya Salkaházi Sára életéről tartott elmélkedést. Az ünnepi szentmise főcelebránsa Lukács András c. apát, érsekvadkerti plébános volt, aki szentbeszédében Krisztus követésének hűségese megvalósítására buzdította a megjelent népes zárandoksereget. A szentmise végén a jelen levő híveket és lelkiatyákat meghívták az Imakilenced következő állomására, Egyházkarcsára, ahol június 3-án, Szentháromság vasárnapján Boldog Apor Vilmos püspök életéről elmélkednek majd.

KARAFFA ATTILA

Feltámadás és megújulás

A kereszt jel, amely emlékeztet megváltottságunk valóságára. Bizonyítja, hogy Jézus megszabadított minket mindattól, amitől félnünk lehetett: a bűntől és a haláltól. Többé nem kell félnünk és másokat bántanunk, hanem segíthetünk és összefoghatunk. Lehetőségünk van arra, hogy egymást támogatva emberibbé

tegyünk mindannyiunk életét. Ezért jó, hogy az utak mentén is találkozunk ezekkel a méltóságteljes emlékeztető jelekkel.

Húsvét vasárnap délutánján fakeresztet szenteltünk Fülöpszállás-Balázspusztán. A Feltámadás szent ünnepén újjászületett a 80 esztendőes pusztai fészület és vele a közösség összefogásának reménye. Egy nyugdíjas, Vadási János erejét meghaladó cselekvésre szánta el magát. Gyermekkorában az iskolába igyekezvén, majd évek múlva udvarolni is a tanyai dűlőúton e mellett a fészület mellett járt el. Feleségével már a szomszédos Szabadszállás-Balázspusztán telepedtek le és alapítottak családot. Nemrégiben ismét erre vezetett az útja. A keresztet meglátva döbbsent rá,

hogy milyen mély emlékeket idéz fel benne ez a fészület, amely az idők folyamán anyagában előregedvén megbillent. Elhatározta, hogy gyenge egészségi állapota nem akadályozhatja meg abban, hogy a felújításán fáradozzon. Elindult hát, hogy a kereszt történetét feltárja. A Gondviselés minden jó törekvésnek melléje áll. Így történt ez most is. A nálánál idősebb szomszédját, Langó Kálmán bácsit kérdezte, hogy emlékeiből tudna-e valamivel segíteni. Kiderült, hogy a keresztet állíttató Langó János az ő nagyapja volt. Most már ketten kezdtek többeket hívni és lelkesíteni. Mígnem aztán sokak fogtak össze és saját fáradozásukat beleadva beszerezték, megmunkálták a fát, felújították a korpuszt, majd a bádigos és egyéb munkák elvégzése után felállították az új keresztet.

Ismét áll a kereszt és sokak életét kísérheti Isten szeretetének jeleként újabb évtizedeken át. A szentelésre még Szegedről és Budapestről is érkeztek. A szentelési ünnepség egyszerű és meghitt volt. Talán azért, mert magunkért, magunknak rendeztünk és a jó szándékú összefogást ünnepeltük. Innen elszármazott bácsi Ady-

verssel lepte meg a résztvevőket. Elhangzott az eredeti kereszt története, meg az összefogás és a felújítás, amelyből kiderült, hogy a jóakarathoz nem kell felső vezetésű ötlet vagy biztatás.

A kereszt újra egybegyűjtötte a népet. A felszentelést végző lelkipásztor hangsúlyozta is az összefogás örömet és azt, hogy ennek a munkának a nyomán valami történt ebben a közösségben. Szerinte most is kézzelfoghatóvá vált az a tapasztalat, hogy áldozatot hozni valami szép és jó dologért mindannyiunk számára éltető erőt ad. Noé történetére utalva fejezte be: „az igaz ember menti meg az életet, nem számít, hogy hány éves.”

EMÖDI JÓZSEF

KISS JÓZSEF

Bemutatjuk a Budapesti Unitárius Egyházközséget

Az unitárius vallás az egyetlen magyar alapítású vallás, amely keresztény, protestáns és presbiteriánus. Az unitárius vallás alapját egyszerű, világos hitelvek alkotják. Az unitárius egystenhívő vallás, amely Jézust embernek, Isten legkiválóbb fiának és tanítómesterünknek tekinti.

Az unitárius vallás gyökerei a XVI. századi Erdélyi Fejedelemség idejére nyúlnak vissza. János Zsigmond fejedelemsége idején, 1568. januárjában a tordai országgyűlés törvénybe foglalta a szabad vallásgyakorlás jogát, a világon először. Ennek a törvénynek a megszületése az erdélyi unitarizmusnak köszönhető, és ez tekinthető az egyház megalakulása időpontjának is. Az unitárius vallás alapítójának Jézust, egyházunk alapítójának Dávid Ferencet tekintjük, aki János Zsigmond udvari lelkésze és az unitáriusok első püspöke volt.

A Budapesti Unitárius Egyházközség több mint 125 éves múltra tekint vissza. Az egyházközség 1881. április 14-én alakult meg, a kolozsvári székhelyű Magyar Unitárius Egyház gyűlekezeteként. A kiegyezés utáni Budapest mint Magyarország fővárosa az egész Kárpát-medencei magyarság politikai, gazdasági, kulturális és közigazgatási központjává vált. Ennek köszönhetően egyre több erdélyi unitárius család települt időlegesen vagy tartósan Budapestre. Az ő hitéleti tevékenységüket szolgáló, Ferencz József unitárius püspök Derzsi Károly lelkészt bízta meg az egyházközség létrehozásával. Kezdetben a Deák téri Evangélikus Gimnázium dísztermében tartotta istentiszteleteit a gyülekezet, majd az Alkotmány utca és a Koháry utca (ma Nagy Ignác utca) sarkán megépült az egyházközség temploma, amely a mai napig az egyházközség székhelyül szolgál. A templom-építés céljára a Székesfőváros telket adományozott egyházközségünk számára. Az épületben, amely Pecz Samu műegyetemi tanár tervei alapján épült meg, a templomon kívül közösségi helyiségek és lakások létesültek. A templom felszentelésére 1890. október 26-án került sor.

Egyházközségünk a templom megnyitása óta heti rendszerességgel vasárnap 11 órától tart istentiszteletet. Az unitáriusok négy nagy ünnepén, Húsvétkor, Pünkösdkor, az Őszi Hála-

Kászoni József rózsaszállal keresztel Magyarokúton

Nagy Ignác utcai Unitárius templom

A szószék és az úrasztala

Harangszentelés Magyarokúton

adás alkalmával és Karácsonykor ünnepi istentiszteletek keretében kenyérrel és borral úrvacsorát vesznek felnőtt, konfirmált híveink. Szer-

tartásaink a keresztesítés, a konfirmáció, az úrvacsora, az esketés és a temetés. Jelenleg egyházközségünk a budapesti székhelyű Magyarországi Unitárius Egyház tagja, annak legnagyobb lélekszámú gyülekezete. A Budapesti Unitárius Egyházközségnek 610 egyházfenn-tartó tagja van, a hívek száma családtagokkal együtt 1300 főre tehető. Az egyházközség híveinek döntő többsége erdélyi unitárius családok első-, második- vagy harmadgenerációs leszármazottja. Az erdélyi unitáriusok Magyarországra történő áttelepülésének főbb hullámai a trianoni békediktátumhoz, a II. világháború lezárásához, a 80-as évek Ceasescu-diktatúrájához és a 90-es évek politikai, gazdasági változásaihoz köthetők.

Egyházközségünk a hitéleti tevékenység, az istentiszteletek, a biblia órák, a hitoktatás mellett nagy jelentőséget tulajdonít a hívek közössége építésének, a hívek személyes kapcsolatainak erősítésének, a polgári életben történő boldogulásuk elősegítésének, ezért felújított gyülekezeti termében rendszeresen tart kulturális, zenei eseményeket, kiállításokat, előadásokat, szeretetvendégséget hazai, erdélyi és külföldi meghívottakkal. A gyülekezeti tagok tájékoztatása az egyházközség életéről egyebek mellett az évente négy alkalommal megjelenő Budapesti Unitárius Hírlevél útján történik. Évente két alkalommal, májusban és szeptemberben a Verőcehez tartozó Magyarokúton, az egyházközség kezelésében lévő telken, festői környezetben szabadtéri istentiszteletet és szeretetvendégséget tart a gyülekezet. A 6 és 18 év közötti unitárius gyermekek, fiatalok minden nyáron egyhetes unitárius gyermektáborban vehetnek részt Magyarokúton, illetve Erdélyben.

Testvér egyházközségi kapcsolatot létesítünk több erdélyi egyházközséggel és az Egyesült Államok legnagyobb lélekszámú gyülekezetével, az Oregon állambeli Portlandi Unitárius-Univerzalista Egyházközséggel. Az egyházközség életének szervezését Kászoni József lelkész, Zoltán Csaba és Schmidt Gábor gondnokok, Dr. Kaveczkiné Dr. Farkas Katalin jegyző, valamint egy 11 fős presbitérium végzi, amelynek tagja Vadady Attila, az egyházközség énekvezére is.

Dr. HATFALUDY ZSÓFIA

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól: Veritas Invest Zrt. Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.) Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

Megrendelőlap postai úton

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: ☐ 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
☐ 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Magyar Posta Rt.
 Hírlap Üzletága
 1008. Budapest, Orczy tér 1.

Megrendelőlap a Kiadó részére

Kérem megküldeni a következő számokat:

Példányszám:

Név:

Cím:(ir.szám).....

Aláírás:.....

(Az összeget utánvétellel egyenlitem ki.)

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-142

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Beszélgető partnerem Magvasi Adrián főszerkesztő. Kérlek, mutasd be magad a magazin olvasóinak.

Tizenkilenc éves vagyok, egyri születésű, de jelenleg Budapest utcáit járom nagy bánatomra. Ez a helyváltogatás a tanulmányaim folytatása miatt vált szükségessé. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem és egy médiaiskola padjait koptatom.

Kik és mikor alapították a rádiót?

Néhányan közülünk már próbálkoztak korábban internetes rádióval, de nem vezetett eredményre. Ekkor gondoltuk azt, hogy alapítunk mi egyet, Szent Korona Rádió néven. Áprilisban ünnepeltük fennállásunk egy éves évfordulóját. A „nemzeti szubkultúrában” már van nevünk, de a média világában természetesen még rendkívül fiatalnak számítunk. Az akkori alapítók között van a jelenlegi rádió fenntartására létrehozott Szent Korona Rádió Egyesület elnöke, Turner Gábor, becenevén „Hubatka”, Gubicza Eszter jelenlegi főszerkesztő-helyettes, Jámor Márk, jómagam, a főszerkesztő, és még sokan mások, akik nélkül nem tartana ott ez a rádió, ahol most tart.

Milyen célt tűztetek magatok elé?

Azért hoztuk létre az internetes rádiót, hogy legyen a „nemzeti tábornak” még egy olyan adója, amelyet a hozzánk hasonló gondolkodású emberek elfogadnak. Földi sugárzású rádióról nem is álmodhattunk, de hála az internetnek, ez az akadály is elhárult, így bátran tűzhattük ki képzeletbeli zászlónkra a nemzeti értékek, hírek, gondolatok és zenék terjesztésének nemes feladatát.

Milyen kezdeti nehézségekkel kellett szembenéznetek?

Mint minden ilyen vállalkozás, mi is pénzühiánnyal küszködünk. Mivel az átlagéletkorunk 19, a saját zsebből történő finanszírozás elég nehézséget okoz, de mára kialakult szerencsére egy biztos támogatói tábor, akik annyit már tudnak nyújtani, hogy sugározni tudjunk. Az ideális persze az volna, ha bátran tervezhetnénk előre, és nem kellene hétről hétre megküzdeni a fennmaradásunkért. A másik fő gond a munkatárshiány volt, mert nálunk mindenki ingyen dolgozik, és a nap 24 órájában sugárzó rádió elég sok feladatot jelent, a műsorok vezetéséről nem is beszélve. Nagyjából már ezt is megoldottuk, de még mindig szívesen fogadjuk műsorvezetőket, munkatársakat je-

www.szentkoronaradio.com

Szent Korona Rádió – a „tiszta magyar hang”

Magvasi Adrián

lentkezésért, akik kedvet éreznek arra, hogy kipróbálják magukat ebben a műfajban.

Van a rádiónak jelmondata?

Igen, a „tiszta magyar hang”. Ez azt jelenti, hogy csak magyar nyelvű dalokat lehet nálunk hallani, és ahogy mi fogalmazunk csak „tiszta magyar hangon” megszólaló híreket. A zenei kínálatunkról még érdemes annyit megjegyezni, hogy természetesen van egy minőségi küszöb is. Ez azt jelenti, hogy a popzene és az ún. tömegzene kizárva, és minden olyan más zenei műfaj, amely nem a magyar kultúra hírnevét öregbíti. Műsoraink számát és milyenségét a hallgatói igények is alakítják. Néhány műsort kiemelnék. Például a Budaházy György által vezetett, egyórás politikai műsort. Aki kíváncsi a véleményére, nálunk szerda délutánonként meghallgathatja. Hasonló, beszélgetős műsort vezet a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom elnöke, a Magyar Sziget főszervezője, Zagyva György Gyula is. A legkedveltebb műsorunk a minden este 19 órától 21 óráig hallható Kíváncságműsor. Előtte, 18:45-kor híradót mon-

Keresztény médiák

dunk sporthírekkel. A felsorolaton kívül közkedveltek még a népzenei, a katonai, a hungaricumokról szóló műsoraink és az ökumenikus vallási magazink. Igyekszünk minél több közismert személyiséget is bevonni a rádió életébe. A rockzenei magazint például a Jászmagyarok zenekar énekese, Bánfi Ferenc „Bobo” készíti. De ugyanekkora hangsúlyt fektetünk azokra a tehetséges és „ismeretlen” fiatalokra, akik még

nem kaptak bemutatkozási lehetőséget. Bizton állíthatom, ahogy Ákos fogalmaz az egyik dalában, még a „baráti szaksajtó is felfigyelt” ránk.

Milyen korosztály hallgatja a műsoraitokat?

Pár hónapja készítettünk egy felmérést, amelyből kiderült, hogy a hallgatóink 70%-a a 18 és 25 év közötti korosztályból való. Ez azonban érezhetően hiányos, mert egyre több olyan visszajelzést kapunk, amelyből látjuk, hogy a hallgatói rétegünk bővül. Ami talán még ennél is fontosabb, hogy a hazánkat körülvevő, magyar lakta területeken is hallgatnak minket. Hálásak, és szájról szájra terjed a rádió híre. Az emigrációban élő magyarok is hallgatják a „tiszta magyar hangot”. Szerencsére rengeteg lelkesítő és biztató szót kapunk mindenhol. Persze mindig akadnak olyanok, akik kételkedve fogadják a munkánkat, mondván hogy minek csináljuk, az egzisztenciánkat is kockáztatva. Aki ilyet kérdez vagy mond, az nem magyar érzelmű, mert azt a tényt, hogy egyszerre dobban a minket hallgatók szíve Budapesten, Pécsen, Aradon, Óbecsén, Rimaszombatban vagy éppen Sydneyben, annak hasznosságát nem lehet megkérdőjelezni.

Archiváljátok a műsorokat?

Természetesen minden műsorunkat archiváljuk, és el is érhetőek a honlapunkon. (www.szentkoronaradio.com)

Mik a jövőbeni terveitek?

Elsősorban azt szeretnénk elérni, hogy nagyon sok ember hallgassa a Szent Korona rádió adásait. Tervezünk sok olyan híres, közéleti személyt meghívni egy-egy műsorba, aki a magyar értékeket hitelesen közvetíti.

RÁCZ KRISTÓF LÁSZLÓ

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Mogyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnapi partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564